

**UNIVERSITY OF
DEBRECEN**

ABSZTRAKTKÖTET

**IX. „KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓD”
NEMZETKÖZI INTERDISZCIPLINÁRIS
KONFERENCIA**

ABSTRACT VOLUME

**9TH 'SPECIAL TREATMENT'
INTERNATIONAL INTERDISCIPLINARY
CONFERENCE**

Szerkesztők / Editors:

MEZŐ Katalin & MEZŐ Ferenc

ABSZTRAKTKÖTET
IX. KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓD
NEMZETKÖZI INTERDISZCIPLINÁRIS
KONFERENCIA

ABSTRACT VOLUME
9TH 'SPECIAL TREATMENT'
INTERNATIONAL INTERDISCIPLINARY
CONFERENCE

(2024)

Szerkesztők / Editors:
MEZŐ Katalin - MEZŐ Ferenc

Szerkesztők / Editors: Mező Katalin (Ph.D.)

Mező Ferenc (Ph.D.)

Kiadó / Publisher: Debreceni Egyetem, Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar
4220, Hajdúböszörmény, Désány u. 1-9
Web: <https://gygyk.unideb.hu/>

ISBN

978-963-490-615-5

Hivatkozás / Citation:

Mező, Katalin – Mező, Ferenc (Eds.)(2024): *Absztraktkötet – IX. „Különleges Bánásmód” Nemzetközi Interdiszciplináris Konferencia / Abstract Volume – 9th 'Special Treatment' International Interdisciplinary Conference*. Debrecen (HU): Debreceni Egyetem, Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar. ISBN 978-963-490-615-5

TARTALOM / TABLE OF CONTENTS

<i>SZERKESZTŐI ELŐSZÓ</i>	11
Abdinassir, Nazira Nurkozhakzy: <i>Assimilation and Acculturation Processes in the Study of Inter-Ethnic Marriages</i>	15
Ádám Anetta (PhD): <i>Hallgatói kompetenciák fejlődése egy mentori ösztöndíjprogramban</i>	17
Alshawabkeh, Maram Hani Falah: <i>Ethical Leadership in Cross-Culture</i>	20
Árkosi Julianna (PhD): <i>Az adatokra épülő zeneerápia. A modell alkalmazása sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésében</i>	22
Balogh Beáta: <i>Az óvodapedagógus szerepe az állatasszisztált pedagógiai tevékenységben</i>	24
Balogh Renátó (PhD): <i>Sportolási szokások szerepe a munkahelyválasztásban</i>	25
Bocsi Veronika (PhD, habil): <i>Az olvasás gyakoriságát alakító tényezők ifjúsági mintában</i>	28
Boguta, Anna: <i>Suicidal Crisis in the Face of Social and Vocational Reintegration</i>	31
Bundáné Takács Brigitta: <i>Kutyával asszisztált tanítási óra alsó tagozaton</i>	34

Burom Katalin:

Integrálunk? Integrálunk. Az egyéb pszichés fejlődési zavart mutató gyermekek integrációjátapasztalatok egy kérdőív alapján..... 36

Dan Beáta Andrea, Puscas Carla, Wagner Andrea, Demény-Gavallés Csenge, Oláh Andrea és Árkosi Julianna (PhD):

A szenzoriális színbázis szerepe a speciális nevelési területek színterén-egy szisztematikus szakirodalomelemzés eredményei..... 38

Egeresi Erika:

A rendszeres mesehallgatás és az óvodáskorú gyermek spontán anyanyelvi fejlődésének kapcsolata..... 41

Elekes Györgyi (PhD) és Sipos Zsóka (PhD):

Az olvasás fejlődése alsó tagozaton – a literációs környezet hatása..... 43

Erdei Róbert (PhD):

Promoting Resilience in Kindergarten Children: Findings from an Action Research Program.... 45

Eryaman, Mustafa Yunus (Prof., PhD), Kalkan, Sinan (PhD),

Erbaş, Yahya Han (PhD) & Çetinkaya, Levent (PhD):

School-Based Innovative Practices in Specific Learning Disabilities: STICORDI Model..... 47

Faroughi, Fatemeh:

The Theory of Multiple Intelligence and the Reggio Emilia Approach's Effectiveness in International Institutions of Early Childhood Education in Dubai..... 49

Fenyő Imre (PhD) és Sipos Viktória Ivett:

Előítélet és kora gyermekkor – a mesék és a gyermekirodalom lehetséges szerepe 51

Fenyő Imre (PhD) és Fekete Anna:

A játékörterek pedagógiai elemzése – egy paradigmaváltás tanulságai..... 53

Foroozan, Hajian:

Pronoun-Drop in Farsi: a Case Study of Bilingual Children Speakers 55

Frank Tamás (PhD):

*A higiénáról szóló diskurzus a néptanítók szerepvállalása vonatkozásában a Néptanítók
Lapjában a Klebelsberg-korszak első éveiben*..... 57

Fucskó Mónika (PhD):

A támogatott lakhatás jelentősége a sérült emberek önálló életvitelének megteremtésében 60

Galán Anita (PhD):

Digitális egyenlőtlenségek a fogyatékossgal élők körében..... 63

Hesti Miranda:

*Exploring the Efficacy of Student Community Service Program (KKN) in Higher Education
Institution: A Case Study in Indonesia* 65

Hovánszki Jánosné (PhD) és Tamásiné Dsupin Borbála (PhD):

Alternatív zenei irányzatok sokszínűségének gyakorlata 67

Inántszy Pap Ágnes (PhD):

A társadalmi háttérváltozók szerepe az iskolaválasztásban 70

Jędryka, Anna:

Disability-stricken family 72

Juhász Erika:

*Itt a kosár, mi van benne? A népi gyermekjátékok komplex fejlesztő hatása interetnikus
környezetben*..... 74

Juhász Orchidea (PhD):

A társasjátékok előnyei a szociális készségek fejlesztésében és a közösségépítésben..... 77

Kissiya, Efilina & Biczó, Gábor (Prof., PhD): <i>The Local Wisdom of Luang Islands: Hygeralai of History Aspect</i>	79
Kovács-Csatári Annamária (PhD): <i>Diszlexziások képességmintázatának hatása az idegennyelv-tanítás négy alapkészségére</i>	81
Laki Ildikó (PhD) és Kocsis Péter Csaba (PhD): <i>A gyermekszegénység alakulása a Kisteleki Járás településein</i>	83
Laoues-Czibalmos Nóra (PhD), Židek Péter (PaedDr.): és Szerdahelyi Zoltán (PhD): <i>A fogyatékos és hátrányos helyzetű gyerekek nevelőinek sportpreferenciái és fogyasztói szokásai</i>	85
Lengyel Attila (PhD): <i>Integrating Mindfulness into Sport: Exploring Theory and Practice</i>	87
Lilleoja, Lii (PhD) & Helin Puksand (PhD): <i>Preschool Teachers' Attitudes and Preparation in the Implementation of Inclusive Education</i> ...	90
Lovas Kiss Antal (PhD, habil): <i>Az egyetemista érzékenyítő kutya alkalmazásának lehetőségei a Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Karán</i>	94
Lubińska-Kościołek, Elżbieta (PhD) & Grzegorz Godawa (PhD, habil): <i>Art Brut as a Space for Constructing the Meanings</i>	96
Madili, Meryem: <i>Psychotherapeutic Journeys into the Spiritual World of Healing on the Wings of Gnawa Music: an Anthropological Study</i>	97
Maes, Fernanda Lucia: <i>Cultural Resistance and Collective Memory: The Impact of Nationalism of the Vargas Dictatorship on Hungarian Heritage in Jaraguá Do Sul – SC</i>	99

Markovics Katalin:

*A Magyar Ifjúság 2020 adatbázisának másodelemzése: középiskolások idegennyelv-
használatának vizsgálata.....* 101

Medojevic, Milena:

*Mythological Creature "Vampire" in the Cinematography of South Slavic Countries: Vampire
in Films "Leptirica" and "Holy Place" - Folkloric Juxtaposition.....* 105

Mengh, Liu:

Floating "Home": the Chinese Diaspora and the Dynamics of Travel..... 107

Mészárosné Gupcsó Tímea:

Állatasszisztált képzés helye a pedagógusok reziliencia fejlesztésében 109

Mező Ferenc (PhD) és Mező Katalin (PhD):

Kreatív rész-képességek: a flexibilitás szerepe a kreativitásban..... 112

Mező Katalin (PhD) és Mező Ferenc (PhD):

Kreatív rész-képességek: az originalitás szerepe a kreativitásban 115

Muntean Loredana (PhD):

Egy csepp a hangok világában: esettanulmány..... 119

Muntean Loredana (PhD) és Balogh Eva Zita:

SNI gyermekek mozgásának fejlesztése terápiás kutya segítségével..... 122

Müller Anetta (Prof., PhD):

A gerincdeformitások megjelenése és megelőzésének módszerei..... 124

Müller Anetta (Prof., PhD):

Autizmus spektrumzavarral élő gyerekek mozgásfejlesztésének módszerei..... 127

Nagy Erika:

Mérsékelt intellektuális képességzavarral élő tanulók adaptív funkcionálási szintjének hatása a szülők szubjektív megterhelés érzetére 131

Nemes Magdolna (PhD):

Innovative Methods of Teaching Languages to Learners with a Specific Learning Difficulty ... 134

Németh, Kinga:

The Jinn – The Culprit of the Arabic World..... 136

Oravecz Adrienn (PhD):

Mozgássérült személyek gépjármű vezetési tapasztalatai az érintettek és az oktatók szemszögéből 138

Pálinkás Réka és Müller Anetta (Prof., PhD):

A terápiás kutyák szerepe 139

Pető Ildikó (PhD):

Értelmileg akadályozott gyermekek étkezése..... 142

Pornói Imre (PhD):

A nehezen nevelhető gyermek problémájának elméleti és gyakorlati vonatkozásai a két világháború közötti Magyarországon 144

Prokai Piroska és Pál-László Bendegúz:

Zsonglőrökös a hatékony tanuláshoz – új készségek elsajátítását ösztönző módszerek az Óbudai Egyetem szabadon választható kurzus 147

Rábai Dávid (PhD):

„Nagy lépés kis cipőben” - avagy minden az Ovi-Sportról, amit eddig tudunk 149

Rétháti Csilla:

A szakiskolai lemorzsolódás jelenségének igazgatói perspektívái az Észak-magyarországi, Észak-alföldi és Nyugat-dunántúli régiókban 152

Rusli, Nor Amalina Binti:

Teachers' Perceptions Regarding the Integration of Digital Learning for Autism Spectrum Disorders (Asd) Students in Inclusive Classrooms 155

Sólyom Anna és Galán Anita (PhD):

Gyermekek a digitális világban 157

Szabó Ágnes (PhD):

A beszéd grammatikai szerkesztettségének fejlesztési lehetőségei óvodás gyermekeknél 159

Szecsó János:

Az iskolai szociális segítő tevékenység első három évének tapasztalatai a kutatások tükrében 161

Szerdahelyi Zoltán (PhD) és Laoues-Czibalmos Nóra (PhD):

Az időskori fizikai aktivitás és az egészség kapcsolatának vizsgálata Hajdúböszörménybe... 163

Szerepi Sándor (PhD):

Kognitív kompetenciák felmérése hátrányos helyzetű óvodások körében Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 165

Szilágyi Barnabás (PhD):

Digitális adminisztráció az óvodai tehetségtámogatás szolgálatában 167

Tamásiné Dsupin Borbála (PhD) és Hovánszki Jánosné (PhD):

Alternatív zenei irányzatok sokszínűségének elmélete 169

Tamayo, Jose Antonio Lorenzo:

Lent and Easter in the Philippines: Catholic Religious Practices in the Discourse of Gender Performativity..... 172

Tammemäe, Tiit (PhD), Hanna Allmäe & Eleriin Sild:

Supporting Students with Anxiety in their Studies 174

Tóth Norbert és Nagygyóriné Kerti Ibolya: <i>Causes and Consequences of Language Assimilation in Local Roma Communities</i>	176
Tózsza-Rigóné Nagy Judit (PhD): <i>Eredményességi és hatékonysági mutatók a Pedagógiai Szakszolgálatokban</i>	178
Tran, Manh Kha: <i>Intersectionality as a Theoretical Framework to Study Migrant Workers</i>	181
Túri Ibolya (PhD): <i>Nézetek a konduktori szakértelemről</i>	183
Vida Gergő (PhD) és Vigh Dajcs Bernadett: <i>A tanulási zavar azonosításának új lehetőségei – a valószínűségi változókra alapozott diagnosztika</i>	186
Vigh-Dajcs Bernadett és Vida Gergő (PhD): <i>Az állat-asszisztált terápiák az autizmussal élő gyermekek terápiájában – egy szisztematikus irodalmi áttekintés eredményei a gyógypedagógus képzés fókuszából</i>	188
Werunga, Damaris Simuli & Gábor, Biczó (Prof., PhD): <i>Redefining Women's Societal Roles among the Bukusu Community of Bungoma County in Western Kenya</i>	191
Židek Péter (PaedDr.): <i>Participation in Sports among Disadvantaged Slovak Children</i>	194
Zombor Márta: <i>Állatasszisztált tanítási órák - mesterprogramom és annak gyakorlati megvalósítása</i>	197
Zsebe Andrea (PhD), Mátyásiné Kiss Ágnes és Hodász Kata: <i>Konduktorok szerepe az inkluzív nevelés előkészítésében</i>	199

SZERKESZTŐI ELŐSZÓ / EDITORIAL FOREWORD

Tisztelt Olvasók!

2015-ben indult újtára a Különleges Bánásmód Nemzetközi Interdiszciplináris Konferencia sorozat, mely 2024-ben, 9. alkalommal kerül megrendezésre a Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar, valamint a Különleges Bánásmód Interdiszciplináris Folyóirat megrendezésében.

A 2024-es IX. Különleges Bánásmód Nemzetközi Interdiszciplináris Konferenciára 18 országból – Dubai, Észtország, Fülöp Szigetek, Indonézia, Jordánia, Kazasztán, Kenya, Kína, Lengyelország, Magyarország, Malajzia, Marokkó, Montenegró, Románia, Szlovákia, Törökország, Ukrajna, Vietnam –, 100 fő jelezte előadási szándékát.

A konferencia interdiszciplináris jellegénél fogva a különleges bánásmód témáját számos tudományterület - neveléstudományi, pszichológia, orvostudomány, társadalomtudomány, antropológia, néprajz, sporttudomány - valamint a zene és művészetek szemszögéből tárgyalja. A konferencia célja szerint a különleges bánásmódot nem csak a pedagógiai értelemben vett megközelítésből (azaz a különleges bánásmódot igénylő – sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő és a kiemelten tehetséges - gyermekek, tanulók szemszögéből), hanem a pedagógiai jelentéstől gyakran eltérő tartalmú, tágabb értelemben vett (bővebben: Mező K., 2016, Mező K., 2024) például társadalmi, szociológiai, antropológiai, gazdasági, jogi stb. szemléletű kontextualizásra és operacionalizálásra törekszik.

Az előadások sokszínűségét bizonyítja, hogy 18 szekció kialakítására került sor, melyekben magyar és angol nyelvű előadások megtartására kerül sor: *1. szekció.* Konduktív pedagógiai és speciális mozgásfejlesztési eljárások. *2. szekció.* A sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók oktatása és gondozása - angol nyelvű szekció. *3. szekció.* A nevelés társadalmi és neveléstudományi megközelítései I. *4. szekció.* A képességek és készségek fejlesztésének korszerű útjai. *5. szekció.* Kulturális sokszínűség, kulturális ismeretek I. - angol nyelvű szekció. *6. szekció.* A nevelés múltja és jelene a társadalmi hatások függvényében. *7. szekció.* A sajátos nevelési igényű gyermekekkel/tanulókkal kapcsolatos teoretikus és empirikus megközelítések. *8. szekció.* A neveléstudomány aktuális kérdései - angol nyelvű szekció, *9. szekció.* A nevelés társadalmi és neveléstudományi megközelítései II. *10. szekció.* Állat-

asszisztáció a pedagógiában I. *11. szekció.* Kulturális sokszínűség, kulturális ismeretek II. - angol nyelvű szekció. *12. szekció.* Zene – Pedagógia – Zenepedagógia. *13. szekció.* Állatasszisztáció a pedagógiában II. *14. szekció.* Irodalom – Művészet – Pedagógia. *15. szekció.* A szociális gondoskodás aktuális kérdései. *16. szekció.* A digitális eszközök és a mesterséges intelligencia megjelenése a köznevelésben. *17. szekció.* Kulturális sokszínűség, kulturális ismeretek III. - angol nyelvű szekció. *18. szekció.* A sport, mozgás szerepével kapcsolatos korszerű vizsgálatok.

Jelen kötet az előadások kivonatát, rövid beszámolóit tartalmazza.

A 2025-ös év Jubileumi év lesz a Különleges Bánásmód Nemzetközi Interdiszciplínáris Konferencia számára, 10. alkalommal kerül majd megrendezésre a konferencia. Ezúton is tisztelettel hívjuk és szeretettel várjuk a konferencia előadóit és résztvevőit a következő évi nagygyűlésünkre is!

Tisztelettel:

Dr. Mező Katalin és Dr. Mező Ferenc
Szerkesztők

Dear Readers,

In 2015 the 'Special Treatment' International Interdisciplinary Conference series was launched which will be held for the 9th time in 2024, organised by the University of Debrecen Faculty of Education for Children and Special Educational Needs and the Interdisciplinary Journal of Special Treatment (Különleges Bánásmód Interdiszciplínáris Folyóirat). For the 2024 The 9th 'Special Treatment' International Interdisciplinary Conference, 100 participants from 18 countries - China, Dubai, Estonia, Hungary, Indonesia, Jordan, Kazakhstan, Kenya, Malaysia, Morocco, Montenegro, Poland, Philippine Islands, Romania, Slovakia, Turkey, Ukraine, Vietnam, - have registered to present.

Due to the interdisciplinary nature of the conference, the topic of special treatment is discussed from the perspective of many scientific fields - pedagogy, psychology, medicine, social science, anthropology, ethnography, sports science - as well as music and arts. According to the aim of the conference, special treatment should be discussed not only from a pedagogical point of view (i.e. from the point of view of

children and students who require special treatment - those with special educational needs, integration, learning and behavior difficulties and the exceptionally gifted - children and students), but also from the point of view of content that often differs from the pedagogical meaning in a broader sense taken from e.g. aspect of social, sociological, anthropological, economic, legal, etc. It strives for contextualization and operationalization (more: Mező K., 2016, Mező K., 2024).

The diversity of the presentations is demonstrated by the fact that 18 sessions have been organized, and presentations were delivered in Hungarian and English: *Section 1.* Conductive Pedagogical and Special Movement Development Procedures. *Section 2.* Education and Care of Children/Students with Special Educational Needs-English Language Section. *Section 3.* Social and Pedagogical Approaches to Education I. *Section 4.* Modern Ways of Developing Abilities and Skills. *Section 5.* Cultural Diversity, Cultural Knowledge I. - English Language Section. *Section 6.* The Past and Present of Education in Relation to Social Influences *Section 7.* Theoretical and Empirical Approaches to Children/Students with Special Educational Needs. *Section 8.* Current Issues of Educational Science - English Language Section. *Section 9.* Social and Educational Approaches to Education II. *Section 10.* Animal Assisted in Pedagogy I. *Section 11.* Cultural Diversity, Cultural Knowledge II - English Language Section. *Section 12.* Music - Pedagogy - Music Pedagogy. *Section 13.* Animal Assisted Pedagogy II. *Section 14.* Literature - Art – Pedagogy. *Section 15.* Current Issues of Social Care. *Section 16.* The Emergence of Digital Tools and Artificial Intelligence in Public Education. *Section 17.* Cultural Diversity, Cultural Knowledge III - English Language Section. *Section 18.* Modern Investigations Related to the Role of Sport and Exercise.

This volume contains abstracts and short reports of the lectures.

The year 2025 will be the 10th anniversary of the 'Special Treatment' International Interdisciplinary Conference. We cordially invite and welcome the conference speakers and participants to next year's Grand Assembly!

Yours Sincerely,
Katalin Mező & Ferenc Mező
the Editors

Irodalomjegyzék/References

Mező K. (2016). A különleges bánásmód megítélése Európában [The perception of special treatment in Europe].In: Rajnai, Z.; Fregán, B.; Marosné, Kuna Z. (szerk.)

Tanulmánykötet a 7. BBK előadásából. Budapest, Magyarország : Óbudai Egyetem, Bánki Donát Gépész és Biztonságtechnikai Mérnöki Kar. pp. 37-42
Mező K.(2024). Különleges bánásmód és szociálpedagógia [Special Treatment and Social pedagogy] . Szociálpedagógia folyóirat. Megjelenés alatt.

ASSIMILATION AND ACCULTURATION PROCESSES IN THE STUDY OF INTER-ETHNIC MARRIAGES

Abdinassir, Nazira Nurkozhakzy

University of Debrecen, Hungary (Kazakhstan)

E-mail: nazzira.abdinassir@gmail.com

Inter-ethnic marriages present a captivating arena for examining assimilation and acculturation processes, where individuals from diverse cultural backgrounds merge their identities. This article delves into the dynamics of inter-ethnic marriages in the Turkestan region of Southern Kazakhstan through the lens of assimilation and acculturation theories. Utilizing data collected from 45 interviews across five villages, including Zhana Iqan, Hantagy, Shornak, Turki poselkasy, and Kentau, the study explores various aspects of daily life such as language usage, religious practices, traditions, cuisine, and ethnic values. Research questions probe how individuals negotiate cultural differences in their interactions and interpret multicultural coexistence through assimilation, acculturation, and dissimilation theories. The hypothesis posits three cohabitation patterns –acculturation, assimilation, and dissimilation– equally valid within the same cultural and geographical space. Employing qualitative methods including interviews and surveys, the study uncovers patterns of adaptation and the degree of assimilation or acculturation within relationships. By analyzing data through the prism of assimilation and acculturation theories, the study sheds light on how cultural elements are integrated into daily routines and decision-making processes within inter-ethnic marriages. This research contributes to a deeper understanding of how individuals navigate cultural diversity within marital relationships, enriching scholarly discourse on multiculturalism and societal relations (Abdinassir, 2024).

ASSZIMILÁCIÓS ÉS AKKULTURÁCIÓS FOLYAMATOK AZ ETNIKUMOK KÖZÖTTI HÁZASSÁGOK VIZSGÁLATÁBAN

Az etnikumok közötti házasságok lenyűgöző színteret jelentenek az asszimilációs és akulturációs folyamatok vizsgálatára, ahol a különböző kulturális háttérű egyének egyesítik identitásukat. Az előadás a dél-kazahsztáni turkesztáni régióban zajló etnikumok közötti házasságok dinamikájával foglalkozik az asszimilációs és akkulturációs elméletek szemüvegén keresztül. Öt faluban, köztük Zhana Iqanban,

Hantagyban, Shornakban, Turki poselkasyban és Kentauban 45 interjúból gyűjtött adatok felhasználásával a tanulmány a mindennapi élet különböző aspektusait tárja fel, például a nyelvhasználatot, a vallási gyakorlatokat, a hagyományokat, a konyhát és az etnikai értékeket. A kutatási kérdések azt vizsgálják, hogy az egyének hogyan tárgyalják a kulturális különbségeket interakcióik során, és hogyan értelmezik a multikulturális együttélést az asszimilációs, akulturációs és disszimilációs elméleteken keresztül. A hipotézis három együttélési mintát – akulturációt, asszimilációt és disszimilációt – állít fel, amelyek egyformán érvényesek ugyanazon a kulturális és földrajzi téren belül. Kvalitatív módszereket alkalmazva, beleértve az interjúkat és felméréseket, az előadás feltárja az alkalmazkodás mintáit, valamint a kapcsolatokon belüli asszimiláció vagy akulturáció mértékét. Az adatoknak az asszimilációs és akkulturációs elméletek prizmáján keresztül történő elemzésével a tanulmány rávilágít arra, hogy a kulturális elemek hogyan épülnek be a napi rutinokba és a döntéshozatali folyamatokba az etnikumok közötti házasságokon belül. A kutatás hozzájárul annak mélyebb megértéséhez, hogy az egyének hogyan navigálnak a kulturális sokszínűségben a házassági kapcsolatokon belül, gazdagítva a multikulturalizmusról és a társadalmi kapcsolatokról szóló tudományos diskurzust (Abdinassir, 2024).

Irodalomjegyzék/References

Abdinassir, Nazira (2024). Assimilation and Acculturation Processes in the Study of Inter-Ethnic Marriages. *Special Treatment Interdisciplinary Journal [Különleges Bánásmód Interdiszciplináris folyóirat]*, 10. (SI), 7–21. DOI [10.18458/KB.2024.SI.7](https://doi.org/10.18458/KB.2024.SI.7)

HALLGATÓI KOMPETENCIÁK FEJLŐDÉSE EGY MENTORI ÖSZTÖNDÍJPROGRAMBAN

Ádám Anetta (PhD)

Miskolci Egyetem

E-mail: anetta.adam@uni-miskolc.hu

A Miskolci Egyetem 2018-ban az elsők között kapcsolódott be az Innovációs és Technológiai Minisztérium, valamint az Emberi Erőforrások Minisztériuma kezdeményezésére és támogatásával útjára indított Tanítsunk Magyarországot! mentori ösztöndíj programba. A program keretén belül kis településeken működő iskolák hetedikes, nyolcadikos diákjait mentorálják az egyetem különféle szakjain tanuló hallgatók. Idén februárban tizenegyedik alkalommal indítunk felkészítő kurzust, mely feltétele a hallgató ösztöndíjprogramba való bekapcsolódásának. Az előadás egy tervezett kutatás kiindulópontjait mutatja be. Azt kívánjuk vizsgálni, milyen hatással van a jellemzően hátrányos helyzetű tanuló közegben végzett mentori munka a benne résztvevő mentorok személyes fejlődésére, kompetenciáik bővülésére. A mentorálás személyes segítő tevékenység; rendkívül elterjedt támogató megoldás speciális szükségletű (pl. hátrányos helyzetű, tehetséges) tanulókat, fiatalokat érintő programokban. A téma kutatásával foglalkozó szakirodalmak (Fejes és mtsai., 2009; Ádám és Juhász, 2022; Ádám, 2022) felhívják a figyelmet arra, hogy a mentorálás kutatása, eredményességének mérése rendkívül problematikus, hatása nehezen mérhető és azonosítható be kvantitatív eszközökkel – épp azért, mert a személyiség különféle dimenzióiban, időben sokszor késleltetve jelentkezik. Ugyanakkor az egyes mentori programokat vizsgáló kutatások számos pozitív hatást sorolnak fel. A menttorral közösen átélt élmények, szituációk révén a tevékenység a mentorált érzelmi jóllétében és szociális kapcsolataiban pozitív változást indukál. A közös tanulás, a közös beszélgetések, az egymással történő kommunikáció jelentősen fejlesztik a mentorált kognitív szféráját. A mentor szerepmódelként, példaképként áll a mentorált előtt, így identitásának fejlődésére, alakulására lehet nagy hatással (Fejes és mtsai, 2009). Fontos azonban, hogy a mentorálás duális viszony is. Fontos sajátossága, hogy a mentorra és a mentoráltra is hat kettőjük együttműködése. Ideális esetben mindkét fél fejlődik a közös tevékenységek során. A szakirodalom a tanuló esetében elsősorban az iskolához való alkalmazkodási képesség, illetve a tanulás iránti elkötelezettség növekedését emeli ki, valamint azt, hogy a mentorálás nyomán a

pályaválasztási döntések megalapozottabbak lesznek. A mentorált érzelmi és kognitív támogatottsága, és azzal együtt az ő saját érdekérvényesítési képessége növekszik. Ezek mértékét leginkább a mentor motiváltsága befolyásolja. Ugyanakkor a mentor is tanul a folyamatban, különösen így van ez a kortárs-mentorálás során (Fehérvári és mtsai, 2022).

Az előadásban sorra vesszük és bemutatjuk azokat az egyéni kompetenciaterületeket, melyek az egyetemi mentorok esetében - az eddigi tapasztalataink szerint- látványosan fejlődnek a mentori tevékenység gyakorlása közben. Érvelünk amellett, hogy ezen kompetenciaterületek kulcsfontosságúak a munka világának nézőpontjából, és egyéb, egyetemi, elemélet kurzusokon, tankönyvekből kevésbé elsajátítható, speciális tudáselemekről van szó.

DEVELOPING STUDENT COMPETENCES IN A MENTORING FELLOWSHIP PROGRAM

In 2018, the University of Miskolc was among the first to join the Teach for Hungary! mentoring scholarship programme initiated by the Ministry of Education and Science of Miskolc in Hungary and supported by the Ministry of Education and Science of Hungary. Within the framework of the programme, seventh- and eighth-grade students from schools in small settlements are mentored by students studying in various fields at the university. In this February, for the eleventh time, we are launching a preparatory course, which is a prerequisite for the student's participation in the scholarship programme.

The presentation will present the starting points of a planned research project. We want to study the impact of mentoring in an environment of the pupils from disadvantaged background, how it affects the involved mentors on the personal development and competence development. The mentoring is a personal supportive activity; it is a very widespread supportive solution in programmes for pupils and young people with special needs (e.g. disadvantaged, gifted). The literature on the subject (Fejes et al., 2009; Ádám & Juhász, 2022; Ádám, 2022) draws attention to the fact that research into mentoring and the measurement of its effectiveness is highly problematic, the impact is difficult to be measured and identified by using quantitative tools, because it is often delayed in time and in different dimensions of the personality. However, research on individual mentoring programmes have identified a number of positive effects. Through the experiences and situations shared with the mentor, the activity has a positive impact on the emotional well-

being and social capacities of the mentee. The mentor acts as a role model, a role model for the mentee, thus can have a great impact on the development of the mentee's identity (Fejes et al., 2009). However, it is important that mentoring is also a dual relationship. The important specificity is that both the mentor and the mentee are affected by the cooperation between them. Ideally, both parties develop through the activities. The literature highlights, that in the case of the learner, an increase in the ability to adapt to school and in the commitment to learning, and the fact that mentoring helps to make better informed career choices. The mentored person's emotional and cognitive abilities and, his/her own advocacy skills are increasing by the support. The extent of these are mainly influenced by the motivation of the mentor. However, the mentor also learns during the process, especially in peer mentoring (Fehérvári et al., 2022).

In this presentation, we will list and present the individual areas of competence that, according to our experience so far, are developing spectacularly in university mentors during the mentoring process. We argue that these areas of competence are the keys from the world of work, and they are specific knowledge elements that are less easily acquired in university courses or textbooks.

Irodalomjegyzék/References

- Ádám, Anetta (2022). Életvilágok találkozása – egy egyetemi ösztöndíjprogram rejtett tantantere, oktatási mellékhatásai. *Új Pedagógiai Szemle*, 72 : 11-12. 49-58.
- Ádám, Anetta és Juhász, Orchidea (2022). Találkozások: egyetemisták felkészítése kisiskolák tanulóinak mentorálására. In: Buda, A; Kiss, E (szerk.) *Interdiszciplináris pedagógia a bizonytalanság korában: a XII. Kiss Árpád emlékkonferencia tanulmánykötete*. Debrecen, Magyarország: Debreceni Egyetem Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet, 33-44.
- Fejes József Balázs; Kasik László és Kinyó László (2009): Bevezetés a mentorálás kutatásába. *Iskolakultúra*, 19 (5-6). 40-54.
- Fehérvári, Anikó és Varga, Aranka (2022) Korai iskolaelhagyás preventív programok – egy mentorprogram megalapozása In: Steklács, János; Molnár-Kovács, Zsófia (szerk.) *21. századi képességek, írásbeliség, esélyegyenlőség : XXII. Országos Neveléstudományi Konferencia*. Absztraktkötet Pécs, Magyarország : MTA Pedagógiai Tudományos Bizottság, PTE BTK Neveléstudományi Intézet. 204.

ETHICAL LEADERSHIP IN CROSS-CULTURE

Alshawabkeh, Maram Hani Falah

University of Debrecen, Hungary (Jordan)

E-mail: maramshawbkeh97@yahoo.com

The existing ethical leadership literature reflects a Western-based private sector perspective, implying a compliance-oriented view of ethical leadership. Developing a more comprehensive understanding of how ethical leadership is viewed in the Western and Eastern cultural clusters, as well as the private and public sectors, is crucial because today's leaders must lead ethically across cultures and sectors more and more. Addressing this issue, the present study explores how employees from Eastern cultures define ethical leadership and which characteristics they associate with ethical leaders. A qualitative study was conducted through interviews this study conducted 10 confidential individual interviews with leaders and employees in a public organization in Jordan. The findings indicate that while there may be similarities with Western perspectives on ethical leadership such as honesty; respect, fairness, and justice, there are also distinct characteristics and priorities that reflect the unique socio-cultural context of the region like religiosity, accountability, responsibility, and trustworthiness (Alshawabkeh, 2024).

ETIKUS VEZETÉS A KULTÚRÁK KÖZÖTT

A meglévő etikus vezetési szakirodalom a magánszektor nyugati szemléletét tükrözi, ami az etikus vezetés megfelelésorientált szemléletét feltételezi. Az etikus vezetés megítélésének átfogóbb megértése kulcs-fontosságú a nyugati és keleti kultúrkörökben, valamint a magán- és közszférában, mivel a mai vezetőknek egyre inkább kultúrák és ágazatok közötti etikus vezetésre van szükségük. Jelen előadás azt vizsgálja, hogy a keleti kultúrákból származó alkalmazottak hogyan definiálják az etikus vezetést, és milyen jellemzőket társítanak az etikus vezetőkhöz. A kvalitatív tanulmányt interjúk segítségével készítette el a szerző, mely során 10 bizalmas egyéni interjú felvételére került sor egy jordán állami szervezet vezetőivel és alkalmazottaival. Az eredmények azt mutatják, hogy bár vannak hasonlóságok az etikus vezetés nyugati szemléletével, mint például a becsületesség, tisztelet, tisztesség és igazságosság, de vannak olyan sajátos jellemzők és prioritások is, amelyek a régió

egyedi szociokulturális kontextusát tükrözik, mint például a vallásosság, elszámoltathatóság, felelősség és megbízhatóság (Alshwabkeh, 2024).

Irodalomjegyzék/References

Alshwabkeh, Maram Hani Falah (2024). Ethical Leadership in Cross-Culture. *Special Treatment Inter-disciplinary Journal [Különleges Bánásmód Interdiszciplináris folyóirat]*, 10. (SI), 23-33. DOI [10.18458/KB.2024.SI.23](https://doi.org/10.18458/KB.2024.SI.23)

**AZ ADATOKRA ÉPÜLŐ ZENETERÁPIA.
A MODELL ALKALMAZÁSA SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ
GYERMEK FEJLESZTÉSÉBEN**

Árkosi Julianna (PhD)
DEGYGYK, Magyarország
E-mail: arkosi.julianna@ped.unideb.hu

Az adatokra épülő zeneterápia Suzanne B. Hanser (2000), kaliforniai zeneterapeuta nevével kapcsolódik össze, aki a zene fejlesztő hatását klinikai keretek között lezajlott kutatásainak eredményeivel támasztotta alá. The new music therapist's handbook című kiadványa útmutató ezen zeneterápiás modell szervezéséhez, tervezéséhez, kivitelezéséhez és értékeléséhez. A Zeneterapeuták kézikönyvének néhány fejezetébe Dr. Madarászné Losonczy Katalin fordításában nyerhetünk betekintést, akinek az Adatokra épülő modell a zeneterápiában című írása elsősorban a szakemberképzésben résztvevőket kívánja megismertetni a modellben rejlő lehetőségekkel. Mindkét írás tanulmányozása után jómagam is több esetben alkalmaztam a modellt, hiszen az adatokra épülő zeneterápia tárgyilagos, tisztán áttekinthető és célorientált modell. Elengedhetetlen része, feltétele néhány pontosan meghatározott előkészületi, beavatkozási és mérési momentum alkalmazása. A szigorú tervezés és szervezés azonban a modell fő erényévé válik az elért eredmények kiértékelésekor, hiszen pontos és megcáfolhatatlan eredményeket szolgáltat. Az adatok megfigyelések és kísérletek eredményeinek az összességét jelentik. A modell alappillérei tehát a megfigyelés, célorientált tervezés, lebonyolítás, valamint az objektív mérés. A zeneterápia objektív és teljesen egyértelmű kiértékelését a modellben meghatározott mérések biztosítják. A megbízhatósági ráta kiszámolása és százalékban való kifejezése, valamint az alapon megfigyelés kiegészül a zeneterápiát felügyelő szupervízor narratív beszámolójával a zenei és nem zenei, terápiás célok megvalósításának leírásával, értékelésével. A bemutatásra kerülő kutatás az adatokra épülő zeneterápia alkalmazását ismerteti sajátos nevelési igényű, speciális oktatási intézményben tanuló fiatalok esetében. A kutatás ismertetésének folyamatában megfigyelhetőek a Suzanne B. Hanser által megtervezett és előírt lépcsőfokok, valamint a zeneterápiás folyamat kiértékelésekor alkalmazott, szintén dr. Hanser által javasolt mérési eszközök.

DATA-DRIVEN MUSIC THERAPY. APPLICATION OF THE MODEL IN THE DEVELOPMENT OF CHILDREN WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS.

Data-based music therapy is associated with the name of Suzanne B. Hanser (2000), a music therapist from California, who supported the developmental effect of music with the results of her clinical research. Her publication entitled *The new music therapist's handbook* is a guide to the organization, planning, implementation and evaluation of this music therapy model. We can have an insight into some chapters of the *Music therapists' handbook* translated by Dr. Katalin Madarász Losonczy, whose article *Data-Based Model in Music Therapy* primarily aims to familiarize participants in professional training with the model's potential opportunities. After studying both articles, I applied the model myself in several cases, since data-based music therapy is an objective, clear and goal-oriented model. There is an indispensable part of this model and basic conditions in the application of it in the precisely defined preparation, intervention and measurement moments. However, strict planning and organization become the main virtue of the model when evaluating the results achieved, as it provides accurate and irrefutable results. The data obtained this way, represent the totality of the results of observations and experiments. The main pillars of the model are the following: observation, goal-oriented planning, implementation, and objective measurement. An objective and completely clear evaluation of music therapy is provided by the measurements specified in the model. The calculation of the reliability rate and its expression as a percentage, as well as the baseline observation, are complemented by the narrative report of the music therapy supervisor with a description and evaluation of the achieved musical and non-musical therapeutic goals. The research that I am going to present describes the application of data-based music therapy in the case of a juvenile with special educational needs studying in special educational institutions. In the process of presenting the research, the steps are designed and prescribed by Suzanne B. Hanser, as well as the tools used in the measurement and evaluation of the music therapy process, which are also recommended by the same dr. Hanser.

Irodalom

Hanser, S. B. (2000). *The New Music Therapist's Handbook*. Berklee Presss.

AZ ÓVODAPEDAGÓGUS SZEREPE AZ ÁLLATASSZISZTÁLT PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGBEN

Balogh Beáta

Debreceni Egyetem Gyakorló Óvodája

E-mail: baloghb@ped.unideb.hu

Az átlagostól eltérő fejlődésű gyermekek megjelenése egyre nagyobb számot mutat az intézményes nevelésben (Mező és Mező, 2022). Az eltérések megismerését követően széleskörű módszerek alkalmazására van szükség a hatékony fejlesztés érdekében. Az állatasszisztált foglalkozások bevezetését is egy új lehetőségnek látjuk ebben a tekintetben. Óvodánkban, a Debreceni Egyetem Gyakorló Óvodájában jelenleg az állatasszisztált foglalkozással kísért fejlesztések pilot szakaszában tartunk, hiszen heti egy alkalommal egy csoportban végzünk egy golden retriever kutyával állatasszisztált pedagógiai tevékenységet. Mind a kutya, mind a gazdája végzett terápiás képzést. Az előadásban e tevékenység előkészületeinek és első lépéseinek bemutatására kerül sor.

THE KINDERGARTEN TEACHER'S ROLE IN ANIMAL ASSISTANT PEDAGOGY

Number of Children have different development than average is increasing in the kindergartens and schools (Mező & Mező, 2022). We need use different pedagogical methods for the effective development. To introduce the animal assistant pedagogy is a new possibility in this case. In our kindergarten (Practical Kindergarten of University of Debrecen) we started a pilot programme of animal (dog) assistant activity in the Group Apple once a week. The dog (golden retriever) and its owner have the training for this. We are going to present the preparations and the first steps of the new activity.

Irodalomjegyzék/References

Mező Katalin és Mező Ferenc (2022): Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók létszámának alakulása a 2009/2010. és a 2019/2020. tanévekben. *Különleges Bánásmód*, 8. (3). 19-29. DOI [10.18458/KB.2022.3.19](https://doi.org/10.18458/KB.2022.3.19)

SPORTOLÁSI SZOKÁSOK SZEREPE A MUNKAHELYVÁLASZTÁSBAN

Balogh Renátó (PhD)

DE GTK Sportgazdasági és -menedzsment Intézet

E-mail: balogh.renato@econ.unideb.hu

A magyar emberek egészségügyi állapotára vonatkozó adatok aggasztó képet festenek. Az OECD (2022) szerint Magyarország a szív és érrendszeri, a daganatos, illetve a légzőszervi megbetegedések tekintetében is az Európai Unió legkedvezőtlenebb helyzetben lévő országai között szerepel. Az Eurostat (2021) felmérése szerint Magyarországon a születéskor várható élettartam (74,3 év) jóval elmarad az Európai Unió átlagától (80,1 év). Számos korábbi kutatás igazolta, hogy ezek a negatív adatok és a különböző betegségek mind szoros összefüggésben állnak a fizikai inaktivitással. A nemzetközi és hazai felmérések szerint hazánkban az életkor előre haladtával jelentősen nő a soha nem sportolók aránya, ezzel együtt pedig csökken a rendszeres testmozgást végzők aránya. Szignifikáns különbség mutatkozik már a 15-24 év, valamint a 25-39 év közötti korosztály között is, amely arra enged következtetni, hogy az iskolai intézményrendszert követően és a jellemzően kötelező testnevelés órák megszűnésével rengetegen válnak inaktívvá. Ez a jelenség felhívja a figyelmet, és rávilágít a munkahelyi egészségfejlesztés fontosságára. A kutatás célkitűzése, megvizsgálni a fiatal felnőttek sportolási szokásait, illetve feltárni véleményüket a munkahelyi egészségfejlesztésről. Kérdőíves vizsgálatra a Debreceni Egyetem hallgatói körében került sor (N= 564 fő). A mintavételre két időpontban, 2019-ben és 2023-ban került sor, amely lehetőséget biztosít a sportolási szokásokban és a véleményekben bekövetkezett változások vizsgálatára is. Vizsgálat során a gyakorisági eloszlások és a leíró statisztikai adatok mellett a különböző szocio-demográfiai változók mentén, illetve a két minta mentén hipotézisvizsgálatokat végeztem Mann-Whitney és Kruskal-Wallis-próbákkal. Az eredmények alapján megállapítható, hogy a mintában szereplő hallgatók között csökkent a nem sportolók aránya (2019: 16,9%, 2023: 12,1%). A sportolás gyakoriságával kapcsolatban is kijelenthető, hogy pozitív változás következett be, a heti rendszerességgel sportolók aránya a 2019-es 76%-ról, 2023-ra 90%-ra emelkedett. A sportolási szokásokban bekövetkezett változások, ugyanakkor még nem jelentek meg egyértelműen a munkahelyi egészségfejlesztéssel kapcsolatos elvárásokban. A munkahelyválasztást

befolyásoló tényezők esetében ugyan a sportolási lehetőségek biztosítása faktor átlagértéke szignifikánsan növekedett, azonban a 25 tényező közül 2023-ban is csupán 19. a rangsorban, míg a well-being programok nyújtása mind a két időpontban az utolsó a szempontok között. Ezzel ellentétben a mintába bekerülő fiatal felnőttek körében a munkahelyi sporthoz köthető szolgáltatások közül bizonyos lehetőségek, úgy mint például a „sportkártya vagy sportbérletek biztosítása külsős sportolási lehetőségekhez” fontos szerepet játszhatnak a munkahelyük kiválasztásakor. Az eredmények alapján az következtethető ki, hogy a munkahelyi egészségfejlesztés jelenleg még nem bír jelentős szereppel a fiatal felnőttek körében, azonban bizonyos szolgáltatások egyrészt felkelthetik a jövő munkavállalóinak érdeklődését, másrészt pedig számos korábbi kutatás igazolta, hogy rengeteg előnnyel jár a munkáltatók számára a munkahelyi egészségfejlesztő programok létrehozása és működtetése.

THE ROLE OF SPORTING HABITS IN JOB CHOICE

Data on the health of Hungarians paints a worrying picture. According to the OECD (2022), Hungary is among the worst performers in the European Union in terms of cardiovascular, cancer and respiratory diseases. According to Eurostat (2021), life expectancy at birth in Hungary (74.3 years) is well below the EU average (80.1 years). Several previous studies have shown that these negative figures and the various diseases are all closely linked to physical inactivity. According to international and national surveys, the proportion of people in our country who have never exercised increases significantly with age, while the proportion of people who exercise regularly decreases. Significant differences can be observed between the 15-24 age group and the 25-39 age group, suggesting that many people become inactive after leaving school and after the end of the typically compulsory physical education classes. This phenomenon, in my opinion, raises awareness and highlights the importance of health promotion in the workplace. The aim of my research is to examine young adults' physical activity habits and to explore their views on health promotion in the workplace. I conducted my questionnaire survey among students at the University of Debrecen (N= 564). The sample was taken at two dates, in 2019 and 2023, which also provides an opportunity to examine changes in sporting habits and opinions. In my study, in addition to frequency distributions and descriptive statistics, I conducted hypothesis tests along different socio-demographic variables and along the two samples using Mann-Whitney and Kruskal-Wallis tests. Based on my results, I can conclude that the proportion of non-athletes has decreased among

the students in the sample (2019: 16.9%, 2023: 12.1%). Regarding the frequency of participation in sports, I can also state that there has been a positive change, with the proportion of students who participate in sports on a weekly basis increasing from 76% in 2019 to 90% in 2023. The changes in sporting habits, however, are not yet clearly reflected in the expectations for health promotion in the workplace. Changes in sporting habits, however, have not yet been clearly reflected in expectations of health promotion in the workplace. For the factors influencing workplace choice, although the average value of the factor providing sporting opportunities has increased significantly, it is still only 19th out of 25 factors in 2023, while providing well-being programmes is the last factor in both time points. In contrast, among the young adults in my sample, some of the workplace sports-related facilities, such as "providing sports cards or sports passes for outside sports activities", may play an important role in their choice of workplace. Based on my findings, I conclude that workplace health promotion is not yet a major issue for young adults, but that certain services may be of interest to future employees and that a number of previous studies have shown that there are many benefits for employers in establishing and running workplace health promotion programmes.

Irodalomjegyzék/References

OECD (2022). *State of Health in the EU*. OECD.

Eurostat (2021). *Életminőség mutatók*, Európai Unió.

AZ OLVASÁS GYAKORISÁGÁT ALAKÍTÓ TÉNYEZŐK IFJÚSÁGI MINTÁBAN

Bocsi Veronika (PhD, habil)

Debreceni Egyetem

E-mail: bocsiveron@gmail.com

Nemzetközi vizsgálatok alapján valószínűsíthetjük az olvasásos események ritkulását az egyének életmódjában (US Bureau of Labor Statistics, 2023; Knulst és Kraaykant, 1998). Az olvasás háttérbe szorulása az azzal konkuráló szabadidős tevékenységek megjelenésével és bővülésével is magyarázható - ennek a megközelítésnek az alapja Becker (1965) időallokációs elméletére építhető fel. Az olvasást az utóbbi évtizedekben az IKT eszközök megjelenése is formálta – ami nem csak az eszközök megváltozását, hanem tartalmi változást is jelentett. Az ezredforduló után a tevékenység az online térbe helyeződik – különösen a fiatalok esetében (Shimray et al., 2021). A hazai olvasáskutatás fő trendjeit egyrészt a gyakoriságra fókuszáló vizsgálatok (pl. Gereben, 1998, Nagy, 2003, TÁRKI, 2020), másrészt az olvasás tényét a rétegződés-kutatáshoz kapcsoló elemzések (pl. Bukodi, 2007), illetve az olvasás megváltozott feltételrendszerét és eszközhasználatát feltáró vizsgálatok (Gereben, 2012) adják. Ezek azonban leginkább az ezredfordulóra datálhatók (különösen a többváltozós modelleket használó elemzések), másrészt pedig a modern olvasási szokásokkal kapcsolatban sem állnak bőséggel a rendelkezésünkre adatok. Elemzésünkben arra vállalkozunk, hogy ifjúsági mintában feltárjuk az olvasás gyakoriságát, beazonosítsuk a helyét a szabadidő struktúrában, és egy bináris regressziós modell segítségével megvizsgáljuk annak valószínűsítő tényezőit. A független változók kiválasztása során nem csak a szocio-kulturális elemeket fedtük le, hanem az internet-használat, a közösségi oldalak és más szabadidős tevékenységek hatását is beemeltük a modellbe. Elemzésünkhöz a Magyar Ifjúság 2020 adatbázist használtuk. Eredményeink szerint az olvasás mind a hétvégéken, mind pedig hétközben közepes gyakorisággal végzett tevékenység, amely az idősebb (25-29) kohorszban gyakoribb. A valószínűségét magyarázó változók közül a nem, a saját iskolai végzettség, a médiafogyasztás formái, a régió gazdasági helyzete, illetve két másik szabadidős tevékenység alakította. A longitudinális trendek felmérésekor a Magyar Ifjúság Kutatás 2016-os adatbázisát is felhasználtuk.

A Magyar Ifjúság 2020 használati jogát a Társadalomkutató Kft. bocsátotta rendelkezésemre.

A Magyar Ifjúság Kutatás 2016 használati jogát a Kutatópont bocsátotta a rendelkezésemre.

FORMING FACTORS OF READING IN A YOUTH SAMPLE

According to international literature we can state that the frequency of reading has reduced the recent decades (US Bureau of Labor Statistics, 2023; Knulst and Kraaykant, 1998). One of the most important explanations can be the time allocation theory of Becker (1965) which is grounded in competing activities in the field of leisure time. Another significant change belongs to ICT tools – but not only the tools the contents were transformed too. After the Millennium reading has mainly transferred in online space – especially in the case of youth (Shimray et al., 2021). It is advisable to distinguish the traditional and modern forms of reading (Abang, 2021). The patterns of reading habits in Hungary can be read from different analyses – these focus on the frequencies (Gereben, 1998; Nagy, 2003; TÁRKI, 2020), its embeddedness in social inequalities (Bukodi, 2007) and some items cover its changing form (Gereben, 2012). Nevertheless, these findings can rather be dated in the Millennium (especially which used multivariate approaches) and the elements of modern forms are relatively missing. The aim of this presentation is to reveal the frequency of reading habits in a youth sample, analyse its position in the structure of leisure-time and run a binary regression model with the help of a wide range of independent variables. These independent variables contain not only the elements of socio-cultural background but the usage of Internet, social networks and the different segments of leisure-time. The Hungarian Youth 2020 database was used by us. According to our findings, the reading is a middle-frequent activity in the lifestyle of youth both on weekends and during the week too. This frequency is higher in the case of the older cohort (between 25 and 29). Significant effects belong to sex, the own educational level, the different forms of media usage (television, internet), the economic situation of the region and other leisure-time activities. We revealed the longitudinal shifts with the help of Hungarian Youth 2016 and 2020 databases and we can detect a downward trend.

The right to use of Hungarian Youth 2020 database was provided to me by Társadalomkutató Kft.

The right to use of Hungarian Youth Research 2016 database was provided to me by Kutatópont.

Irodalomjegyzék/References

- Abang, Y. D. A. (2021). Reading Habits Among Students in the Digital Era: Changes of Trends and Behaviours. *Journal of Academic Library Management (AcLiM)*, 1(1), 43–54.
- Becker G. S. (1965). A Theory of the Allocation of Time. *The Economic Journal*, 75(299), 493–517.
- Bukodi E. (2007). Social stratification and cultural consumption in Hungary: Book readership. *Poetics*, 35, 112–131.
- Gereben, F. (1998). *Könyv, könyvtár, közönség*. Országos Széchényi Könyvtár.
- Gereben, F. (2012). Hagyományos és/vagy digitális olvasás? Egy interjú vizsgálat eredményeiből. *Library Review/Könyvtári Figyelő*, 22(3). 503–523.
- Knulst, W., & Kraaykamp, G. (1998). Trends in leisure reading: Forty years of research on reading in the Netherlands. *Poetics*, 26(1), 21–41.
- Nagy A. (2003). *Háttal a jövőnek?* Országos Széchényi Könyvtár.
- Shimray, S. R., Keerti, C., & Ramaiah, C. K. (2015). An overview of mobile reading habits. *DESIDOC Journal of Library and Information Technology*, 35(5), 343–354.
- TÁRKI (2020). *Könyvolvasási és könyvvásárlási szokások, 2020*. Társadalomkutató Intézet.
- US Bureau of Labor Statistics. <https://data.bls.gov/pdq/SurveyOutputServlet>.
Letöltés ideje: 2023.12.29.

SUICIDAL CRISIS IN THE FACE OF SOCIAL AND VOCATIONAL REINTEGRATION

Boguta, Anna

The Pontifical University of John Paul II in Krakow, Poland

E-mail: 17716@student.upjp2.edu.pl

Background and Aim: The official Polish police data for 2021 shows that 5201 suicides resulted in death. It is estimated that for every suicide, there are 15-20 suicide attempts, and in the case of children, even 100-200 attempts. It is worth noting that there was a significant increase in suicide attempts and completions among children and adolescents in 2022, with 2031 recorded attempts, 150 of which resulted in death. Suicide attempts have negative consequences, including societal ostracism. Positive relationships, especially within the family and social circles, can facilitate recovery. Suicidal behaviors can be categorized into three main types: suicidal ideation, suicide attempts, and completed suicides. Before attempting suicide, individuals often exhibit presuicidal behavior, which includes constriction, inhibition of aggression directed outward, and suicidal ideation. The role of the family environment in shaping suicidal behaviours among adolescents is significant. Factors such as lack of security and exposure to familial alcohol problems are notable contributors. Additionally, individual personality traits, mental health disorders, and social influences also contribute to suicidal behaviours. *Method:* The results of the qualitative study are based on narrative interviews with three adult women aged 19-23 who had attempted suicide. The interviews investigated the reasons behind the participants' suicide attempts, as well as the short- and long-term consequences and the methods used in their recovery process. *Results:* The findings revealed that all participants attempted suicide covertly, experiencing significant isolation and a lack of support from both peers and family. Factors contributing to their suicidal crises included familial and peer violence, mental health disorders, and a lack of understanding and support. Recovery involved pharmacological treatment, psychotherapy, and the formation of positive relationships. Participants emphasised the importance of self-care, seeking support, and increasing awareness about suicide prevention. In conclusion, this study aimed to examine suicidal crises in the context of social and occupational reintegration. The findings emphasise the importance of supportive

relationships in reducing the risk of suicide and highlight the growing significance of health assistants in providing vital support during the recovery process. It is essential to comprehend the intricacies of suicidal behaviour and its aftermath to promote successful reintegration into society.

ÖNGYILKOSSÁGI VÁLSÁG A TÁRSADALMI ÉS SZAKMAI REINTEGRÁCIÓ TÜKRÉBEN

Háttér és cél: A hivatalos lengyel rendőrségi adatok (2021) azt mutatják, hogy 5201 öngyilkosság végződött halállal. Becslések szerint minden öngyilkosságra 15-20, gyermekek esetében pedig 100-200 öngyilkossági kísérlet jut. Érdemes megjegyezni, hogy 2022-ben jelentősen megnőtt az öngyilkossági kísérletek és a befejezett öngyilkosságok száma a gyermekek és serdülők körében (2031 kísérletet regisztráltak, amelyek közül 150 végződött halállal). Az öngyilkossági kísérleteknek negatív következményei vannak, ilyen a társadalmi kiközösítést. A családi és társadalmi körökben kialakuló pozitív kapcsolatok elősegíthetik a gyógyulást. Az öngyilkossági kísérlet előtt az egyének gyakran mutatnak öngyilkosság előtti viselkedést, amely magában foglalja a beszűkülést, a kifelé irányuló agresszió gátlását és az öngyilkossági gondolatok megjelenését. A családi környezet szerepe a serdülők öngyilkos magatartásának alakításában jelentős. Az olyan tényezők, mint a biztonság hiánya, a családi alkoholproblémáknak való kitettség jelentős hozzájárulást jelentenek az öngyilkos gondolatok elindulása felé. Emellett az egyéni személyiségjegyek, a mentális zavarok és a társadalmi hatások is hozzájárulnak az öngyilkos magatartáshoz. *Módszer:* A kvalitatív vizsgálat eredményei három, öngyilkosságot megkísérelt, 19-23 éves felnőtt nővel készült narratív interjúkon alapulnak. Az interjúk a résztvevők öngyilkossági kísérletei mögött meghúzódó okokat, rövid- és hosszú távú következményeket, valamint a gyógyulási folyamatukban alkalmazott módszereket vizsgálták. *Eredmények:* Az eredmények felfedték, hogy minden résztvevő rejtett öngyilkosságot kísérelt meg, jelentős elszigeteltséget és támogatás hiányát tapasztalva a társak és a család részéről. Az öngyilkossági kríziseiket a családon belüli és a kortársak közötti erőszak, a mentális egészségügyi zavarok, valamint a megértés és a támogatás hiánya okozta. A felépüléshez a gyógyszeres kezelés, a pszichoterápia és pozitív kapcsolatok kialakítása járult hozzá. A résztvevők hangsúlyozták az öngondoskodás fontosságát, a támogatás keresését és az öngyilkosság-megelőzéssel kapcsolatos tudatosság növelését.

Összefoglalva, ennek az előadásnak az a célja, hogy megvizsgálja az öngyilkossági válságokat a társadalmi és foglalkozási reintegráció összefüggésében. Az eredmények

hangsúlyozzák a támogató kapcsolatok fontosságát az öngyilkosság kockázatának csökkentésében, és kiemelik az egészségügyi asszisztensek növekvő jelentőségét a gyógyulási folyamat során nyújtott létfontosságú támogatásban. A társadalomba való sikeres visszailleszkedés elősegítése érdekében elengedhetetlen az öngyilkos viselkedés bonyolultságának és következményeinek megértése.

KUTYÁVAL ASSZISZTÁLT TANÍTÁSI ÓRA ALSÓ TAGOZATON

Bundáné Takács Brigitta

Szent József Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium

E-mail: btbrigitta@gmail.com

2022 szeptemberétől kerül sor kutyával asszisztált magyar órák tartására az akkori másodikos, jelenleg harmadikos osztályban. Az órákon egy labradorral és a felvezetőjével dolgozunk együtt heti egy alkalommal. Az előadásban bemutatásra kerül, hogy hogyan lehet bevonni a terápiás kutyákat egy-egy tanórába, milyen játékokkal, feladatokkal tudjuk segíteni a tananyag feldolgozását. Milyen típusú feladatokat tervezzünk, azok végrehajtásában hogyan tud nekünk segíteni a kutya és a felvezetője. Hogyan segíti a célok elérését az állat jelenléte, melyek azok az órarészek, amelyekbe bevonható az állat. Konkrét példákkal, feladatokkal bemutatjuk, hogy a magyar irodalom tantárgy esetében hogyan működhet közre a tanításban a kutya. Hogyan tervezzük meg ezeket az órákat, milyen típusú feladatok azok, ahol a kutyának is szerepet szánhatunk. A különleges bánásmódot igénylő gyerekek esetében mi bírt motiváló erővel ezeken az órákon, hogyan segítette ez a fejlesztésüket, fejlődésüket. Szó lesz a terápiás kutya, a felvezetője és a tanító közötti kapcsolatáról, bizalomról, ami elengedhetetlen ahhoz, hogy hatékonyak legyenek az állatasszisztált tanórák. Érinteni fogjuk a tanórához szorosan nem köthető, de mindenképp pozitív hatással járó olyan megtanult ismereteket, mint például felelős állattartásra nevelés, állatvédelem, amiket szintén elsajátítunk a közös munka során. A megtartott órák tapasztalatai alapján a következő kérdések megválaszolására kerül sor: Miben tér el a szokásostól egy „kutyás óra”? Hogyan tudjuk motiválni a gyerekeket az órákon és fejleszthetjük a különböző képességeiket? Miért megy jobban a tanulás ezeken az órákon? Rövid és hosszú távon milyen pozitív hatásokat érhetünk el? Milyen nehézségekkel, váratlan feladatokkal kellett megküzdenünk? Hogyan viszonyultak a gyerekek, szülők és a kollégák ezekhez az órákhoz? Az elmúlt másfél év alatt miben változott a hozzáállásuk, véleményük ezzel kapcsolatban, hol tartunk most?

DOG ASSISTED LEARNING LESSON IN LOWER SECONDARY SCHOOL

From September 2022, dog-assisted Hungarian lessons will be taught in the then second, now third grade class. In the classes, we work together with a labrador and its handler once a week. The presentation will show how therapy dogs can be involved in a lesson, what games and tasks we can use to help process the course material. What types of tasks should we plan, how can the dog and its handler help us in carrying them out. How the presence of the animal helps to achieve the goals, what are the parts of the lesson in which the animal can be included. With concrete examples and exercises we show how the dog can contribute to the teaching of Hungarian literature. How do we plan these classes, what types of tasks are there, where we can assign a role to the dog. In the case of children who require special treatment, what was motivating in these classes, how did it help their development and progress. There will be a word to talk about the relationship and trust between the therapy dog, its handler, and the teacher, which is essential for animal-assisted classes to be effective We will touch on the learned knowledge that is not closely related to the lesson, but which definitely has a positive effect, such as education for responsible animal husbandry, animal protection, which we also learn during the animal-assisted lessons. Based on the experience of the lessons, the following questions will be answered: How does a "dog class" differ from the usual one? How can we motivate children in class and develop their different abilities? Why does learning go better in these classes? What positive effects can we achieve in the short and long term? What difficulties and unexpected tasks did we have to deal with? How did the children, parents and colleagues relate to these classes? In the past year and a half, how has their attitude and opinion changed in this regard, where are we now?

INTEGRÁLUNK? INTEGRÁLUNK. AZ EGYÉB PSZICHÉS FEJLŐDÉSI ZAVART MUTATÓ GYERMEKEK INTEGRÁCIÓJA - TAPASZTALATOK EGY KÉRDŐÍV ALAPJÁN

Burom Katalin

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
E-mail: burom.katalin@uni-eszterhazy.hu

Az integráció kérdése Magyarországon az 1980-as években indul el, amikor az első gyógypedagógiai utazótanárok elkezdték tevékenységüket. Ezt követően számos törvényi változás –1989 Gyermekek jogairól szóló egyezmény, 1993.évi LXXIX törvény a közoktatásról– egyre inkább hangsúlyozta az esélyegyenlőséget, a szegregált intézmények helyett az integrált oktatás fontosságát. Az egyéb pszichés fejlődési zavar fogalmát a 2011. évi köznevelési törvény 4§-a határozza meg. Ezen kategóriába tartoznak a súlyos tanulási figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzdő gyermekek. A Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján az integrált oktatásban legnagyobb arányban –több mint 70%– az egyéb pszichés fejlődési zavarral diagnosztizált gyermekek tanulnak. A KSH adatai alapján azt is látjuk, hogy e diagnosztikus kategóriába tartozó gyermekek száma évről évre nő. A sikeres integrációhoz nem elegendő a szervezeti szerkezeti szintű változás, a sikeres integrációhoz inkluzívá kell válnia az intézménynek. A külső és belső partnereknek közösen kell tenniük azért, hogy az inklúzió feltételeit megteremtsék. A tanulási figyelem-vagy magatartásszabályozási zavarral küzdő gyermekek nagyon gyakran komorbiditást mutatnak. Képességdeficitjeik hátterében a végrehajtó funkciók elégtelen működése áll, melynek fejlesztése a többségi oktatás keretein belül is nagyon fontos lenne. A kutatásom arra keresi a választ, hogy sikeresen tudják-e fejleszteni tanítani az együttnevelés keretein belül a súlyos tanulási figyelem-vagy magatartásszabályozási zavarral diagnosztizált gyermekeket. A kérdésekre adott válaszok segítségével képet kaptam a többségi pedagógusok integrációról alkotott véleményéről, valamint arról, hogy pedagógusképzésük során kaptak-e módszertani ismereteket az atipikus fejlődésű gyermekek együttnevelésével kapcsolatban. A kérdések egy másik csoportja arra kereste a választ, hogy rendelkeznek-e a pedagógusok olyan módszerekkel, melyekkel a végrehajtó funkciókat fejlesztik a tanítás során.

DO WE INTEGRATE? WE INTEGRATE. INTEGRATION OF CHILDREN WITH OTHER MENTAL DEVELOPMENTAL DISORDERS- EXPERIENCES FROM A QUESTIONNAIRE

The issue of integration in Hungary dates back to the 1980's, when the first travelling teachers in special education started their activities. Subsequently, a number of legislative changes - the Convention on the Rights of the Child in 1989, Act LXXIX of 1993 on public education - increasingly emphasised the importance of equal opportunities and integrated education instead of segregated institutions. Other mental disorders are defined in § 4 of the 2011 Public Education Act. This category includes children with severe learning attention deficit disorder or behavioural control disorder. According to data from the Central Statistical Office, children diagnosed with other mental development disorders make up the largest proportion of children in integrated education - more than 70%. The figures from the KSH also show that the number of children in this diagnostic category is increasing year on year. For successful integration, it is not enough to change the organisational structure; for successful integration, the institution must become inclusive. External and internal partners must work together to create the conditions for inclusion. Children with learning attention deficit disorder (ADHD) very often show comorbidity. Their deficits are due to a lack of executive function, which is also very important to develop in mainstream education. In the research looking for answers to the question of whether children diagnosed with severe learning attention deficit disorder or conduct disorder can be successfully taught in co-teaching settings. The answers to these questions will help me to get an idea of the majority of teachers' views on integration and whether they have received methodological knowledge on co-teaching children with atypical development during their teacher training. Another set of questions asked whether teachers had methods to develop executive functions in teaching.

**A SZENZORIÁLIS SZÍNHÁZ SZEREPE
A SPECIÁLIS NEVELÉSI TERÜLETEK SZÍNTERÉN
-EGY SZISZTEMATIKUS SZAKIRODALOMELEMZÉS
EREDMÉNYEI-**

**Dan Beáta Andrea, Puscas Carla, Wagner Andrea, Demény-Gavallés
Csenge, Oláh Andrea
és Árkosi Julianna (PhD)**

Bonitas Speciális Oktatási Központ, Nagyvárad
Debreceni Egyetem, Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar
E-mail: dan.beata@yahoo.com, carlapuscas9@gmail.com,
olah.andrea77@yahoo.com, gavallercsenge@gmail.com,
arkosi.julianna@ped.unideb.hu

Jelen tanulmány fókuszában egy szisztematikus szakirodalmi áttekintés eredményeinek bemutatása áll, mely a szenzoriális színház (sensory theatre) hatásait vizsgálja speciális nevelési közegben. A multiszenzoriális színházi élmények célja, hogy a sajátos nevelési igényű és fogyatékkal élő gyermekeket szórakoztatva fejlessze, valamint, hogy egyfajta szenzoros fürdőben elmerülve bevonhassa az előadás menetébe is. Bár maga a kifejezés az angol szóhasználatból következően az érzékekre utal, mégis úgy a pszichológiában, mint az oktatás különböző területein gyakran felbukkanó fogalomról beszélhetünk. A szenzoros feldolgozási zavar óvodás és kisiskolás korban gyakran megmutatkozik, akár a viselkedésben, akár a társas érintkezésekben, mely komoly feszültségekhez vezethet és tanulási zavarokkal is párosulhat. A szenzoriális színházhoz kapcsolódó egyedi élmények, esztétikai és fejlesztő hatások vizsgálata a nemzetközi szakirodalomban eltérő fogalomhasználat és nagyon gazdag módszertani ajánlásokat követve jelenik meg. A kutatásba bevont közlemények fogalomhasználatát elemezve a koncepcionális sokszínűség az egyes empirikus kutatásokban gyakran megjelent. Ugyanakkor az inklúzió és a méltányos oktatás fontossága is erőteljesen megmutatkozik. Kutatásunk a PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses) kritériumok alapján készült, amely protokoll biztosítja a szisztematikus szakirodalomelemzés áttekinthetőségét. Az EBSCO Discovery Service tudományos keresőjében 62 cikket találtunk. Három kutató áttekintette az absztraktokat, és ha a befogadási kritériumok teljesültek, a teljes szövegeket a Zotero programba exportáltuk, melyet tartalmi és

módszertani minőségértékelés követett (N=12). A 12 empirikus folyóiratcikkből álló szöveges adatbázisunkba további 2 tanulmányt és egy szakkönyvet vontunk elemzés alá. Eredményeink szerint a legtöbb kutatás az érzékszervi színház immerszív természetét összhangba vonta a nevelési feltételek hozzáférhetőségének, vonzóvá tételének irányelveivel, ugyanakkor nagy hangsúlyt kapott az inkluzív oktatásban megjelenő élményújítás fontossága. A szenzoriális színház, egyedi élményként, valamint innovatív módszerként, hangulatok és érzékek mentén fejleszti a gyermekeket, figyelembe véve a tanulók sajátos érzékszervi igényeit és tanulási preferenciáit. Limitációként elmondható, hogy viszonylag kevés empirikus tanulmányt találtunk, mely kifejezetten a speciális nevelési közegben vizsgálja a szenzoriális színház hatását, az áttekintett dokumentumok sok esetben csak közvetlenül érintik a speciális nevelési folyamatokat.

THE ROLE OF SENSORY THEATRE IN SPECIAL EDUCATION RESULTS OF A SYSTEMATIC LITERATURE ANALYSIS-

This study focuses on presenting the results of a systematic literature review that examines the effects of sensory theatre in a special educational environment. The purpose of multisensory theatrical experiences is to entertain and develop the abilities of children with special educational needs, immersing them in a sensory bath and involving them in the course of the performance. While the term "sensory" suggests a focus on the senses, it is often encountered in both psychology and various fields of education. Sensory processing disorder often manifests in preschool and early school years, either in behavior or social interactions, which can lead to serious tensions and may also be associated with learning disorders. The examination of the aesthetic and developmental effects of unique experiences related to sensory theatre appears in the international literature with varied terminology and a rich array of methodological recommendations. Analyzing the terminology used in the included publications, conceptual diversity often appeared in individual empirical studies, however, the importance of inclusion and equitable education was also strongly evident. Our research was conducted based on the PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses) criteria, which ensure the transparency of systematic literature analysis. We found 62 articles in the EBSCO Discovery Service scientific search engine. Three researchers reviewed the abstracts and, if the inclusion criteria were met, exported the full texts to Zotero for content and methodological quality assessment (N=12). Our text database, consisting of 12

empirical journal articles, was further analyzed along with 2 additional studies and a textbook. According to our results, most research aligned the immersive nature of sensory theatre with the attractiveness of educational conditions, while emphasizing the importance of experience provision in inclusive education. Sensory theatre, as a unique experience and innovative method, develops children's abilities along moods and senses, considering the specific sensory needs and learning preferences of the participants. A limitation is that relatively few empirical studies specifically examine the effect of sensory theatre in special educational settings, as the reviewed documents often only indirectly touch on special educational processes.

A RENDSZERES MESEHALLGATÁS ÉS AZ ÓVODÁSKORÚ GYERMEK SPONTÁN ANYANYELVI FEJLŐDÉSÉNEK KAPCSOLATA

Egeresi Erika

Szegedi Kis István Református Gimnázium, Technikum,
Általános Iskola, Óvoda és Kollégium
E-mail: egeresi.erika@gmail.com

Az óvodáskorban a szókincs kialakulása és az anyanyelvi készségek fejlődése szorosan összefonódik a gyermek mindennapi élményeivel. Az egyik legvárhatóbb és leghatékonyabb eszköz ebben a folyamatban a rendszeres mesehallgatás. A mesélés az anyanyelv spontán fejlesztője is, hiszen az óvodáskorban elhangzott mesék leginkább a szókincs gyarapításában, valamint a kifejezőkészség fejlődésében érhető tetten (Dankó, 2004). Az anyanyelv az a gyermekkorban elsajátított kommunikációs eszköz, amely a nyelv hangzó változatának, a beszédnek a produkcióját és feldolgozását, vagyis a mások hangos közlésének észlelését és megértését jelenti (Gósy, 2005). A kutatás témája a családon belüli meseolvasási szokások és a gyermek szókincsének, nyelvi fejlődésének kapcsolata. A kutatás célja annak megismerése, hogy a rendszeres meseolvasás, mesemondás és mesehallgatás nem csupán a gyermek fantáziájának fejlődésére, esti megnyugvására, szülő-gyermek kapcsolat elmélyülésére van pozitív hatással, de hatalmas szerepet játszik a gyermek nyelvi képességeinek, beszédképességének minőségi fejlődésében. Arra a kérdésre kerestük a választ, hogy a nagycsoportos korig rendszeresen mesét hallgató gyerekek a SZÓL-E? szűrőeljárásban mért nyelvi képesség, illetve olvasás- és íráskészség területén magasabb szinten teljesítenek-e, mint a nem rendszeresen mesét hallgató társaik. A kutatásban 51, ötödik életévét betöltött óvodáskorú gyermek és szülei vett részt. Az adatgyűjtéshez a kérdőíves megkérdezés módszerére került kiválasztásra. A hipotézisek bizonyításához összevetettük a gyermekekkel előzetesen elvégzett SZÓL-E? logopédiai szűrőeljárás eredményeit a családon belüli meseolvasási szokásokkal. Az eredmények azt mutatták, hogy a rendszeresen mesét hallgató gyermekek kevésbé mutatnak elmaradásokat a nyelvi képesség, illetve az olvasás és íráskészség területein. Ez alapján pedig a sikeres iskolakezdés befolyásolja a gyermek tanuláshoz való viszonyulását akár egy egész életen át. Nagyon fontos az

élfőszavas mesemondást az óvodáskorú gyermekek számára, hiszen a meséléssel indirekt módon csökkenthető a gyermekek közötti fejlődésbeli különbségek, és az esetleges tanulási nehézségek és -zavarok is megelőzhetőek.

THE RELATIONSHIP BETWEEN REGULAR STORY-TELLING AND THE SPONTANEOUS DEVELOPMENT OF A PRESCHOOL CHILD'S MOTHER TONGUE

In preschool, the development of vocabulary and the development of native language skills are closely intertwined with the child's everyday experiences. One of the most magical and effective tools in this process is regular storytelling. Storytelling is also a spontaneous developer of the mother tongue, since the stories told in preschool age mostly can be seen in the expansion of vocabulary and the development of expressive skills (Dankó, 2004). The mother tongue is the way of communication acquired in childhood, which means the production and processing of the spoken version of the language, that is, the perception and understanding of the vocal communication of others (Gósy, 2005). The topic of the research is the relationship between completed by children SZÓL-E (Can she/he speak?) screening reduce developmental differences between children, possible learning difficulties and disorders can also be prevented.

Irodalomjegyzék/References

- Dankó, E. (2004). *Irodalmi nevelés az óvodában*. OKKER, Budapest.
Gósy, M. (2005). *Pszicholingvisztika*. Osiris Kiadó, Budapest.

AZ OLVASÁS FEJLŐDÉSE ALSÓ TAGOZATON – A LITERÁCIÓS KÖRNYEZET HATÁSA

Elekes Györgyi (PhD) és Sipos Zsóka (PhD)

Apor Vilmos Katolikus Főiskola

E-mail: elekes.gyorgyi@avkf.hu sipos.zsoka@avkf.hu

Az olvasástanulás kezdeti szakaszának sikeressége meghatározó szerepet tölt be a későbbi iskolai eredményességben, hiszen felső tagozaton a diákok számára már elvárás az írott nyelvű tartalmak használata az egyes tantárgyak elsajátításakor. Olyan szempontból is fontos az olvasástanulás kezdeti szakaszának vizsgálata, mert a későbbiekben a gyermekek a tanórák során már nem kapnak segítséget ennek fejlesztésére. Jelen kutatás középpontjában az áll, hogy hogyan fejlődik alsó tagozaton a gyermekek olvasástechnikája és szövegértése, illetve ezt a fejlődést mennyiben befolyásolják a megfigyelt szocioökonómiai-szociokulturális változók. A kutatásban 553 fő második és 934 fő negyedik évfolyamos gyermek vett részt, településtípus tekintetében reprezentatív arányban. A kutatásban egy 100 szóból álló szöveg olvasásnak idejét, pontosságát mértük, amit 10 értésellenőrző kérdés követett. A kérdések egy részének megválaszolása információfeli-dézést, egy része összefüggések felismerését, egy részük pedig következtetések levonását igényelte. Míg a dekódolás, vagyis az olvasás sebessége és pontossága jelentősen javult a második és a negyedik osztály közötti időszakban, addig a szövegértésre vonatkozóan csupán az információk visszaadásában szereztek rutint a diákok. Vagyis a szöveg mélyebb feldolgozásában csekély javulás volt mérhető. A szülők iskolai végzettségére és a településtípusra vonatkozó adatokkal való összevetésben elmondható, hogy az alacsony iskolai végzettségű édesanyák gyermekei szignifikánsan gyengébben teljesítenek társaiknál mind olvasás-technika, vagyis dekódolás, mind szövegértés terén, és kisebb mértékű javulást mutatnak olvasás terén az évek vonatkozásában. A kutatás eredményei rámutatnak, hogy a sikeres, eszközszintű olvasás megtanítása érdekében egyrészt a dekódolás hatékonyságára, másrészt a szövegek mélyebb megértésére érdemes a hangsúlyt helyezni különösen a kedvezőtlen literációs környezetből érkező gyermekek esetében.

THE DEVELOPMENT OF READING IN EARLY GRADES – THE IMPACT OF THE HOME LITERACY ENVIRONMENT

The success of the initial stage of reading learning plays a crucial role in later school achievement, as students are expected to use written content in the upper school years when learning a subject. It is also important to examine the early stages of literacy learning because children are no longer helped to develop it in later lessons. The present research focuses on how children's reading and comprehension skills develop in the lower grades and how this development is influenced by the socio-economic-socio-cultural variables observed. The study involved 553 children in the second and 934 children in the fourth year of school, representative of the type of municipality. The study measured the time and accuracy of reading a 100-word text, followed by 10 comprehension check questions. Some of the questions required information recall, some required context recognition and some required inference. While decoding, i.e. reading speed and accuracy, improved significantly between second and fourth grade, students only became more proficient at retrieving information in text comprehension. In other words, there was little improvement in the deeper processing of text. Comparing data on parents' educational attainment with data on the type of settlement, children of mothers with low educational attainment performed significantly worse than their peers in both reading, i.e. decoding, and text comprehension, and showed smaller improvements in reading across the years. The results of this research show that in order to teach successful reading at the instrumental level, it is important to focus on both decoding efficiency and deeper text comprehension, especially for children from disadvantaged literacy backgrounds.

PROMOTING RESILIENCE IN KINDERGARTEN CHILDREN: FINDINGS FROM AN ACTION RESEARCH PROGRAM

Erdei Róbert (PhD)

Miskolci Egyetem BTK Tanárképző Intézet

E-mail: erdeirobert@gmail.com

In this presentation, I will share the preliminary findings of my action research program focused on developing resilience in kindergarten children. I will focus on the practical aspects of my program. Program Design: My action research program aims to implement a comprehensive program targeting multiple areas. The program intends to enhance children's ability to cope with challenges effectively and provide additional benefits, such as supporting the transition to school and promoting social maturity (tailored to the target group's age). Participants and Research Design: The children participating in the research were selected from two kindergartens with a relatively high number of disadvantaged children (n=34). The selection process prioritized children exposed to a greater number of risk factors affecting their development (the presence of four or more risk factors simultaneously was a selection criterium). The research hypothesized the following outcomes: 1) Improvement in cognitive abilities, 2) Reduction in behavioral problems, 3) Enhancement of perceived resilience by parents and educators. To test these hypotheses, various pre- and post-intervention measurements were employed, including intelligence tests, the MSSST screening tool for learning disabilities, the Conners Child Behavior Questionnaire, and a resilience scale. Results: The results indicate significant differences between pre- and post-intervention scores in all areas. Intelligence levels improved, the number and severity of behavioral problems decreased, and resilience levels increased among the participants. Challenges and Limitations: The research also encountered certain challenges and limitations, which will be discussed in the presentation.

AZ ÓVODÁSKORÚ GYERMEKEK ELLENÁLLÓ KÉPESSÉGÉNEK ELŐMOZDÍTÁSA: EGY AKCIÓKUTATÁSI PROGRAM EREDMÉNYEI

Előadásomban a reziliencia fejlesztésére irányuló kutatótanári programom eddigi eredményeit szeretném bemutatni. Ezúttal a gyakorlati aspektusra helyezem a hangsúlyt. Kutatótanári programomban egy olyan komplex, számos területet meg-

célzó programot kívánok megvalósítani, amely egyrészt lehetővé teszi a gyermekeknek a nehézségekkel való eredményesebb megküzdést, de ezen kívül is vannak hozadékai. Célként jelenik meg (a program célcsoportja életkorának megfelelően) az iskolába való átmenet támogatása, a szociális érettség fejlesztése is. A kutatásban részt vevő gyermekek két óvodából kerültek kiválasztásra (n=34), ahol viszonylag nagy a hátrányos helyzetű gyermekek száma. A kiválasztásnál fontos szempont volt az, hogy a gyermekek fejlődést befolyásoló rizikófaktoroknak való kitettsége nagyobb mértékű legyen (egyidejűleg 4 vagy több rizikótényező megléte). A kutatás során a hipotézisként a kognitív képességekben történő fejlődés megléte, a magatartási problémák csökkenése, valamint a szülők és a pedagógusok által vélelmezett reziliencia mértékének javulása került megfogalmazásra. A hipotézisek vizsgálatára különböző bemeneti és kimeneti méréseket alkalmaztam (intelligenciavizsgálat, MSSST szűrés a tanulási zavar veszélyeztetettség mérésére, Conners Gyermek Magatartás kérdőív és a reziliencia mérésére alkalmas skála). Az eredmények azt mutatják, hogy minden területen szignifikáns eltérés mutatkozott a bemeneti és kimeneti eredmények között. Az intelligencia mértéke javult, a magatartási problémák száma és súlyossága csökkent, a reziliencia mértéke emelkedett a résztvevőknél. A kutatás során bizonyos nehézségekkel és korlátokkal is szembesültem, ezekről is szót kívánok ejteni az előadás során.

SCHOOL-BASED INNOVATIVE PRACTICES IN SPECIFIC LEARNING DISABILITIES: STICORDI MODEL

**Eryaman, Mustafa Yunus (Prof., PhD), Kalkan, Sinan (PhD)
Erbaş, Yahya Han (PhD) & Çetinkaya, Levent (PhD)**

Çanakkale Onsekiz March University (Turkey)

E-mail: yunuseryaman@gmail.com, snnklkn35@gmail.com,
yahyahan@gmail.com, cetinkayalevent@gmail.com

Inclusive education requires some school-based adaptations in teaching approaches for affected children. This may seem simple, but in practice many teachers do not know where to start. School-based practices are needed to respond to the individual needs of students and to guide teachers. In this context, one of the students who need necessary adaptations in schools is students with specific learning difficulties. Considering the prevalence rates of specific learning disabilities, the importance of school-based practices becomes more prominent. This study aims to introduce STICORDI, an innovative school-based application developed for students with special learning disabilities. STICORDI is a Flemish acronym that refers to various measures to avoid learning disadvantages in children with disabilities or learning disabilities: encourage, compensate, remedying, differentiate and dispensing. There are specific STICORDI measures for different disability types (dyslexia, dysphasia, dyscalculia, AD(H)D, NLD and ASS) and all these will be introduced to the teaching community. STICORDI is widely used in the Flemish region of Belgium and is referred to as STICORDI measures. These measures: 1) Encourage: encouraging students and emphasizing the child's strengths. 2) Compensate: Use tools to reduce the negative consequences of learning disabilities. For example, allow the use of tools such as a calculator, a step-by-step plan or a dictionary. Provide pupils with extra time for exercises or assignments. 3) Remedying: offering individual learning aid and giving more extensive or intensive instructions or learning strategies that improve learning. 4) Differentiate: tackle the same learning objectives and tasks slightly differently. 5) Dispensing: drop certain parts of the learning program and where possible replace it with something equivalent. 6) These clear measures are furthermore detailed for different types of disabilities: dyslexia, dysphasia, dyscalculia, AD(H)D, NLD and ASS.

ISKOLAI INNOVATÍV GYAKORLATOK A SPECIFIKUS TANULÁSI ZAVAROK ESETÉBEN: A STICORDI MODELL

Az inkluzív oktatás tanítási megközelítésében az érintett gyermekek bizonyos mértékű iskolai adaptációkat igényelnek. Ez egyszerűnek tűnhet, de a gyakorlatban sok tanár nem tudja, hol kezdje, ezért iskolai szintű jó gyakorlatokra van szükség a tanulók egyéni szükségleteinek kielégítésére és a tanárok irányítására. E megközelítésben, a speciális tanulási nehézségekkel küzdő tanulóknak is szüksége van a megfelelő iskolai adaptációra. Figyelembe véve az egyes tanulási zavarok előfordulási arányait, az iskolai innovatív gyakorlatok jelentősége egyre hangsúlyosabbá válik. E tanulmány célja a STICORDI elnevezésű innovatív iskolai alkalmazás bemutatása, amelyet a speciális tanulási nehézségekkel küzdő diákok számára fejlesztettek ki. A STICORDI egy flamand rövidítés, amely a fogyatékossgal élő vagy tanulási zavarral küzdő gyermekek tanulási hátrányainak elkerülését célzó különböző intézkedésekre utal, alkotó elemei: ösztönzés, kompenzálás, javítás, differenciálás és elosztás. A különböző fogyatékossgai típusokra (diszlexia, diszfázia, diszkalkulia, AD(H)D, NLD-nonverbális tanulási zavar és ASS- autizmus spektrum) specifikus STICORDI intézkedések vannak. A STICORDI-t Belgium flamand régiójában széles körben használják, és STICORDI-mérések néven emlegetik. A következő intézkedések sorolhatók ide: 1) Bátorítás: a tanulók bátorítása és a gyermek erősségeinek hangsúlyozása. 2) Kompenzálás: a tanulási zavarok negatív következményeinek csökkentésére szolgáló eszközök alkalmazása (például olyan eszközök használatának engedélyezése, mint a számológép, vagy a lépésről lépésre haladó terv, vagy a szótár). Emellett fontos, hogy a pedagógus biztosítson a tanulóknak többletidőt a gyakorlatokhoz vagy feladatokhoz. 3) Javítás: egyéni tanulási segédeszköz felajánlása, valamint a tanulást javító, bővebb vagy intenzívebb instrukciók vagy tanulási stratégiák adása. 4) Differenciálás: ugyanazok a tanulási célok, de a feladatok kissé eltérő módon történő kezelése. 5) Elosztás: a tanulási program bizonyos részeinek elhagyása, és ahol lehetséges, helyettesítése valami egyenértékűvel.

Az előadásban ezeknek az egyértelmű intézkedéseknek a részletesen ismertetésére kerül sor a különböző fogyatékossgai típusok esetében: diszlexia, diszfázia, diszkalkulia, AD(H)D, NLD és ASS.

**THE THEORY OF MULTIPLE INTELLIGENCE AND THE REGGIO
EMILIA APPROACH'S EFFECTIVENESS IN INTERNATIONAL
INSTITUTIONS OF
EARLY CHILDHOOD EDUCATION IN DUBAI**

Faroughi, Fatemeh

University of Debrecen, Hungary (Dubai)

E-mail: fatemeh.faroughi@gmail.com

Since early childhood education is the basis of a prosperous and successful life later on when a child grows up to become an adult, the education process at this age is of paramount importance. As teachers, parents, assistants and policy makers in education, it is important to make wise decisions for a smooth learning process from the first steps, beginning in nurseries and kindergartens. However, the knowledge acquiring process differs from individual to individual. According to the American Psychologist, Howard Gardner, knowledge is processed by each individual differently. Gardner claims that there are at least eight different intelligences that each person possesses from the birth. These intelligences are grouped into: linguistics, logical-mathematical, spatial, bodily-kinesthetics, musical, interpersonal, intrapersonal and existential (Cordington, 2004). On the other hand, the world-famous Reggio Emilia approach, with its liberal and up to date teaching techniques and methods seems to offer children and parents alike, an opportunity to learn and enjoy learning (Faroughi & Fekete-Dabney, 2023; Faroughi & Varga Nagy, 2023). This paper will look into how much of the intelligences introduced by Gardner is actually implemented in the Reggio Emilia approach and how this combination is assisting with the knowledge acquiring process of the children in international institutions of early childhood educations in the city of Dubai.

**A TÖBBSZÖRÖS INTELLIGENCIA ELMÉLET ÉS A REGGIO
EMILIA MEGKÖZELÍTÉS HATÉKONYSÁGA DUBAI NEMZETKÖZI
KISGYERMEKNEVELÉSI INTÉZMÉNYEIBEN**

Mivel a kora gyermekkori nevelés az alapja a későbbi sikeres életnek, a nevelési folyamat milyensége ebben a korban kiemelkedő jelentőségű. Pedagógusként, szülőként, asszisztensként és oktatáspolitikai döntéshozóként is fontos, hogy bölcs döntéseket hozzunk a zökkenőmentes tanulási folyamat érdekében a bölcsődékben

és az óvodákban az első lépésektől kezdve. Az ismeretszerzés folyamata azonban egyénenként eltérő. Howard Gardner amerikai pszichológus szerint a tudást minden ember másképp dolgozza fel. Gardner azt állítja, hogy legalább nyolc különböző intelligencia létezik, amellyel minden ember születésétől fogva rendelkezik. Ezeket az intelligenciákat a következő csoportokba sorolja: nyelvi, logikai-matematikai, térbeli, testi-kinesztétikai, zenei, interperszonális, intraperszonális és egzisztenciális intelligenciák (Gardner, 1983). Másrészt a világhírű Reggio Emilia szemlélet, a maga liberális és korszerű tanítási technikáival és módszereivel úgy tűnik, hogy a gyerekeknek és a szülőknek egyaránt lehetőséget kínál a tanulásra és a tanulás örömeire (Faroughi és Fekete-Dabney, 2023; Faroughi és Varga Nagy, 2023). Az előadás azt vizsgálja, hogy a Gardner által bevezetett intelligenciák közül mennyi valósul meg a Reggio Emilia megközelítésben, és hogy ez a kombináció hogyan segíti a gyermekek ismeretszerzési folyamatát a Dubai városában működő nemzetközi kisgyermek-nevelési intézményekben.

Irodalomjegyzék/References

- Faroughi, Fatemeh & Fekete-Dabney, Ilona (2023). Cultural Diversity and Early Childhood Education the Case of Reggio Emilia Approach in Dubai. *Special Treatment Interdisciplinary Journal [Különleges Bánásmód Interdiszciplináris folyóirat]*, 9(3). 71-80. DOI [10.18458/KB.2023.3.71](https://doi.org/10.18458/KB.2023.3.71)
- Faroughi, Fatemeh & Varga Nagy, Anikó (2023). Reggio Emilia Approach and Pre-School Education in Dubai. *Special Treatment Interdisciplinary Journal [Különleges Bánásmód Interdiszciplináris folyóirat]*, 9(3). 81-94. DOI [10.18458/KB.2023.3.81](https://doi.org/10.18458/KB.2023.3.81)
- Gardner, H. (1983). *Frames of Mind: A Theory of Multiple Intelligences*. New York: Basic Books.

ELŐÍTÉLET ÉS KORA GYERMEKKOR – A MESÉK ÉS A GYERMEKIRODALOM LEHETSÉGES SZEREPE

Fenyő Imre (PhD) és Sipos Viktória Ivett

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

E-mail: fenyo.imre@ped.unideb.hu

Az előadás fókuszában a kora gyermekkor és az előítéletes viselkedés közötti összefüggés problémája áll. A kisgyermekkorban tapasztalt élmények és tanult tartalmak jelentős hatással vannak az egyének későbbi előítéletes viselkedési formáira, érzelmi és gondolkodási mintázatára. Az előadás áttekinti a szülői minták, az óvodai környezet és a média szerepét ebben a folyamatban. Kiemeli a tudományos kutatások eredményeit, melyek rávilágítanak a gyermekkori élmények és tanítások fontosságára az előítéletek kialakulásában. Emellett hangsúlyozza a társadalmi következményeket, amelyekkel az előítéletek és a diszkrimináció járnak. Az előadás célja felhívni a figyelmet arra, hogy hogyan lehet pozitív gyermekkori környezetet és élményeket biztosítani annak érdekében, hogy csökkentsük az előítéletes viselkedést és előmozdítsuk a társadalmi elfogadást és egyenlőséget. Kutatásunk a gyermekirodalom és a mesék társadalmi integrációs szerepének vizsgálatából indult ki és jelen fázisában egy nagyobb empirikus kutatásban alkalmazható megközelítés kidolgozásán dolgozunk. Kutatásunk során létrehoztunk egy adatbázist olyan mesékből és gyermekirodalmi alkotásokból, melyek megjelenítik az előítélet megjelenését mint problémát, az előítéletes gondolkodás működését és az előítéletes gondolkodással szembeni megküzdés lehetséges formáit. Adatbázisunk feldolgozása alapján igyekeztünk halmozokat létrehozni és típusokat meghatározni a feldolgozott források tartalmi és formai sajátosságai mentén. Előadásunkban bemutatjuk forrás-adatbázisunkat és elemzésünk során kinyert eredményeinket.

PREJUDICE AND EARLY CHILDHOOD - THE POSSIBLE ROLE OF ETHNIC TALES AND CHILDREN'S LITERATURE

The focus of the presentation is the problem of the relationship between early childhood and prejudicial behaviour. Experiences and learned content in early childhood have a significant impact on the later prejudicial behaviours, educational

and thought patterns of individuals. This presentation will review the role of parental patterns, the preschool environment and the media in this process. It will highlight the findings of scientific research that highlight the importance of childhood experiences and teachings in the development of prejudice. It also highlights the social consequences of prejudice and discrimination. The presentation aims to raise awareness of how positive childhood environments and experiences can be provided to reduce prejudicial behaviour and promote social acceptance and equality. Our research has started from an examination of the role of children's literature and fairy tales in social inclusion and in its current phase we are working on developing an approach that can be applied in larger empirical research. In the course of our research, we have created a database of fairy tales and children's literature that represent the emergence of prejudice as a problem, the functioning of prejudicial thinking and possible ways of dealing with prejudicial thinking. On the basis of the processing of our database, we have tried to create sets and to define types according to the content and formal characteristics of the sources processed. In our presentation we will present our source database and the results of our analysis.

A JÁTSZÓTEREK PEDAGÓGIAI ELEMZÉSE – EGY PARADIGMAVÁLTÁS TANULSÁGAI

Fenyő Imre (PhD) és Fekete Anna

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

E-mail: fenyo.imre@ped.unideb.hu

A gyermekkortörténeti jellegű kutatások az ezredforduló nagy népszerűségnek örvendő kutatási stratégiái közé sorolhatók. A gyermekkortörténet egyik markáns tárgya gyermekkor változó tereinek elemzése. Jelen előadásban a játszóterek fejlődésének és pedagógiai jelentőségének áttekintésével foglalkozunk a kisgyermekkor fejlődés és a közösségi terek szocializációs szerepének feltárása szempontjából. A játszóterek ugyanis mára messze nem csupán fizikai környezetként nyerne értelmet, hanem aktív tanulási terek is, amelyek lehetővé teszik a gyerekek (illetve családok) számára, hogy szabadon kifejezzék magukat és interakcióba lépjenek társaikkal. Az előadás bemutatja a játszóterek történeti fejlődését, kezdve a korai formáktól a modern, környezetbarát és kreatív tervezésű tematikus játszótéri elemekig. Emellett kiemeli a játszóterek fontosságát a gyermeki fejlődés különböző területein, beleértve a fizikai, szociális, érzelmi és kognitív fejlődést is. Az előadás párhuzamot von a játszóterek és az intézményesnevelésben hozzáférhető játszóudvarok között, bemutatva mindkét típus ma hozzáférhető tipikus példáit. Kutatásunk során több módszer alkalmazására is sor került. Egyrészt feldolgoztuk a hozzáférhető szakirodalmat és történeti forrásokat, másrészt empirikus tapasztalatot és adatokat gyűjtöttünk környezetünk (Debrecen) tematikus játszótereiről és bölcsődei játszóudvarairól. Empirikus adatokat gyűjtöttünk játszóterek alkalmazottaival és a játszóteret használó családokkal, illetve kisgyermeknevelő pedagógusokkal. Előadásunkban igyekszünk felhívni a figyelmet a gyermekek számára felkínált játszókörnyezetben a közelmúltban végbement komoly átalakulásokra, és arra is, hogy a nevelési intézmények mennyire lemaradtak ezen a területen a tematikus játszóterek fejlődésétől.

PEDAGOGICAL ANALYSIS OF PLAYGROUNDS - LESSONS FROM A PARADIGM SHIFT

Research on the history of childhood is one of the most popular research strategies at the turn of the millennium. One of the distinctive themes of children's history is the analysis of the changing spaces of childhood. In this presentation, we will review

the development and pedagogical significance of playgrounds in exploring the role of early childhood development and the socialization of community spaces. Playgrounds are nowadays far more than just physical environments, they are also active learning spaces that allow children (and families) to freely express themselves and interact with their peers. The presentation will present the historical development of playgrounds, from early forms to modern, environmentally friendly and creatively designed thematic playground elements. It will also highlight the importance of playgrounds in various aspects of child development, including physical, social, emotional and cognitive development. The presentation will draw parallels between playgrounds and play yards available in institutional education, showing typical examples of both types available today. Several methods were used in our research. On the one hand, we processed the available literature and historical sources, and on the other hand, we collected empirical experience and data on thematic playgrounds and nursery playgrounds in our environment (Debrecen). Empirical data were collected with playground staff and families using the playgrounds, as well as with early childhood educators. In our presentation, we aim to highlight the recent major changes in the play environment for children and how educational institutions have lagged behind the development of thematic playgrounds in this area.

PRONOUN-DROP IN FARSI: A CASE STUDY OF BILINGUAL CHILDREN SPEAKERS

Foroozan, Hajian

University of Debrecen

E-mail: hajianforoozan@gmail.com

This research is meant to uncover the subconscious of bilingual Farsi speakers with English as their dominant language. Many bilingual Farsi speakers tend to have interlanguages that causes them to mix up the grammatical features of their “native” language. One of the problems that is often seen by the bilingual speaker of null languages is the use of pronoun-drop in languages such as Hungarian, Japanese, Chinese, Slavic languages, Arabic and many more, where they incorrectly use the pro-drops in their sentences. The main focus of this research is to investigate the preference for bilingual children with respect to pronoun-drop. Choosing pronoun-drop in the non-dominant language seems unacceptable to some parents because their children’s dominant language lack pronoun-drop; therefore, in certain situations they do not sound as fluent in their native language as they do in their dominant language. It is assumed that these bilingual children will have the opposite result than their adult counter-parts. The aim of this research is to investigate what rules pronoun-drop has in Farsi and to compare the preferences of monolingual and bilingual Farsi children’s performances in school and how it effects their daily lives.

NÉVMÁS-ELHAGYÁS A PERZSA NYELVBEN: ESETTANULMÁNY KÉTNYELVŰ GYERMEKEKRŐL

A kutatás célja, hogy feltárja azon kétnyelvű perzsa nyelvet beszélők sajátosságait, akiknek az angol a domináns nyelvük. Sok kétnyelvű perzsa hajlamos u.n. interlingvális nyelveket használni, ami miatt összekeverik az "anyanyelvük" nyelvtani jellemzőit. Az egyik probléma, amellyel a kétnyelvű, nulladik nyelvek beszélői gyakran találkozhatnak a névmás-elhagyás az olyan nyelvekben, mint a magyar, a japán, a kínai, a szláv nyelvek, az arab és még sok más nyelv. A kutatás fő célja a kétnyelvű gyermekek preferenciájának vizsgálata a névmás-elhagyással kapcsolatban. A nem domináns nyelven történő névmás-elhagyás választása egyes szülők számára elfogadhatatlannak tűnik, mivel gyermekeik domináns nyelvéből hiányzik a névmás-elhagyás; melynek következtében bizonyos helyzetekben a nyelv nem hangzik olyan

folyékonyan az anyanyelvükön, mint a domináns nyelvükön. Feltételezik, hogy a kétnyelvű gyermekek az ellenkező eredményt érik el, mint felnőtt társaik. A kutatás célja annak vizsgálata, hogy milyen szabályai vannak a névmás-elhagyásnak a perzsa nyelvben, és hogy ez hogyan hat a mindennapi életükre. Emellett cél az egynyelvű és kétnyelvű perzsa gyerekek iskolai teljesítménypreferenciáinak összehasonlítása.

**A HIGIÉNIÁRÓL SZÓLÓ DISKURZUS
A NÉPTANÍTÓK SZEREPVÁLLALÁSA VONATKOZÁSÁBAN
A NÉPTANÍTÓK LAPJÁBAN
A KLEBELSBERG-KORSZAK ELSŐ ÉVEIBEN**

Frank Tamás (PhD)

Semmelweis Egyetem Pető András Kar
E-mail: frank.tamas.zsolt@semmelweis.hu;

A Covid-járvány rávilágított arra, hogy az egészségügyi ellátórendszer önmagában kevés a nagyobb populációt érintő pandémia leküzdésében. Szükség van az orvosi-egészségügyi aktivitáson túl a nevelési alrendszerrel érintő, az abban jelenlévő szakemberek edukációs tevékenységére is. Éppen ezért is fontos jelen korunk járványait átélve történeti aspektusból is megvizsgálni az iskolai egészség-educáció témáját. Az I. világháborút követő turbulens társadalmi és politikai közegben a népegészségügy kevésbé preferált területe volt a szakpolitika ágenseinek, miközben a háborúból hazatért katonák testi és lelki traumája, a hátsországból maradtak egészségi állapota komoly problémaként jelentkezett. A virulens spanyolnátha, mely Európa-szerte családok millióit tette érintetté, a hazánkban is pusztító tuberkulózis, de különösen a gyerekekre veszélyes diftéria, influenza komoly kihívás elé állította a hazai tudományos és nevelési szcénát. Az egészséges életmód terjedését, az edukációt az iskolák közege (fenntartói attitűd, épített környezet minősége, tanyai, falusi lakosság szocio-kulturális hagyománya, a városi életmód gyors terjedése) sem segítette. Az alternatív egészség szemlélet, az életreform mozgalom ugyan sporadikusan felsejlik a korszakban, de a pedagógia fősodrában nem jelent meg, az egészséghez kapcsolódó edukáció lassan haladt, miközben például a gyermekhalandóság, mely a szülők egészségtudatos magatartásához is kapcsolódik, kirívóan magas volt. Klebelsberg Kuno miniszteri megbízása (1922) paradigmaváltásnak tekinthető, hiszen személye nemcsak jelentős államigazgatási tapasztalattal rendelkező miniszterként exponálódik, hanem koncepcióalkotó kultúrpolitikusként is, aki mikro és makro szinten értette az oktatást, a népoktatást érintő kihívásokat.

Kutatásunk során a Néptanítók Lapja - mely a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium normaképző, a praxisban lévő tanítók számára sorvezetőként szolgáló orgánum - érintett lapszámait elemeztük kvalitatív és kvantitatív tematikus tartalomelemzés módszerével. A kiválasztott időszak Klebelsberg VKM-miniszterre

történi kinevezésétől az 1926. évi népiskola-építési törvény elfogadásig tart. Kérdéseink: hogyan jelenik meg a szaklapban az iskolai egészségügy helyzete? Milyen szerepet és feladatot delegálnak, delegálnának a szakpolitika vezetői a néptanítók számára? Milyen iskolán kívüli feladatokat szánnak a tanítók számára az egészség-educáció tárgyában? Látható-e mintázat a diskurzusban az iskolafenntartók vonatkozásában? A tanítószervezetek hogyan fogadták, milyen javaslatokat fogalmaztak meg a szakpolitika, illetve a praxisban tevékenykedők számára?

THE DISCOURSE ON HYGIENE IN RELATION TO THE ROLE OF THE FOLK TEACHERS IN THE PEOPLE'S TEACHERS' JOURNAL IN THE EARLY YEARS OF THE KLEBELSBERG ERA

The Covid epidemic has highlighted that the health care system alone is not enough to tackle a pandemic affecting a large population. In addition to medical and public health activities, there is also a need for educational activities in the education subsystem, involving the professionals involved. This is why it is important to look at the issue of health education in schools from a historical perspective, given the epidemics of our time. In the turbulent social and political environment following the First World War, public health was a less favoured area for policy-makers, while the physical and psychological trauma of soldiers returning from the war and the health of those left behind was a serious problem. The virulent Spanish flu, which affected millions of families across Europe, the devastating tuberculosis in our country, but especially the diphtheria and influenza, which were dangerous for children, posed a serious challenge to the scientific and educational scene in Hungary. The spread of a healthy lifestyle and education was not helped by the environment of schools (attitude of the maintenance staff, quality of the built environment, socio-cultural tradition of the rural population, rapid spread of urban life). The alternative health approach and the life reform movement, although sporadically emerging in the period, did not appear in the mainstream of pedagogy, and health education progressed slowly, while, for example, child mortality, which is also linked to the health-conscious behaviour of parents, was blatantly high. The appointment of Kuno Klebelsberg as minister (1922) can be seen as a paradigm shift, as he is not only exposed as a minister with considerable experience in state administration, but also as a conceptual cultural politician who understood the challenges of education and popular education at the micro and macro levels.

In our research, we analysed the relevant issues of the People's Teachers' Journal - a standard-setting publication of the Ministry of Education and Religious Affairs, which serves as a guide for teachers in practice - using qualitative and quantitative thematic content analysis. The selected period covers the period from Klebelsberg's appointment as Minister of the Ministry of Education and Culture to the adoption of the 1926 law on the construction of public schools. Our questions are: how is the situation of school health reflected in the journal? What roles and tasks do and would policy-makers delegate to the folk teachers? What extracurricular tasks do they assign to teachers in the field of health education? Are there any patterns in the discourse in relation to school leaders? How have the teachers' organisations received it and what suggestions have they made to policy-makers and practitioners?

A TÁMOGATOTT LAKHATÁS JELENTŐSÉGE A SÉRÜLT EMBEREK ÖNÁLLÓ ÉLETVITELÉNEK MEGTEREMTÉSÉBEN

Fucskó Mónika (PhD)

Nyíregyházi Egyetem Alkalmazott Humántudományok Intézete

E-mail: fucsko.monika@nye.hu

A támogatott lakhatás a fogyatékos személyek, a pszichiátriai betegek, valamint a szenvedélybetegek részére biztosít ellátást, amely az életkornak, egészségi állapotnak és önellátási képességnek megfelelően az ellátott önálló életvitelének fenntartása, illetve elősegítése érdekében biztosítja a szociális ellátásokat (a Polgári Törvénykönyv 75. § (1) bekezdése). A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvény 2013. január 01-el fektette le a támogatott lakhatás nevű új lakhatási forma jogi kereteit. Eltérően más bentlakásos ellátási formáktól ez a szolgáltatás igazodik az ellátott életkorához, egészségi állapotához, és önellátási képességének megfelelően biztosít lakhatási és egyéb szociális szolgáltatásokat. Jelentősége, hogy figyelembe veszi és erősíti a szolgáltatást igénybe vevő önálló döntését, szükségleteit, képességeit és készségeit. Legfőbb célja, hogy a lehetőség szerinti legnagyobb mértékben biztosítsa az önálló élet kialakítását és fenntartását, amelyben támogatói hálózat segíti a fogyatékos személyt. A támogatott lakhatás feltételrendszere szigorúan elkülöníti a lakhatás és az otthoni élet színtereit a munka és oktatás, valamint a napközbeni tevékenységek színtereitől. Középpontjában az önálló, és önrendelkező élet kialakítása és fenntartása áll. Az ellátás során kötelező szolgáltatásként biztosítja a lakhatást, az önálló élet kialakítását segítő esetvitelt, valamint más szolgáltatások igénybevitelében való segítségnyújtást. Mindezek mellett komplex szükségletfelmérés alapján egyéni szükségletre épülően biztosít még gyógypedagógiai-, pedagógiai segítségnyújtást, háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtást, felügyeletet, étkeztetést, gondozást, készségfejlesztést, tanácsadást, szállítást.

Előadásom során szeretnék rávilágítani, hogy a korábbi intézményi formáktól eltérően (ápolást, gondozást nyújtó intézmények, lakóotthonok) ez az új szolgáltatási forma merőben eltér a bentlakásos intézményi hagyományoktól és gondolkodásmódtól, és a lehető legnagyobb mértékben igyekszik biztosítani mindazon feltételeket, amelyek a társadalmi normáknak megfelelő, teljes értékű életet biztosítja a sérült emberek számára. Vizsgálatomat egy Kelet-Magyarországon található nagyvá-

ros intézményeiben készítettem, amely kiterjedt a városban elérhető összes intézmény felmérésére, lakóinak és szakembereinek megkérdezése révén. Kiindulási pontom a „Normalizációs elv” volt (Bengt, 1969), mely hangsúlyozza és biztosítani kívánja az értelmileg sérült emberek számára is teljes életet, az elvárható legjobb minőségben. Kutatásom készítése során találkoztam az első támogatott lakhatási életformák kialakításával, az ott zajló újfajta lehetőségek biztosításával, ezért vizsgálatom kiegészítéseként számba vettem az újonnan kialakított lakhatási formákat, összehasonlítva a korábbi szolgáltatásokkal. Az elmúlt évek során folyamatosan találkozhatunk ezen új ellátási formával, amely merőben más alapokra helyezi a hangsúlyt a korábbi túlszabályozott, a fogyatékos személyt beteg szerepben és sokszor gyermek szerepben tartó intézményi formákkal szemben. Vizsgálódásom fő hangsúlya a lehetőségek bemutatása mely a lehető legteljesebb élet biztosítását nyújtja a különböző sérülésekkel élő személyek számára is.

THE IMPORTANCE OF SUBSIDIZED HOUSING IN CREATING INDEPENDENT LIVING FOR DISABLED PEOPLE

Subsidized housing provides care for people with disabilities, psychiatric patients, and addicts, which provides social care in order to maintain and facilitate the independent living of the person receiving the care, in accordance with the age, state of health and self-sufficiency (Szt. § 75 (1). On January 1, 2013, the Act on Social Administration and Social Benefits laid down the legal framework for a new form of housing called subsidized housing. Unlike other forms of residential care, this service is adapted to the age and health of the person served, as well as housing and other social services to ensure self-sufficiency. Its significance is that it takes into account and reinforces the service to make use of the customer's independent decision, needs, abilities and skills. Its main goal is to ensure the formation and maintenance of an independent life to the greatest extent possible, the support network helps the disabled person.

The conditions of subsidized housing strictly separate the arenas of housing and home life from the arenas of work and education, as well as daytime activities. Its focus is on creating and maintaining an independent and self-directed life. In the course of care, it provides housing, case management to help build an independent life, and assistance in using some other services as a mandatory service. In addition to all of this, based on a complex needs assessment, it also provides special pedagogic and pedagogic assistance, household or household replacement assistance, super-

vision, catering, care, skill development, counseling, and transportation based on individual needs. During my presentation, I would like to highlight that, unlike previous forms of institutions (nursing institutions, residential homes), this new form of service is completely different from the traditions and way of thinking of residential institutions, and tries to the greatest extent possible to ensure all the conditions that meet social norms, provides a full life for disabled people. I carried out my study in the institutions of a large city in Eastern Hungary, which extended to the survey of all the institutions available in the city, by interviewing its residents and specialists. My starting point was the "Normalization principle" (Bengt, 1969), which emphasizes and wants to ensure a full life, in the best quality that can be expected, even for intellectually disabled people. In the course of my research, I came across the development of the first supported housing forms of life and the provision of new types of opportunities taking place there, therefore as a supplement to my investigation I took into account the newly created forms of housing, in comparison with the previous services. Over the past few years, we have been constantly encountering this new form of care, which places the emphasis on completely different foundations compared to the previous over-regulated institutional forms that keep the disabled person in the role of a patient and often in the role of a child. The main focus of my study is the presentation of the possibilities that provide the fullest possible life for people living with various injuries.

Irodalomjegyzék/References

Bengt Nirje (1969) The Normalization Principle and Its Human Management Implications, SRV-VRS: The International Social Role Valorization Journal 1, no. 2 (1996):19-23. This is a slightly edited version of the classic, brief 1969 article, originally published in Robert B. Kugel and Wolf Wolfensberger, eds., *Changing Patterns in Residential Services for the Mentally Retarded* (Washington, DC: President's Committee on Mental Retardation, 1969), 181-95.

DIGITÁLIS EGYENLŐTLENSÉGEK A FOGYATÉKOSSÁGGAL ÉLŐK KÖRÉBEN

Galán Anita (PhD)

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

E-mail: galan.anita@ped.unideb.hu

Korábbi kutatások már bizonyították, hogy a társadalom belül digitális szakadék alakul ki az alapján, hogy a különböző társadalmi csoportok milyen mértékben férnek hozzá az információs- és kommunikációs technológiai eszközökhöz (továbbiakban: IKT-eszközök) és az internethez, valamint milyen módon tudják használni azokat. Az internet azonban nem csak a meglévő társadalmi egyenlőtlenségek felerősítéséhez járulhat hozzá, egyes kutatások az egyik legfontosabb tényezőként azonosították, amelynek hatása lehet a meglévő társadalmi szakadékok csökkentésére, és felhasználható a társadalmi befogadás ösztönzésére és támogatására, valamint az emberek életminőségének javítására is. Következésképpen az IKT-eszközök és az internet használatának kiemelt szerepe lehet a hátrányos helyzetű társadalmi rétegek; alacsony szocioökonómiai státuszú személyek, fogyatékossgal élők stb. (re)integrációjában is. Azonban kérdésként merülhet fel, hogy a fogyatékkal élők valóban ki tudják-e használni az internet és az IKT-eszközök adta lehetőségeket? Valóban segíti az esélyegyenlőségüket, hogy az online világ számos új lehetőséget kínál számukra? Vagy az internet folyamatos terjedése egyre nagyobb egyenlőtlenséghez vezet azáltal, hogy hátrahagyja a lakosság bizonyos részét, beleértve a fogyatékkal élőket is? Célunk ezen kérdések megválaszolása hazai és főleg nemzetközi kutatási eredmények összefoglalása alapján. A vizsgálatunk során az elsődleges- és másodlagos digitális egyenlőtlenségek dimenziói mentén tártunk fel hazai és nemzetközi kutatási eredményeket a fogyatékossgal élők kapcsán, majd ezek megállapításait foglaltuk össze, szintetizáltuk. Az elsődleges digitális egyenlőtlenségek az internettel és IKT-eszközökkel való rendelkezés különbségeire koncentrálnak a társadalmon belül, míg a másodlagos digitális egyenlőtlenségek a használatban rejlő eltérésekre és kimenetekre vonatkoznak. A másodlagos digitális egyenlőtlenségek az alábbi dimenziók mentén vizsgálják az internethasználat eltéréseit az egyének között: technikai apparátus; használat célja és tartalma; készségek, képességek; társas támogatás lehetősége; használat autonómiája. Az előadás során ezen dimenziók mentén mutatjuk be a fogyatékossgal élő személyek körében tapasztalható különbségeket.

DIGITAL INEQUALITIES AMONG PEOPLE WITH DISABILITIES

Previous research has already proven that a digital divide develops within society based on the extent to which different social groups have access to information and communication technology tools (hereinafter: ICT tools) and the Internet, as well as how they can use them. However, the Internet can not only contribute to the amplification of existing social inequalities, some research has identified it as one of the most important factors that can have an effect on reducing existing social gaps and can be used to encourage and support social inclusion and improve people's quality of life. As a consequence, the use of ICT tools and the Internet can play a prominent role in disadvantaged social strata; persons with low socioeconomic status, people with disabilities, etc. also in (re)integration. However, the question may arise as to whether people with disabilities can really take advantage of the opportunities provided by the Internet and ICT tools? Does the fact that the online world offers them many new opportunities really help their equal opportunities? Or is the continued spread of the Internet leading to greater inequality by leaving certain segments of the population behind, including those with disabilities? Our goal is to answer these questions based on a summary of national and international research results. In the course of our investigation, we explored national and international research results regarding people with disabilities along the dimensions of first-level and second-level digital divides, then summarized and synthesized their findings. First-level digital inequalities focus on differences in access to the Internet and ICT tools within society, while second-level digital divides refer to differences in use and outputs. Second-level digital divide examine differences in internet use along the following dimensions: technical equipment; purpose and content of use; skills, abilities; possibility of social support; autonomy of use. During the presentation, we will present the differences among people with disabilities along these dimensions.

EXPLORING THE EFFICACY OF STUDENT COMMUNITY SERVICE PROGRAM (KKN) IN HIGHER EDUCATION INSTITUTION: A CASE STUDY IN INDONESIA

Hesti Miranda

University of Debrecen, Hungary (Indonesia)

E-mail: hestimiranda8@gmail.com

Every university student in higher education is required to take part in Kuliah Kerja Nyata, what is a study service program, according to the curriculum in higher education in Indonesia. Kuliah Kerja Nyata (KKN) was appeared in a decree from the Department of Higher Education for the first time in 1973 (Kisnawat, 2009). In this presentation we present the origin of Kuliah Kerja Nyata and its policies implemented in the university, a description of Kuliah Kerja Nyata appeared on the universities's websites, such as the University of Gajah Mada and Bandung Institute of Technology's website, and the benefits of its implementation for the stakeholders. This presentation aims to review community service programs and promote community service in higher education. We present a synthetic literature review related to student community service. This presentation offer how the Kuliah Kerja Nyata program has been effectively implemented in indonesian universities for students and lecturers.

A HALLGATÓI KÖZÖSSÉGI SZOLGÁLATI PROGRAM HATÉKONYSÁGÁNAK FELTÁ-RÁSA A FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEKBEN: EGY INDONÉZIAI ESETTANULMÁNY

Indonéziában minden felsőoktatásban részt vevő egyetemi hallgató számára a felsőoktatási tanterv szerint kötelező részt venni a Kuliah Kerja Nyata-ban, ami egy tanulmányi szolgáltatási program. A Kuliah Kerja Nyata (KKN) először 1973-ban jelent meg a Felsőoktatási Minisztérium rendeletében (Kisnawat, 2009). Az előadásban bemutatjuk a Kuliah Kerja Nyata eredetét és az egyetemen végrehajtott irányelveit, a Kuliah Kerja Nyata leírását, amelyet az egyetemek honlapjain, például a Gajah Mada Egyetem és a Bandungi Technológiai Intézet honlapján implementáltak, valamint a megvalósítás előnyeit az érintettek számára. Az előadás célja a közösségi szolgáltatási programok áttekintése és a közösségi szolgálat népszerűsítése a felsőok-

tatásban. Az előadásban összefoglaló szakirodalmi áttekintést végeztünk a hallgatói közösségi szolgálattal kapcsolatban. Ez az előadás arra mutat rá, hogyan valósították meg a hatékonyan a Kuliah Kerja Nyata programot az indonéz egyetemeken a hallgatók és az oktatók számára.

ALTERNATÍV ZENEI IRÁNYZATOK SOKSZÍNŰSÉGÉNEK GYAKORLATA

Hovánszki Jánosné (PhD) és Tamásiné Dsupin Borbála (PhD)

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

E-mail: hovanszkijne@gmail.com b.dsupin@gmail.com

Magyarország zenei nevelése Kodály Zoltán koncepcióján és Forrai Katalin kisgyermekkorai módszertani útmutatásán alapszik, s ez a magyar zenei nevelés nélkülözhetetlen alapja és segítője. A módszer alapvető értékeket alkalmaz a gyermekek zenei készségeinek, képességeinek fejlesztésére. Nagyjából azonos időszakban Európa szerte több zenepedagógus is foglalkozott a zenetanítás struktúrájának és módszertani eszköztárának a megreformálásával. A zenepedagógusok közül Dalcrose, Orff, Willems, Freinet pedagógiáját szeretném kiemelni, akik programjukban eredményesen alkalmazták a kisgyermekkorai zenei nevelést, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését. Pedagógiájuk, módszereik alapján egyetértettek a következő néhány alapelvben: a zenei nevelést minél korábban el kell kezdeni, a folyamatos zenei aktivitást (ének, ritmus, hallás, mozgás, improvizáció, hangszer, zenehallgatás) kell előtérbe helyezni, az életkori sajátosságok mellett megfelelő hangsúlyt kell kapnia az egyéni adottságoknak, hiszen a pszichikus képességek egyenetlen fejlődése miatt egy korosztályon belül, több évnyi szintbeli különbség is lehet. Más-más képességekkel, hajlamokkal, érdeklődéssel és motiváltsággal rendelkeznek a gyermekek, így hatékonyabb a személyes kötődést lehetővé tevő egyéni és csoportos játékokat alkalmazni. Meg kell teremteni azokat a feltételeket, melyekben a gyermekek tapasztalatokat szerezhetnek befogadóként és alkotóként egyaránt, s minél több idő-, tér-, mozgás-, hang-, tapintás- és színélményük legyen tevékenységük folyamán. Nem szabad megfedkezünk a zene érzelmi hatásáról sem, melynek nagy szerepe van a közösségi magatartás kialakításában. Az éneklés ugyanúgy, mint a beszéd, a központi idegrendszer működésének függvénye, egy feltételes reflex, mely a légzőműködés feltétlen reflexére épül. Ezért a fejlesztés folyamán az ének-zenei tevékenységek nemcsak az ép, hanem a sérült gyermekek fejlesztésére is rendkívül pozitív hatással vannak.

A zene képes fejleszteni az empátiás készségeket, a szociális érzéket. A ritmusok és harmóniak segítségével a nagy és finommozgások fejlődése érhető el. Jótékony hatással van a gondolkodás, a kreativitás, az önmegvalósítás területén és hozzájárul

az énerő fejlesztéséhez. A zene javítja a közérzetet, a koncentrációt, aktív segítséget jelent a figyelemfejlesztésben is. Nyitottságot, rugalmasságot eredményez. Erőteljesen hat a beszédkészségre, a képzelőerőre, és az improvizációs készségre is. Épp ezért tudjuk használni a zenét gyógyító, fejlesztő célokra is. Számos olyan esetben alkalmazható, ahol a lelki segítő- és személyiségfejlesztő módszerek általában, így pl. értelmi-, mozgás-, hallás- és látássérülteknél, pszichés ill. mentális sérülteknél, pszichiátriai betegeknel, a mentalizáció fejlesztésére, a kreatív funkciók erősítésére, de beszédhibásoknál, tanulási-, magatartási- és viselkedési zavarokkal küszködőknél is. A fentiek alapján látható, hogy az általános zenei képességfejlesztés egybeesik a terápiás fejlesztő hatásokkal. A kutatások hosszú sora bizonyítja, hogy minél korábbi életszakaszban kell elkezdeni a zene segítségével történő személyiség-kibontakoztatást, fejlesztést, vagy korrekciót. Az egyes pedagógiák elméleti bemutatása után ízelítőt kaphatunk e zenei irányzatok látványos és élvezetes gyakorlatából is, a különböző európai nemzetek zenepedagógusainak módszerein és zenei játékein keresztül.

PRACTICE OF THE DIVERSITY OF ALTERNATIVE MUSIC PEDAGOGY METHODS

The musical education in Hungary is based on the concept of Zoltán Kodály and the methodological guidance of Katalin Forrai in early childhood education, which is an indispensable basis and support for the Hungarian musical education. The method applies fundamental values to the development of children's musical skills and abilities. At about the same time, music teachers throughout Europe were engaged in reforming the structure and methodological tools of music teaching. Among these music teachers, I would like to highlight the pedagogy of Dalcrose, Orff, Willems and Freinet, who successfully applied early childhood music education and the development of children with special educational needs in their programmes. Based on their pedagogy and methods, they agreed on the following principles: musical education should start as early as possible, continuous musical activity (singing, rhythm, listening, movement, improvisation, instrument, listening) should be emphasized, and in addition to age-specific characteristics, individual talents should be given due emphasis, since due to the uneven development of psychic abilities, there can be several years of difference in levels within a single age group. Children have different abilities, aptitudes, interests and motivation, so it is more effective to use individual and group play that allows for personal attachment. The conditions should be created in which children can experience both as receivers and

creators, and have as many experiences of time, space, movement, sound, touch and colour as possible in the course of their activities. We must also remember the emotional impact of music, which has a major role to play in the development of community behaviour. Singing, like speech, is a function of the central nervous system, a conditioned reflex based on the unconditioned reflex of respiration. Singing and music activities in the development process therefore have a very positive effect on the development not only of healthy children but also of children with disabilities. Music can develop empathy and social skills. Through rhythms and harmonies, the development of large and fine movements can be achieved. It has beneficial effects on thinking, creativity, self-expression and contributes to the development of the sense of self. Music improves well-being, concentration and actively helps to develop attention. It leads to openness and flexibility. It has a powerful effect on speech, imagination and improvisation skills. This is why we can use music for healing and developmental purposes. It can be used in many cases where spiritual support and personal development methods are generally used, such as for people with intellectual, motor, hearing and visual impairments, psychiatric and mental disabilities, psychiatric patients, to improve mentalization, to strengthen creative functions, but also for people with speech impairments, learning, behavioural and conduct disorders. The above shows that the development of general musical skills coincides with therapeutic development effects. There is a long body of research demonstrating that the earlier in life, the earlier the start of personal development, enhancement or correction through music. After a theoretical presentation of each pedagogy, we will also get a taste of the spectacular and enjoyable practice of these musical trends through the methods and musical games of music teachers from different European nations.

A TÁRSADALMI HÁTTERVÁLTOZÓK SZEREPE AZ ISKOLAVÁLASZTÁSBAN

Inántsypap Ágnes (PhD)

Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola

E-mail: inantsypapagnes@gmail.com

Az iskolaválasztás kérdése kiemelten aktuális és fontos téma napjainkban. Számos hazai és nemzetközi tanulmány veszi górcső alá azt a kérdést, hogy milyen tényezők is befolyásolják a szülőket a döntésben. A gyermek számára a megfelelő oktatási/nevelési intézmény kiválasztása gyakran sok szempontot figyelembe vevő döntés eredménye. Az iskolaválasztást megelőző időszakban a szülők számos csatornát igénybe vehetnek informálódás céljából. A személyes tanácskérés tekintetében értékes forrás lehet a rokonság, a pap/lelkész, a barátok, a kollégák véleménye informálódás céljából. Az interperszonális kapcsolatok tökéként való megjelenését – többek között – Pusztai (2009) elemezte, a társadalmi tőke nevelésszociológiai gyökerét vizsgálva Bourdieu, Coleman és Putman elméletét veti össze a diákok szüleinek kapcsolati tőkéjén túl a munkaerő-piaci helyzetüket, a legmagasabb iskolai végzettségüket, a felekezeti hovatartozásukat, a vallásosságukat, a szertartásokon való részvételüket, a családok szerkezetét, illetve a lakóköörülményeiket vizsgáltuk az iskolaválasztás tükrében. A vizsgálat különböző iskolatípusokra terjed ki különböző nagyságú településeken az ország különböző régióiban, elsősorban a keleti ország-részben. A vizsgálatba több mint 1200 diák szüleit vontuk be. A kérdőívek kitöltése anoním és önkéntes volt. Saját készítésű kérdőívet vettünk fel egyrészt azért, hogy a görögkatolikus iskolák iskolaválasztóit egymás között hasonlítsuk össze, SPSS 21-es programmal végeztük az elemzéseket, kontingenciatáblával, varianciaelemzéssel és faktorelemzéssel dolgoztunk, s a megfelelő statisztikai próbákat alkalmaztuk. A vizsgálat érdekes továbbfejlesztési lehetősége a különböző felekezetű iskolák iskolaválasztóinak vizsgálata.

THE ROLE OF SOCIAL BACKGROUND VARIABLES IN THE CHOICE OF CHURCH SCHOOL

The issue of school choice is a particularly topical and important topic these days. Several Hungarian and international studies scrutinize the question of what factors influence parents in their decision. Choosing the right educational/educational institution for the child is often the result of a decision that takes many aspects into

account. In the period before school choice, parents can use many channels for information. In terms of asking for personal advice, the opinions of relatives, the priest/pastor, friends, and colleagues can be valuable sources of information. The emergence of interpersonal relationships as capital was analyzed by, among others, Pusztai (2009). Examining the sociological roots of social capital, he compares the theories of Bourdieu, Coleman and Putman. In addition to the relationship capital of the students' parents, we examined their labor market situation, their highest education, their religious affiliation, their religiosity, their participation in ceremonies, the structure of their families, and their living conditions in the light of school choice. The investigation covers different types of schools in settlements of different sizes. in different regions of the country, primarily in the eastern part of the country. We involved the parents of more than 1,200 students in the study. Filling in the questionnaires was anonymous and voluntary. On the one hand, we took a self-made questionnaire in order to compare the school voters of the Greek Catholic schools with each other. An interesting possibility for further development of the study is the study of school voters of schools of different denominations.

Irodalomjegyzék/References

Pusztai G. (2009). *A társadalmi tőke és az iskola*. Új mandátum Kiadó, Budapest.

DISABILITY-STRICKEN FAMILY

Jędryka, Anna

The Pontifical University of John Paul II in Krakow (Poland)

E-mail: 18274@student.upjp2.edu.pl

It is widely acknowledged that a family is the first and the basic environment where development of a child takes place. In the family, influence on the child is exerted mainly through living with each other of the family members and through deliberately organized pedagogic activities. It should be stressed that the role played by a family and the significance of a family increase even more when we take into account the development of disabled children. Undoubtedly, this is the case because the situation of families bringing up disabled children is completely different from the situation of families who have children who are not disabled. It often happens that parents, after receiving information that the child who is conceived will be disabled, experience very strong emotions. This may contribute to many difficulties in relations between family members, and especially between parents and between parents and a disabled child. We should draw our attention to emotional reactions that parents experience at the moment of receiving information that their child will be disabled. In addition, it is worth noting that in process of time, feelings accompanying those families change, which thereby has an influence on the change of bonds between family members. Coming into the world of a child is a new stage in the functioning of a family. Family members start to fulfil the new roles. Therefore, each person is a significant element that contributes to the proper functioning of a family. When a disabled child appears in a family, parents are obliged to acquire various competencies thanks to which they will be able, above all, to take care of the child's well-being. Parents who bring up a disabled child have to face many specific situations. Therefore, it is worth drawing our attention to difficult tasks they should perform and the differences in their roles, especially those related to bringing up their children.

FOGYATÉKKAL ÉLŐ GYERMEK A CSALÁDBAN

A család az első és alapvető környezet, ahol a gyermek fejlődése zajlik. A családtagok egymás közötti interakciója és a tudatosan átgondolt nevelési eszközök azok, amelyek a családban a gyermekekre a legnagyobb hatást gyakorolják. A fogya-

tékkal élő gyermekek fejlődésének tekintetében még fontosabb a család szerepe, mivel a fogyatékkal élő gyermekeket nevelő családok helyzete merőben eltér a nem fogyatékkal élő gyermekeket nevelő családokétól. Természetes, hogy a szülők nagyon erős érzelmeket élnek át, amikor megtudják, hogy fogyatékkal élő gyermek jön a világra. A gyermek állapota számos nehézség forrása lehet a családtagok kapcsolataiban (különösen a szülők között, valamint a szülők és a fogyatékkal élő gyermek között). Érdekes rámutatni a családtagok közötti kötelek jelentős átalakulására. A gyermek világra jövetelével új szakasz kezdődik a család mindennapi működésében. A családtagok új, számukra eddig ismeretlen szerepet töltenek be. Amikor egy fogyatékkal élő gyermek érkezik a családba, a szülőknek eltérő kompetenciákat kell elsajátítaniuk, amelyek által képesek lesznek elsősorban gondoskodni a gyermek jólétéről. A fogyatékkal élő gyermeket nevelő szülők számos sajátos helyzettel szembesülnek. Érdekes tehát rávilágítani, hogy milyen nehéz feladatokat kell ellátniuk, és milyen differenciált szerepeket töltenek be az utódneveléssel kapcsolatban.

**ITT A KOSÁR, MI VAN BENNE?
A NÉPI GYERMEKJÁTÉKOK KOMPLEX FEJLESZTŐ HATÁSA
INTERETNIKUS KÖRNYEZETBEN**

Juhász Erika

Nyíregyházi Egyetem Zenei Intézet

E-mail: era.juhasz@gmail.com

2000 óta rendszeresen meghívott oktatója vagyok a Raft Island-on (Washington állam, USA) megszervezett „Titi Tábor” néven ismertté vált magyar folklór tábornak. Kezdetben csak magyar néptáncokat lehetett tanulni, illetve a táncokhoz kapcsolódó népdalokat. Később a tábor profilja kibővült a magyar hangszeres népzene oktatásával. Ezt követően igény mutatkozott a gyermekek számára szervezett foglalkozásokra is. A népi ének tanítása mellett erre a feladatra is felkérést kaptam. Nagy kihívást jelentett ez számomra, hiszen a táborba érkező gyermekek életkor és származás szempontjából is meglehetősen differenciáltak voltak. Többnyire vegyes házasságból származó, vagy amerikai szülők gyermekei alkották a csoportot két évestől a tizenegy-tizenkét éves gyermekig. Néhány gyermek esetében előfordult, hogy mindkét szülő magyar származású volt, ám a gyermekek már Amerikában születtek, számukra az angol anyanyelvi környezet volt otthonos, még akkor is, ha értettek magyarul. A gyermekfoglalkozásokat 2004 és 2013 közötti időszakban vezettem. Az eltelt idő alatt felnőtt egy generáció, akik már a felnőtt táncoktatásba kapcsolódtak be, ugyanakkor évről évre újabb gyermekek csatlakoztak a csoporthoz. Ez a változás részben feltételezett egyfajta állandóságot, miszerint az évről évre megújuló, de állandó elemeket is tartalmazó játékrepertoárban kialakult a kedvenc játékok csoportja, melyeket minden alkalommal szívesen elővettünk, és az újonnan érkezett gyermekek is könnyebben kapcsolódtak be a már többség által kedvelt játékokba. De természetesen minden évben újult, bővült a játékrepertoár. Érdekes volt számomra megtapasztalni a gyermek a foglalkozásoknak ezt az évek során kialakult hagyományoszerű dinamikáját. A különféle kulturális környezetből érkezett gyermekek mellett a kezdetektől tagja volt a csoportnak egy autista kislány, aki mindig szívesen vett részt ezeken a foglalkozásokon. A táboron kívüli intenzív fejlesztésnek köszönhetően mára már egyetemi diplomát is szerzett. A jelenlétét a gyermekcsoport tagjai nagy empátiával kezelték, elfogadták szokatlan gesztusait, viselkedését, olykor dühkitöréseit is. Úgy tapasztaltam, hogy rá is pozitívan hatottak az évenként vissza-

térő tábori találkozások. Az utóbbi időben, már ő is a felnőtt tánctanításba kapcsolódik be, de máig is szívesen és teljes odaadással vesz részt az általa kedvelt játékokban, melyeket az esti táncházak bevezetéseként játszunk a gyermekcsoporttal. Jó látni, azt is, hogy az első generációból felnőtté érett és szülővé vált táborozók, hogyan támogatják ezeket a foglalkozásokat, azzal is, hogy már saját gyermekeikkel együttesen vesznek részt ezeken. Az előadás azokból a játékokból mutat be elemző válogatást, melyek az eltelt évek során végig nagy népszerűségnek örvendtek.

HERE'S THE BASKET, WHAT'S IN IT?

THE COMPLEX DEVELOPMENTAL IMPACT OF CHILDREN'S FOLK GAMES IN AN INTERETHNIC CONTEXT

Since 2000, I have been a regularly invited instructor at the Hungarian folklore camp known as "Titi Camp", organized on Raft Island (Washington State, USA). Initially, only Hungarian folk dances and folk songs related to the dances were taught. Later, the profile of the camp was expanded to include the teaching of Hungarian instrumental folk music. After that, there was a demand for sessions for children. In addition to teaching folk singing, I was also asked to do this. This was a great challenge for me, as the children coming to the camp were quite differentiated in terms of age and origin. Mostly children from mixed marriages or American parents, the group ranged from two years old to eleven to twelve years old. In some cases, both parents were of Hungarian origin, but the children were born in America and were at home in a native English-speaking environment, even if they understood Hungarian. I conducted the children's sessions between 2004 and 2013. In that time, a generation of children have grown up and joined the adult dance classes, while new children have joined the group each year. This change has partly implied a kind of constancy, in that the game has been renewed from year to year, but with constant elements. It was interesting for me to experience this traditional dynamic of the children's sessions that has developed over the years. In addition to the children from different cultural backgrounds, there was a little girl with autism who was a member of the group from the beginning and who always enjoyed participating in these sessions. Thanks to the intensive development outside the camp, she has now graduated from university. Her presence was treated with great empathy by the members of the children's group, who accepted her unusual gestures, her behaviour and sometimes her outbursts of anger. I found that he was also positively influenced by the recurring annual camp meetings. More recently, she has been involved in adult

dance classes, but to this day she still participates willingly and with complete dedication in the games she enjoys, which we play with the children's group as an introduction to the evening dance sessions. It is also good to see how the first generation of campers who have grown up and become parents support these activities by participating with their own children. The presentation will present an analytical selection of games that have been very popular throughout the years.

A TÁRSASJÁTÉKOK ELŐNYEI A SZOCIÁLIS KÉSZSÉGEK FEJLESZTÉSÉBEN ÉS A KÖZÖSSÉGÉPÍTÉSben

Juhász Orchidea (PhD)

Miskolci Egyetem

E-mail: viresz@gmail.com

Jelen előadásban a társasjátékok (ezen belül is elsősorban az úgynevezett újgenerációs társasjátékok) közösségfejlesztésbe való bevonásának lehetőségeit és gyakorlatát helyezük fókuszba. A társasjátékok alkalmazására itt most elsősorban nem célként, hanem indirekt eszközként tekintünk. Jellemzően a következő területekre koncentrálnak: közösségépítés, közösségfejlesztés, interkulturális vonatkozások, szociális kompetenciák fejlesztése, motiváció erősítése, illetve az önkéntességhez és a közösségi szolgálathoz (az ún. service learning koncepcióhoz) kapcsolódó kompetenciák és attitűdök formálása. A vonatkozó hazai és nemzetközi szakirodalmi forrásokat munkába állítva megvizsgáljuk a társasjátékok indirekt alkalmazásának lehetőségeit a témánk által érintett területeken, illetve betekintést engedünk saját közösségfejlesztési gyakorlatunkba is. Előadásunk egy olyan, 2022-ben indult kutatás- és publikációsorozatba illeszkedik, amelyben bemutatjuk a Miskolci Egyetemen 2021 szeptemberében megnyílt Közösségi Szolgálati Iroda koncepcióját, tevékenységét és eddigi eredményeit. A Közösségi Szolgálati Iroda évente több mint 220 közösségi programot valósít meg (társasjáték klubok, kézműves műhelyek, élménynapok, „world café” rendezvények, társadalmi érzékenyítő tereplátogatások, nyári multikulturális kirándulások stb.). A szervezeti egység fő missziója, hogy találkozási, kapcsolódási pontként szolgáljon, újabb és újabb szálakat húzzon különböző szereplők között: a magyar és a külföldi hallgatók, az oktatók, az egyetem más dolgozói, a helyi középiskolás fiatalok, vagy akár a szűkebb társadalmi környezet között.

THE BENEFITS OF BOARD GAMES FOR SOCIAL SKILLS DEVELOPMENT AND COMMUNITY BUILDING

In this presentation, we focus on the possibilities and practices of involving board games (new generation board games) in community development. In our practice, the use of board games is seen primarily as an indirect tool rather than a direct goal.

Typically, we concentrate on the following areas: community building, community development, intercultural aspects, development of social skills, strengthening motivation, as well as shaping competencies and attitudes related to volunteering and community service (service learning). By employing relevant Hungarian and international scholarly sources, we examine the possibilities of the indirect use of board games in our topic, and we also provide insight into our own community development practices. Our presentation fits into a research and publication series that started in 2022, where we present the concept, activities, and achievements of the Community Service Office opened at the University of Miskolc in September 2021. The Community Service Office implements more than 220 community programs annually (board game clubs, arts clubs, experience days, "world café" events, socially sensitizing field trips, summer multicultural trips, etc.). The main mission of this organizational unit is to serve as a meeting and connection point, drawing new connections among various actors: Hungarian and foreign students, university staff, local high school students, or even the social environment.

THE LOCAL WISDOM OF LUANG ISLANDS: HYGERALAI OF HISTORY ASPECT

Kissiya, Efilina & Biczó, Gábor (Prof., PhD)

Debrecen University

E-mail: efilinakissiya12@gmail.com biczo.gabor@ped.unideb.hu

This presentation aims to identify *hygeralai* from a historical aspect as one of the local types of local knowledge that lives in the indigenous community of Luang Island, Maluku Province, Indonesia. This research uses a qualitative research method with a historical approach. Data collection techniques in this research through in-depth interviews, field observations and literature studies. The analysis technique used in this research is historical analysis. The results of field research show that the etymology of *hygeralai* began as a sign of identity, a sign of ownership, a sign of territorial boundaries and used by the ancestors of Luang Island at that time. In its development, it underwent changes related to several attributes and organization when Protestant Christianity entered. The results of exploration in the field show that the etymology of *hygeralai* is also influenced by the environment and geography. This is evidenced by its affiliation with one of the plants that grow on Luang Island, the koli tree. From this affiliation material, it is also important to display the position of Luang Island in the division of flora in Indonesia according to Wallacea and Weber line. Thus, we can analyze the history of plant movements used by the ancestors in etymology of *hygeralai*. The *hygeralai* research results from this historical position are then compared in general with other terms in Maluku related to environmental and natural resource management. The results of this research contribute to local history, especially the management of natural resources based on local wisdom in coastal communities and border areas (Kissiya & Biczó, 2024).

A LUANG-SZIGETEK HELYI BÖLCSESSÉGE: A 'HYGERALAY' TÖRTÉNETI ASPEKTUSAI

Az előadás célja, hogy történelmi szempontból azonosítsa a *hygeralai*-t, mint a helyi tudás egyik lokális típusát, amely az indonéziai Maluku tartományban található Luang-sziget őslakos közösségében él. A kutatás történeti megközelítésű kvalitatív kutatási módszert alkalmaz, melyek mélyinterjúk, helyszíni megfigyelések és szak-

irodalmi tanulmányok révén valósulnak meg történeti elemzés révén. A terepkutatás eredményei azt mutatják, hogy a *hygeralai* etimológiája az identitás, a tulajdon és a területi határok jeleként alakult ki a Luang-sziget ősei által. Fejlődése során számos attribútummal és szerveződéssel kapcsolatos változáson ment keresztül, a protestáns kereszténység belépésével. A *hygeralai* etimológiáját a környezet és a földrajz is befolyásolta, ezt bizonyítja a Luang-szigeten termő egyik növényhez, a koli fához való kötődése. Ebből a hovatartozási anyagból az is fontos, hogy megmutassuk a Luang-sziget helyét az indonéziai flóra Wallacea és Weber vonal szerinti felosztásában, így válik elemzhetővé az ősök által használt növényi mozgások története a *hygeralai* etimológiájában. A *hygeralai* kutatási eredményeit ebből a történeti pozícióból aztán általánosságban összehasonlítjuk a környezet- és természeti erőforrás-gazdálkodással kapcsolatos más malukui kifejezésekkel. A kutatás eredményei hozzájárulnak a helytörténethez, különösen a természeti erőforrások helyi bölcsességen alapuló kezeléséhez a tengerparti közösségekben és a határ menti területeken (Kissiya & Biczó, 2024).

Irodalomjegyzék/References

Kissiya, Efilina & Biczó, Gábor (2024). The Local Wisdom of Luang Islands: 'Hygeralay' of History Aspect. *Special Treatment Interdisciplinary Journal [Különleges Bánásmód Interdiszciplináris folyóirat]*, 10. (SI), 47-62. DOI [10.18458/KB.2024.SI.47](https://doi.org/10.18458/KB.2024.SI.47)

DISZLEXIÁSOK KÉPESSÉGMIN-TÁZATÁNAK HATÁSA AZ IDEGENNYELV-TANÍTÁS NÉGY ALAPKÉSZSÉGÉRE

Kovács-Csatári Annamária (PhD)

DEGYGYK

E-mail: kovacs.csatari.annamaria@gmail.com

A diszlexiás tanulók a magyar törvényi szabályozás értelmében felmentést kaphatnak az idegen nyelv tanulása alól, ugyanakkor a nyelvtudás hiánya életük későbbi szakaszában hátrányként jelenhet meg a munkaerőpiacon. Angol-amerikai kutatások szerint semmi sem indokolja a diszlexiások nyelvtanulás alóli mentesítését, csak meg kell ismerni képességbeli sajátosságaikat és meg kell találni az ennek megfelelő módszert és tananyagot a tanításukhoz. A diszlexiás tanulók idegen nyelv-oktatásához két szakterület együttes ismeretére lenne szükség, a nyelvtanári módszertani ismeretekhez elengedhetetlen lenne a logopédusi ismeretrendszer és fejlesztő attitűd megléte. A nyelvtanárok munkájának megkönnyítése érdekében az előadás a legfrissebb angol és amerikai szakirodalmak alapján foglalja össze azokat az ismereteket, amelyek a diszlexiások nyelvtanulását befolyásoló képességbeli korlátokról rendelkezésünkre áll. Az előadás a 2010 utáni angol és amerikai szakirodalmak metaanalízise, és az idegen nyelv-oktatás hagyományos négy nagy alapkésztségét, az olvasás- és íráskésztséget, valamint a beszédkésztséget és a hangzó szöveg értésének késztségét jellemző sajátosságokat mutatja be részletesen diszlexiás nyelvtanulók esetén. A metaanalízis eredményeként kirajzolódó képességprofil kiindulási pontként szolgálhat a nyelvórai differenciáláshoz, valamint diszlexia-barát tananyagok és módszerek kifejlesztéséhez, melyre egyre nagyobb szükség lenne, hiszen a tanköteles korú diszlexiás tanulók száma egyre csak szaporodik.

THE EFFECTS OF SKILLS PROFILE OF DYSLEXIC LEARNERS ON THE FOUR BASIC SKILLS IN LANGUAGE LEARNING

Hungarian dyslexic students can be exempted from foreign language learning on the basis of legal regulations, however it can turn into a disadvantage later in their lives in the work market. According to Anglo-American research nothing validates their exemption from learning foreign languages, the only thing we should do is to

have a detailed knowledge of their specific skill patterns and choose the most appropriate teaching method and material. In order to provide dyslexic students the with the suitable kind of language teaching, one should master in both ELT methodology and the systematic knowledge and developmental attitude of an SLP. To ease the work of ELT teachers the presentation summarizes the most recent Anglo-American research papers that deal with the skills specificity of dyslexic language learners. The presentation is a metaanalysis of post 2010 British and American publications, and presents the four basic skills in foreign language learning – reading, writing, speaking and listening – in detail with regard to the specific skill patters of dyslexic langugae learners. The skills profile that unfolds as a result of the metaanalysis can serve as a starting point for differenciacion in the ELT classroom as well as developing dyslexia-friendly teaching materials and methodology, which is an urgent need, as the number of dyslexic students is massively increasing.

A GYERMEKSZEGÉNYSÉG ALAKULÁSA A KISTELEKI JÁRÁS TELEPÜLÉSEIN

Laki Ildikó (PhD) és Kocsis Péter Csaba (PhD)

Milton Friedman Egyetem Debreceni Egyetem

E-mail: b.laki.ildiko@gmail.com kocsis.peter.csaba@ped.unideb.hu

A hazai szegénységkutatásnak egyik jelentős területe a gyermekszegénység kutatása. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat 2023-ban az EFOP 1.4.1-15 „Integrált térségi gyermekprogramok szakmai támogatása” kiemelt program keretében kérdőíves kutatást végzett az ország több járásában, így az általunk vizsgált Kisteleki járásban is. Ilyen típusú kutatás korábban 2013-ban valósult meg a térségben, így az adatok megfelelő alapot adnak arra, hogy jelenlegi helyzet milyen irányú változásokat mutat a korábbi adatfelvételhez képest (Bauer, 2013). A Kisteleki járásban összesen hat településen történt kérdőíves felmérés, a kutatási mintában 217 háztartás került felmérésre. A vizsgált települések változatosságot mutattak, a kisváros mellett szerepeltek kiterjedt tanyás résszel rendelkező kistelepülések, valamint az egyik településen kiterjedt szegregátum is megtalálható volt. A két kutatás között eltelt tíz évben adatolható változások történtek a térségben, a kutatás sajátossága volt azonban, hogy a korábbi és a jelenlegi kutatás adatai majdnem minden dimenzió vonatkozásában összehasonlíthatók voltak, azzal a különbséggel, hogy a jelenlegi kérdéssorban az egészségi állapotra vonatkozó adatok helyett a sértetté válásra, valamint az internethasználatra vonatkozó kérdések kerültek be. (Csák et al.,2020) Előadásunkban a kutatás eredményeit az általános szocidemográfiai jellemzők mellett, az egyes devianciák megjelenését (Szécsi és Sík, 2016), valamint a gyermekek számára elérhető szociális és köznevelési rendszerben megjelenő szolgáltatásokat és azok igénybevételét mutatjuk be. Utóbbi esetében kiemelten a térségi gyermekesély program keretein belül létrehozott kapacitások közül a biztos kezdet gyermekház szolgáltatásainak elérhetőségét, igénybevételét és ismertségét is a térségben. (Perpék és Kiss, 2021) A kutatás során az eredményekből sajátos kép rajzolódott ki a szegénység megítéléséről is, ezen belül is a szubjektív szegénység dimenziójáról.

EVOLUTION OF CHILD POVERTY IN THE MICRO-REGION OF KISTELEK

One of the significant areas of research on poverty in Hungary is child poverty. In 2023, the Magyar Máltai Szeretetszolgálat carried out a questionnaire survey in several districts of the country, including the district of Kistelek, in the framework of the EFOP 1.4.1-15 "Professional support for integrated regional children's programmes" priority programme. This type of research was previously carried out in the region in 2013, so the data provide a good basis for assessing how the current situation has changed compared to the previous survey (Bauer, 2013). The surveyed settlements were diverse, with small settlements with extensive farmland areas in addition to small towns, and one settlement also had an extensive segregated area. In the ten years between the two surveys, there have been data-driven changes in the area, but the specificity of the survey was that the data from the previous and current surveys were comparable on almost all dimensions, with the difference that the current set of questions included questions on victimisation and internet use instead of data on health status (Csák et al., 2020). In our presentation, we will present the results of the research, in addition to the general socio-demographic characteristics, the occurrence of certain deviations (Szécsi & Sík, 2016), as well as the services available to children in the social and public education system and their use. In the case of the latter, the availability, use and awareness of the services of the secure start children's home in the area, among the capacities created within the framework of the regional child welfare programme, are also highlighted (Perpék & Kiss, 2021).

Irodalomjegyzék/References:

- Bauer Zsófia (2013): Kisteleki kistérség. A kistérségben élő gyermekek, fiatalok és családjaik helyzetének, igényeinek és szükségleteinek felmérése 2013. *MTA TK Gyerekesély Műhelytanulmányok* 2013/2
- Csák Róbert, Magyar Éva, Márványkövi Ferenc, Szécsi Judit és Rácz József (2020): Vidéki szegregátumokban élők pszichoaktív szerhasználata és a segítség lehetősége, *Esély*, 2020. 1. szám, 50-72.
- Perpék Éva és Kiss Márta (2021): Szakmai együttműködések és önkéntesség az Integrált Térségi Programokban. *Önkéntes Szemle*, 1. évfolyam (2021)1. szám, 3-15.
- Szécsi Judit és Sík Dorca (2016): Szerhasználat egy hátrányos helyzetű járás szegregátumaiban, *Esély*, 2016. 2. szám, 115-131.

A FOGYATÉKOS ÉS HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYEREKEK NEVELŐINEK SPORTPREFERENCIÁI ÉS FOGYASZTÓI SZOKÁSAI

**Laoues-Czibalmos Nóra (PhD) és Židek Péter (PaedDr.)
és Szerdahelyi Zoltán (PhD)**

Debreceni Egyetem GYGYK Selye János Egyetem (Szlovákia),
Debreceni Egyetem GYGYK

E-mail: laoues.nora@ped.unideb.hu zidekp@ujs.sk;
szerdahelyi.zoltan@ped.unideb.hu

A fogyatékossgal élő emberek és a sajátos nevelési igényű gyermekek száma növekvő tendenciát mutat, ami miatt ez a téma egyre fontosabbá válik. Bár a fogyatékos személyekre vonatkozó kutatások csak az utóbbi évtizedekben kezdtek lendületet venni (Laoues-Czibalmos, 2023, Müller et al, 2021, Laoues-Czibalmos et al., 2020), rendkívül sokrétűek és kiterjednek a munkaerőpiaci helyzettől kezdve egészen a szabadidős tevékenységeikig és sportolási szokásaikig terjedő tényezők vizsgálatáig. A kutatás célja, hogy feltárja a fogyatékossgal élő gyermekeket nevelő szülők szociális-gazdasági helyzetét és sport iránti hozzáállását. Ennek oka, hogy a fogyatékossgal élő gyermekek részvétele sporttevékenységekben és testmozgásban pozitív hatással van fizikai és mentális egészségükre, valamint segíti társadalmi integrációjukat és általános jólétüket. IBM SPSS Statistics 27 szoftverrel végeztem az adatok feldolgozását. Az összefüggések elemzésére keresztábrázásokat és Ké- négyzet statisztika alkalmazására került sor adatsorok között, míg magasabb mérési szint esetén a korrelációs eljárásokat használtam. A kutatási eredmények alapján azt tapasztaltuk, hogy a magasabb jövedelmű szülők hajlamosabbak többet költeni saját maguk és gyermekük sportolására. Ezenkívül, a sportoló szülők körében kevesebb életmódbetegség fordul elő. Az iskolázottság és a saját sporttevékenység szintén összefügg a sportra fordított költségekkel. Fontos megjegyezni, hogy a fogyatékossgal élő gyerekek sportolása szülői támogatástól függ, legyen az anyagi, erkölcsi vagy egyéb formában.

SPORTS PREFERENCES AND CONSUMPTION HABITS OF THE EDUCATORS OF DISABLED AND DISADVANTAGED CHILDREN

The number of people with disabilities and children with special educational needs shows a growing trend, which makes this topic increasingly important. Although research on disabled people has only started gaining momentum in recent decades (Laoues-Czimbalmos, 2023, Müller et al, 2021, Laues-Czimbalmos et al., 2020), it is extremely diverse and extends from the labor market situation to the investigation of factors ranging from their leisure activities and sports habits. The aim of the research is to reveal the socio-economic situation and the attitude towards sports of the parents of children with disabilities. This is because the participation of children with disabilities in sports activities and exercise has a positive effect on their physical and mental health, and helps their social integration and general well-being. We processed the data with IBM SPSS Statistics 27 software. To analyze the correlations, we used cross-tabulations and Chi-square statistics between the data series, while correlation procedures were used for higher measurement levels. Based on the research results, we found that parents with higher incomes tend to spend more on sports for themselves and their children. In addition, there are fewer lifestyle diseases among parents who are athletes. Education and one's own sports activities are also related to the expenses spent on sports. It is important to remember that sports for children with disabilities depends on parental support, be it financial, moral or otherwise.

Irodalom/References

- Laoues-Czimbalmos, Nóra (2023). A fogyatékossgal élő diákok szabadidő-és sportfogyasztási szokásai és azokat meghatározó tényezők vizsgálata. Doktori disszertáció. Debreceni Egyetem, Debrecen.
- Müller Anetta, Laoues-Czimbalmos Nóra, Szerdahelyi Zoltán, Boda Eszter, Mező Katalin(2021). A gyógypedagógiai mozgásfejlesztés szerepe és módszertani aspektusai. *Különleges Bánásmód*, 7. (3). 101-112. DOI [10.18458/KB.2021.3.101](https://doi.org/10.18458/KB.2021.3.101)
- Laoues-Czimbalmos, N ; Bácsné Bába, É ; Mező, K ; Kőnig-Görögh, D ; Müller, A (2020). Fogyatékos tanulók szabadidős preferenciarendszerének elemzése egy kutatás tükrében. *International Journal of Engineering and Management Sciences/Műszaki és Menedzsment Tudományi Közlemények* 5: 1. 98-115. DOI [10.21791/IJEMS.2020.1.9](https://doi.org/10.21791/IJEMS.2020.1.9)

INTEGRATING MINDFULNESS INTO SPORT: EXPLORING THEORY AND PRACTICE

Lengyel Attila (PhD)

Debreceni Egyetem

E-mail: guszfraba@gmail.com

Sport and mindfulness represent two domains traditionally viewed as distinct, yet recent research suggests an intersection between the two may yield profound benefits for athletes and practitioners alike. This presentation delves into the integration of mindfulness practices within the realm of sport, aiming to elucidate its potential implications and applications. *Background and Research Question:* Mindfulness, rooted in contemplative traditions, has garnered substantial attention within various fields for its capacity to enhance well-being and performance. Within the context of sport, the integration of mindfulness presents a promising avenue for optimizing athletic performance, mental resilience, and overall holistic development. This presentation addresses the fundamental research question: How can mindfulness be effectively utilized in sport? *Method:* The methodology employed involves a comprehensive review of existing literature spanning disciplines such as sport psychology, neuroscience, and contemplative studies. By synthesizing insights from diverse sources, this review aims to provide a nuanced understanding of the theoretical underpinnings and practical applications of mindfulness within sport. *Results and Discussion:* The synthesis of literature reveals multifaceted implications of mindfulness in sport. Firstly, mindfulness practices offer athletes tools to cultivate present-moment awareness, thereby enhancing focus, concentration, and attentional control during training and competition. Moreover, mindfulness interventions have been shown to mitigate the detrimental effects of stress, anxiety, and performance-related pressure, fostering psychological resilience and emotional regulation. Furthermore, the integration of mindfulness in sport has been associated with improvements in overall well-being, promoting a sense of balance, fulfillment, and intrinsic motivation among athletes. Discussion extends to the implementation of mindfulness-based interventions within athletic contexts, considering factors such as intervention design, dosage, and athlete readiness. Additionally, the ethical considerations and potential challenges associated with integrating mindfulness into sport are critically examined. *Conclusion:* In conclusion, this presentation underscores

the transformative potential of mindfulness within the domain of sport. By elucidating theoretical frameworks and empirical findings, it provides a foundation for future research and practical applications aimed at harnessing mindfulness to optimize athletic performance, well-being, and holistic development. Embracing mindfulness within sport represents a paradigm shift, inviting athletes, coaches, and stakeholders to explore novel avenues for personal and professional growth.

A TUDATOSSÁG INTEGRÁLÁSA A SPORTBA: AZ ELMÉLET ÉS A GYAKORLAT FELTÁRÁSA

A sport és a tudatosság két olyan területet képvisel, amelyeket hagyományosan különállónak tekintenek, a legújabb kutatások azonban azt sugallják, hogy a kettő keresztezése mélyreható előnyökkel járhat a sportolók és a szakemberek számára egyaránt. Az előadás a mindfulness gyakorlatok integrációját vizsgálja a sport területén, azzal a céllal, hogy megvilágítsa a következményeket és alkalmazási lehetőségeket. *Háttér és kutatási kérdés:* A kontemplatív hagyományokban gyökerező mindfulness jelentős figyelmet kapott a jólét és a teljesítmény fokozására szolgáló képességek különböző területein A sport kontextusában a mindfulness integrálása ígéretes lehetőséget kínál a sportteljesítmény, a mentális ellenálló képesség és az általános holisztikus fejlődés optimalizálására. Az előadás azzal a kutatási kérdéssel foglalkozik, hogy: Hogyan lehet a mindfulness-t hatékonyan felhasználni a sportban? *Módszer:* az alkalmazott módszertan magában foglalja a meglévő szakirodalom átfogó áttekintését, amely olyan tudományágakra terjed ki, mint a sportpszichológia, az idegtudományok és a kontemplatív tanulmányok. A különböző forrásokból származó megállapítások szintetizálásával jelen felülvizsgálat célja, hogy árnyaltan megértsük a sporton belüli tudatosság elméleti alapjait és gyakorlati alkalmazásait. *Eredmények és megbeszélés:* a szakirodalmi összefoglaló a tudatosság sportba való beépítésének sokrétű következményeit tárja fel. Először is, a mindfulness gyakorlatok eszközöket kínálnak a sportolóknak a jelen pillanat tudatosságának ápolására, ezáltal fokozva az edzések és a versenyek során az összpontosítást, a koncentrációt és a figyelemirányítást. Továbbá a mindfulness beavatkozásokról kimutatták, hogy enyhítik a stressz, a szorongás és a teljesítményhez kapcsolódó nyomás káros hatásait, elősegítve a pszichológiai rugalmasságot és az érzelmi szabályozást. Emellett, a mindfulness sportba való integrálása az általános jólét javulásával hozható összefüggésbe, elősegítve az egyensúly, a kiteljesedés és a belső motiváció érzését a sportolók körében. A vita kiterjed a mindfulness-alapú beavatkozások sportkörnyezetben történő végrehajtá-

sára, figyelembe véve olyan tényezőket, mint a beavatkozás kialakítása, adagolása és a sportolók felkészültsége. Emellett kritikusan megvizsgáljuk a mindfulness sportba való integrálásával kapcsolatos etikai megfontolásokat és lehetséges kihívásokat. *Következtetés:* összefoglalva, az előadás kiemeli a mindfulness átalakító potenciálját a sport területén. Az elméleti keretek és empirikus eredmények megvilágításával megalapozza a jövőbeli kutatásokat és gyakorlati alkalmazásokat, amelyek célja a mindfulness kihasználása a sportteljesítmény, a jólét és a holisztikus fejlődés optimalizálása érdekében. A mindfulness sporton belüli elfogadása paradigmaváltást jelent, és arra hívja a sportolókat, edzőket és érdekelt feleket, hogy új utakat fedezzenek fel a személyes és szakmai fejlődéshez.

PRESCHOOL TEACHERS' ATTITUDES AND PREPARATION IN THE IMPLEMENTATION OF INCLUSIVE EDUCATION

Lilleoja, Lii (PhD) & Helin Puksand (PhD)

Tallinn University, Estonia

E-mail: lii.lilleoja@tlu.ee helin.puksand@tlu.ee

The inclusion of children with special needs is a complex process, the success of which requires teachers with a diverse education who can use different methods to include all children (Shuelka, 2018). In addition to the teacher's knowledge and skills, the implementation of inclusive education is primarily influenced by the teachers' positive attitude (Abu-Hamour & Muhaidat, 2013; Forlin & Sin, 2017; Kaur, Norman, & Awang-Hashim, 2015) and the understanding that people are different (Vuran, 2014). The knowledge and attitude of teachers are closely related: positive attitude is related to both acquired knowledge (Burke & Sutherland, 2004, Sari, 2007) and experienced success in teaching children with special needs (Woolfson & Brady, 2009; Yeo et al., 2016). The purpose of the research is to map the attitudes of preschool teachers towards children with special educational needs and inclusive education, and to find out how teachers evaluate their knowledge of implementing inclusive education. To fulfil the objective, we formulated the following research questions: 1. What are the teachers' attitudes towards the inclusion of children with special needs? 2. What kind of situations cause preschool teachers the most problems? 3. What knowledge and skills do the respondents need to implement inclusive education? The research deals with one theme block from the preschool survey 2022 conducted by the Center of Educational Innovation at Tallinn University. For data collection, an online survey was conducted among the preschool teachers of participating kindergartens. 918 kindergarten teachers took part in the survey. In general, the preschool teachers of Estonian kindergartens have a positive attitude towards inclusion. They think that they can involve children with special needs in games and leisure activities, a little less they admit that they are able to involve children with special needs in studies. Teachers support the social inclusion of children with special needs: in their opinion, a child with special needs does not pose a problem in a group participating in leisure activities. At the same time, nearly a third of teachers think that the inclusion of SEN children limits the development and learning opportunities of other children. Based on this research, it can be

concluded that most preschool teachers would need additional in-service training to work with children with special needs. In particular, teachers who have passed their initial teacher training for more than 10 years ago, would need additional training, because in the past the development of children with special needs was not covered sufficiently as it has been done educating preschool pedagogues in the last decade. Teachers without professional education would also need further training. However, many teachers are not favourable of having a child with special needs in a regular group. Longer in-service training would be necessary for the formation of attitudes, because several previous studies show that teachers with better knowledge have a more positive attitude (Burke & Sutherland, 2004, Sari, 2007).

AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK ATTITÚDJEI ÉS FELKÉSZÜLTSEGE AZ INKLUZÍV NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSÁVAL KAPCSOLATBAN

A sajátos nevelési igényű gyermekek befogadása összetett folyamat, amelynek sikeréhez olyan sokoldalúan képzett pedagógusokra van szükség, akik különböző módszerekkel képesek minden gyermeket befogadni (Shuelka, 2018). Az inkluzív nevelés megvalósítását a pedagógusok tudása és készségei mellett elsősorban a pedagógusok pozitív hozzáállása (Abu-Hamour & Muhaidat, 2013; Forlin & Sin, 2017; Kaur, Norman, & Awang-Hashim, 2016) és az emberek különbözőségének megértése befolyásolja (Vuran, 2014). A pedagógusok tudása és attitűdje szorosan összefügg: a pozitív attitűd összefügg mind a megszerzett tudással (Burke & Sutherland, 2004, Sari, 2007), mind a sajátos nevelési igényű gyermekek tanításában tapasztalt sikerélménnyel (Woolfson & Brady, 2009; Yeo et al., 2016). A kutatás célja, hogy feltérképezze az óvodapedagógusok sajátos nevelési igényű gyermekekkel és az inkluzív neveléssel kapcsolatos attitűdjeit, és kiderítse hogy, hogyan értékelik a pedagógusok az inkluzív nevelés megvalósításával kapcsolatos tudásukat. A cél teljesítése érdekében a következő kutatási kérdéseket fogalmaztuk meg: 1. Hogyan viszonyulnak a tanárok a sajátos nevelési igényű gyermekek befogadásához? 2. Milyen helyzetek okozzák a legtöbb problémát az óvodapedagógusoknak? 3. Milyen ismeretekre és készségekre van szükségük a válaszadóknak az inkluzív nevelés megvalósításához? A kutatás a Tallinni Egyetem Oktatási Innovációs Központja által végzett 2022-es óvodai felmérés egy témablokkjával foglalkozik. Az adatgyűjtéshez online felmérést végeztek a résztvevő óvodák óvodapedagógusai körében. A felmérésben 918 óvodapedagógus vett részt. Általánosságban elmondható, hogy az észt óvodák óvodapedagógusai pozitívan viszonyulnak a befogadáshoz. Úgy gondolják, hogy be

tudják vonni a sajátos nevelési igényű gyermekeket a játékba és a szabadidős tevékenységekbe, azt viszont valamivel kevesebben vallják, hogy be tudják vonni a speciális igényű gyermekeket a tanulásba. A pedagógusok támogatják a sajátos nevelési igényű gyermekek társadalmi befogadását: véleményük szerint egy sajátos nevelési igényű gyermek nem jelent problémát a szabadidős tevékenységekben részt vevő csoportban. Ugyanakkor a pedagógusok közel egyharmada úgy véli, hogy a különleges bánásmódot igénylő gyermekek bevonása korlátozza a többi gyermek fejlődését és tanulási lehetőségeit. E kutatás alapján megállapítható, hogy a legtöbb óvodapedagógusnak további továbbképzésre lenne szüksége a sajátos nevelési igényű gyermekekkel való munkához. Különösen azoknak a pedagógusoknak lenne szükségük kiegészítő képzésre, akik több mint 10 évvel ezelőtt végezték el a pedagógus alapképzésüket, mert a múltban nem foglalkoztak kellőképpen a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésével, mint ahogyan azt az elmúlt évtizedben az óvodapedagógus képzés tette. A szakképzettséggel nem rendelkező pedagógusoknak szintén továbbképzésre lenne szükségük. Sok pedagógus azonban nem támogatja, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek normál (többségi) csoportban legyenek. A szemléletformáláshoz hosszabb továbbképzésre lenne szükség, mert több korábbi tanulmány is azt mutatja, hogy a jobb ismeretekkel rendelkező pedagógusok pozitívabb attitűddel rendelkeznek (Burke & Sutherland, 2004, Sari, 2007).

Irodalomjegyzék/References

- Bashir Abu-Hamour & Mohammad Muhaidat (2013). Special Education Teachers' Attitudes towards Inclusion of Students with Autism in Jordan. *Journal of the International Association of Special Education*, 14 (1). 34-40
- Burke Karen & Sutherland Candra (2004). Attitudes Toward Inclusion: Knowledge Vs. Experience. *Education*; 125, 2; Research Library pg. 163
- Frohlin C. & Sin, K. (2017). *In-Service Teacher Training for Inclusion: Best Practice Models for Professional Learning*. Oxford Research Encyclopedia of Education Publisher: Oxford University Press Editors: George Noblit.
- Kaur, A., M. Norman, & R. Awang-Hashim (2016). Exploring Strategies of Teaching and Classroom Practices in Response to Challenges of Inclusion in a Thai School: A Case Study. *International Journal of Inclusive Education* 20 (5): 474–485.
- Sari, H. 2007. The influence of an in-service teacher training (INSET) programme on attitudes towards inclusion by regular classroom teachers who teach deaf

- students in primary schools in Turkey. *Deafness and Education International* 9: 131–46.
- Schuelka M.J: Implementing inclusive education. *K4D*, Iniversity of Birmingham.
- Vuran, S. (2014). Stories about Children with Disabilities: The Writing Process and the Opinions of the Storywriters. *Eurasian. Journal of Educational Research*, 55, 137–158. DOI [10.14689/ejer.2014.55.9](https://doi.org/10.14689/ejer.2014.55.9)
- Woolfson, L. M., & Brady, K. (2009). An investigation of factors impacting on mainstream teachers' beliefs about teaching students with learning difficulties. *Educational Psychology*, 29(2), 221–238. DOI [10.1080/01443410802708895](https://doi.org/10.1080/01443410802708895)
- Yeo, L., Chong, W., Neihart, M., & Huan, V. (2016). Teachers' experience with inclusive educa-tion in Singapore. *Asia Pacific Journal of Education*, 36(1), 69–83. DOI: [10.1080/02188791.2014.934781](https://doi.org/10.1080/02188791.2014.934781)

AZ EGYETEMISTA ÉRZÉKENYÍTŐ KUTYA ALKALMAZÁSÁNAK LEHETŐSÉGEI A DEBRECENI EGYETEM GYERMEKNEVELÉSI ÉS GYÓGYPEDAGÓGIAI KARÁN

Lovas Kiss Antal (PhD, habil)

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kara

E-mail: lovaskiss@ped.unideb.hu

Az egyetemi hallgatók körében alkalmazott állatasszisztáció nem ismeretlen, számos külföldi példa bizonyítja a létjogosultságát. A célzottan egyetemistákra irányuló alkalmazás az Amerikai Egyesült Államokban jelent meg először, de napjainkban a világ számos országában alkalmazzák. A segítő kutyák megjelenése a felsőoktatásban összefügg azzal a tudományos érdeklődéssel, amely a segítő állatok alkalmazása során tapasztalt pozitív hatások okainak feltárására és mérésére irányult. A Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Karán az állatasszisztációs képzés bevezetésével egy időben 2021-ben kezdődött meg az az egyetemista érzékenyítő program, amely keretében a hallgatók napi rendszerességgel találkozhatnak az egyetemi kampuszon szolgálatot teljesítő segítő kutyával. Az ország első egyetemista érzékenyítő kutyájának sokrétű feladata van, nem csak az állatasszisztált aktivitás terén végez feladatokat, hanem jelenlétével szocializációs szerepet is betölt, sokaknak segít az állattartásról kialakított képzeteik újragondolásában. Az egyetemista érzékenyítő programunkhoz kapcsolódó kutatások az egyetemi karunkon kvalitatív irányultságúak voltak. 2021/22-es és 2022/23-as tanévekben négy szemeszteren keresztül vizsgáltuk a résztvevő megfigyelés módszerével több mint kétszáz hallgató, egyetemista érzékenyítő kutyával létrejött interakcióit. Előadásomban ezeknek a vizsgálatoknak az eredményeit mutatom be.

THE POSSIBILITIES OF USING THE UNIVERSITY SENSITIZING DOG AT THE FACULTY OF EDUCATION FOR CHILDREN AND SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS OF THE UNIVERSITY OF DEBRECEN

Animal assistance used among university students is not unknown, numerous foreign examples prove its *raison d'être*. The application aimed at university students appeared in the United States of America, but nowadays it is used in many countries around the world. The emergence of assistance dogs in higher education is related to

the scientific interest aimed at discovering and measuring the causes of the positive effects experienced during the use of assistance animals. Simultaneously with the introduction of the animal assistance training at the University of Debrecen's Faculty of Child Education and Special Education, the university student sensitization program began in 2021, within the framework of which students can meet the assistance dog serving on the university campus on a daily basis. The country's first university student sensitizer dog has a multifaceted task, it not only performs tasks in the field of animal-assisted activity, but also fulfills a socialization role with its presence, helping many to rethink their ideas about keeping animals. The study presents this socialization program. The research related to our university student sensitization program was qualitatively oriented at our university faculty. In the academic years 2021/22 and 2022/23, we investigated the interactions of more than two hundred university students with sensitizing dogs, using the participant observation method over four semesters. My presentation is based on the results of these researches.

ART BRUT AS A SPACE FOR CONSTRUCTING THE MEANINGS

Lubińska-Kościółek, Elżbieta (PhD) & Grzegorz Godawa (PhD, habil)

The Pontifical University of John Paul II in Krakow

E-mail: elzbieta.lubinska-kosciolek@upjp2.edu.pl, grzegorz.godawa@upjp2.edu.pl

Art brut describes work that is often created in isolation, far from the influence of culture and academic experience. For the author it is a source of understanding, defense, change, realization, and for the recipient it can be a new perspective for evaluating the world. To analyze and interpret the work of three artists classified as art brut, the category of "creative incompleteness" was adopted. This allows to look at the creative process as a constant opening to yourself, a transgression that determines development.

A BRUT ART MINT A JELENTÉSEK KONSTRUÁLÁSÁNAK HELYE

A brut art olyan alkotásokat ír le, amelyek gyakran elszigetelten, a kultúra és az akadémiai tapasztalatok hatásától távol születnek. Az alkotó számára a megértés, a védekezés, a változás, a felismerés forrása, a befogadó számára pedig a világ értékelésének új perspektívája lehet. Három brut art kategóriába sorolt művész munkásságának elemzéséhez és értelmezéséhez az "alkotói befejezetlenség" kategóriáját soroltuk. Ez lehetővé teszi, hogy az alkotási folyamatot úgy tekintsük, mint egy állandó nyitást önmagunk felé, egy olyan átlépést, amely meghatározza a fejlődést.

**PSYCHOTHERAPEUTIC JOURNEYS INTO THE SPIRITUAL WORLD
OF HEALING ON THE WINGS OF GNAWA MUSIC:
AN ANTHROPOLOGICAL STUDY**

Madili, Meryem

University of Debrecen, Hungary (Morocco)

E-mail: meryemmadili27@gmail.com

From the sufferings their art was born, from the torture they lived in during their life as slaves their music was created. From the torturing tools used on them they created their own musical instruments. From their screams as slaves, they composed a new music with unique rhythms. Gnawa become a cultural phenomenon in Morocco. A sufi confrerie imploring God, the prophet and the saints to release them from slavery, torture and the sufferings they encountered. Their music is considered spiritual because it calls souls to join its magic. Gnawa plays a psychotherapeutic role in healing people from various diseases through the practices of syncretic rituals and the trance state they put the participants into. All of these elements music, dances and rituals converge and synthesize into an event called lila a rich ceremony in which the sick tormented by spirits could get healed. This paper examines the practices and impact of the lila ceremony on the community from a psychological point of view revealing each step of the collective healing process and methods as used in the rituals (Madili, 2024).

**PSZICHOTERÁPIÁS UTAZÁSOK A GYÓGYÍTÁS SPIRITUÁLIS VILÁ-
GÁBA A GNAWA ZENE SZÁRNYÁN: EGY ANTROPOLÓGIAI TANUL-
MÁNY**

A szenvedésekből született a művészetük, a rabszolgaéletük során átélt kínzásokból született a zenéjük. A rabszolgák kínzó eszközeiből alkották meg saját hangszereiket. Rabszolgaként kiabálásukból egyedi ritmusokkal új zenét komponáltak. A *gnawa* kulturális jelenséggé vált Marokkóban. Egy *szúfi konfrerie*, amely Istenhez, a prófétahoz és a szentekhez könyörög, hogy szabadítsa meg őket a rabszolgaságtól, a kínzástól és a szenvedéstől, amellyel találkoztak. Zenéjüket spirituálisnak tartják, mert a lelkeket hívja, hogy csatlakozzanak a varázslatához. A *gnawa* a szinkretikus rituálék gyakorlata és a transzállapot révén pszichoterápiás szerepet játszik az emberek

különböző betegségekből való gyógyításában, amelybe a résztvevőket helyezik. Mindezen elemek, a zene, a táncok és a rituálék egybeolvadnak és szintetizálódnak egy *lila* nevű eseményben, egy gazdag szertartásban, amelyben a szellemek által gyötört betegek meggyógyulhatnak. A tanulmány pszichológiai szempontból vizsgálja a *lila* szertartás gyakorlatát és hatását a közösségre, feltárva a kollektív gyógyulási folyamat egyes lépéseit és a rituálék során alkalmazott módszereket (Madili, 2024).

Irodalomjegyzék/References

Madili, Meryem (2024). Psychotherapeutic Journeys into the Spiritual World of Healing on the Wings of Gnawa Music: An Anthropological Study. *Special Treatment Interdisciplinary Journal [Különleges Bánásmód Interdiszciplináris folyóirat]*, 10. (SI), 87-94. DOI [10.18458/KB.2024.SI.87](https://doi.org/10.18458/KB.2024.SI.87)

**CULTURAL RESISTANCE AND COLLECTIVE MEMORY: THE
IMPACT OF NATIONALISM OF THE VARGAS DICTATORSHIP ON
HUNGARIAN HERITAGE IN JARAGUÁ DO SUL – SC**

Maes, Fernanda Lucia

University of Debrecen, Hungary (Brazil)

E-mail: maes.fernandalucia@gmail.com

This work encompasses an analysis of the dictatorship experienced in Brazil between 1937 and 1945, during the Estado Novo (New State), the government of Getúlio Vargas, when there was an attempt to consolidate a fictitious homogeneity in the country, especially regarding culture. In a country where layers of different cultural influences converge, making it rich, unique, and celebrated for its diversity, cultural heritage is of extreme importance. During this period, in a contradictory manner, through repression and adaptation of culture to fit the interests of the State, the period witnessed censorship and sometimes even the forgetting of cultural heritages that somewhat conflicted with the interests of the regime at the time. The issues that emerge are related to the impact of nationalism in the face of the repression of the expression of different cultures, through documentary research in primary sources, including publications in local newspapers and testimonials from descendants of the local community about the collective memory of the repression of the cultural expression of immigrants in the southern region, finally reaching the feelings generated that resonate to this day. The analysis reached a possible rupture and distortion of the collective memory, indicating how nationalism shaped and still shapes imagined communities. Amidst a discussion that also presents an analysis of the role of nationalist discourses in architecture and its homogenization (Maes, 2024).

**KULTURÁLIS ELLENÁLLÁS ÉS KOLLEKTÍV EMLÉKEZET: A
VARGAS-DIKTATÚRA NACIONALIZMUSÁNAK HATÁSA A MAGYAR
ÖRÖKSÉGRE JARAGUÁ DO SULBAN - SC**

A tanulmány a Brazíliában felszínre kerülő Estado Novo (Új Állam), azaz a Getúlio Vargas kormánya idején, 1937 és 1945 között tapasztalt diktatúra elemzését foglalja magában – különösen a kultúra tekintetében –, amikor az ország fiktív homogenitását próbálták megszilárdítani. A kulturális örökség rendkívül fontos egy olyan országban,

ahol a különböző kulturális hatások rétegei találkoznak, ami gazdaggá, egyedivé és sokszínűségéért ünnepeletté teszi az országot. Ebben az időszakban ellentmondásos módon, az elnyomás és a kultúrának az állam érdekeihez való igazítása révén, a korszak tanúja volt a cenzúra, sőt néha még az olyan kulturális örökségek elfelejtésének is, amelyek némileg ellentmondtak az akkori rendszer érdekeinek. A felmerülő kérdések a nacionalizmus hatásaival kapcsolatosak, melyet az elsődleges forrásokban végzett dokumentumkutatáson – beleértve a helyi újságokban megjelent publikációkat és a helyi közösség leszármazottainak vallomásait, a déli régióban élő bevándorlók kulturális kifejezésének elnyomásáról szóló kollektív emlékezetről szóló leírásokat, a keletkezett érzések megfogalmazásait – alapulnak, melyek a különböző kultúrák kifejezési módjai az elnyomásal szemben, és amelyek a mai napig visszhangoznak. Az elemzés eljutott a kollektív emlékezet lehetséges töréséig és torzulásáig, jelezve, hogy a nacionalizmus hogyan alakította és alakítja még mindig az elképzelt közösségeket. Egy olyan vita közepette, amely a nacionalista diskurzusok építészetben betöltött szerepének és homogenizálódásának elemzését is bemutatja (Maes, 2024).

Irodalomjegyzék/References

Maes, Fernanda Lucia (2024). Cultural Resistance and Collective Memory: The Impact of Nationalism of the Vargas Dictatorship on Hungarian Heritage in Jaraguá Do Sul - SC. *Special Treatment Interdisciplinary Journal [Különleges Bánásmód Interdiszciplináris folyóirat]*, 10. (SI), 71-82. DOI [10.18458/KB.2024.SI.71](https://doi.org/10.18458/KB.2024.SI.71)

A MAGYAR IFJÚSÁG 2020 ADATBÁZISÁNAK MÁSODELEMZÉSE: KÖZÉPISKOLÁSOK IDEGENNYELV-HASZNÁLATÁNAK VIZSGÁLATA

Markovics Katalin

Debreceni Egyetem, HTDI Neveléstudományi Doktori Program

E-mail: markovics.kata820810@gmail.com

Az iskolában végbemenő tanulási-tanítási folyamatok jelentősen befolyásolják a nyelv-tanulás iránti motivációt, valamint a nyelvtudás fejlesztését (Tánczos és Máth, 2005), viszont a tanítási órák korlátozott száma miatt a tanulóknak a siker érdekében az iskola falain kívül is foglalkozniuk kell a célnyelvvel (Kormos és Csizér, 2007). A motiváció, a szabadidőben végzett célnyelvi tevékenység és a nyelvtanulásban elért sikerek összefüggnek egymással, szorosan együtt járnak (Józsa és Imre, 2013), a tanulók nyelvhasználatát és nyelvtanulásban elért sikereit ugyanakkor számos tényező befolyásolhatja. A sikeres nyelvsajátítás alapja egyrészt az olvasás (Pardede, 2023), ez a tevékenység az idegen nyelv-fejlesztés legjobb módja (Nuttal, 1982), általa bővül a nyelvtanuló szókincse, nyelvi szerkezetei (Endris, 2022). Az elért eredményeket továbbá nagymértékben meghatározza az a közeg, ahol a diák tanul (Nikolov, 2007), hatással vannak rá az interkulturális kapcsolatok, vagyis az, hogy milyen gyakran van lehetősége a tanulónak külföldiekkel kommunikálni (Csizér és Kormos, 2006) és a családi miliő, amely a tanulót körülveszi (Albert és Szabó, 2021).

Vizsgálatunkban a Magyar Ifjúság 2020 adatbázisának segítségével a megkérdezett (középfokú oktatási intézményben hallgatói jogviszonnyal rendelkező) diákok nyelvhasználatára fókuszáltunk. A válaszokat az IBM Statistics 27 szoftver segítségével elemeztük, átlagok és százalékok számításával. Az első kérdéscsoportban arra kerestük a választ, hogy milyen arányban használják az általuk tanult célnyelvet tanuláshoz, idegen nyelvű szövegek olvasásához, filmek vagy sorozatok nézéséhez, illetve barátaikkal való kapcsolattartás céljából. A második kérdéskörben igyekeztünk feltárni, van-e összefüggés a tanulók neme és kedvelt célnyelvvel kapcsolatos szabadidős tevékenységeik között. Harmadik lépésként iskolatípusok szerint néztük meg a diákok idegen nyelvvel kapcsolatos extracurriculáris elfoglaltságait. Vizsgálatunk következő szakaszában a szülők iskolai végzettsége és végül a tanulók idegen nyelv-tudásának a szintje, illetve a célnyelvhez köthető szabadidős tevékenységek közötti kapcsolatot igyekeztünk feltárni. Eredményeinkből azt a követ-

keztetést vontuk le, hogy a megkérdezettek több mint fele soha nem használja kapcsolattartásra a célnyelvet, több mint 40%-a soha nem olvas idegen nyelvű könyvet és közel 40%-a soha nem néz idegen nyelven filmet vagy sorozatot. A célnyelvet használók közel 40% viszont tanulásra gyakran használja az általa tanult idegen nyelvet. A fent említett változók nemek szerinti eloszlásának elemzésekor szignifikáns különbséget csak a 'tanulás' változó esetében fedeztünk fel. Az iskolatípus, a szülők diplomázottsága, illetve a nyelvtudás szintje szerinti csoportosításban viszont az eltérés szignifikáns: eredményeink azt igazolják, hogy az iskola jellege, a szülők magasabb iskolai végzettsége és a nyelvtudás szintje mind szélesebb spektrumú nyelvhasználatot eredményez.

Az adatbázis használati jogát a Társadalomkutató Kft. bocsátotta rendelkezésünkre. Az adatok forrása a Magyar Ifjúság 2020. Az adatbázis használati jogát Tar Szabina a Társadalomkutató Kft. senior kutatója biztosította számunkra.

SECONDARY ANALYSIS OF THE HUNGARIAN YOUTH 2020 DATABASE: EXAMINATION OF FOREIGN LANGUAGE USAGE BY HIGH SCHOOL STUDENTS

The teaching-learning processes taking place at school significantly influence the motivation for language learning and the development of language skills (Tánczos & Máth, 2005), however, due to the limited number of teaching hours, students have to deal with the target language outside the school as well in order to succeed (Kormos & Csizér, 2007). Motivation, target language activities in leisure time and success in language learning are related to each other, go closely together (Józsa & Imre, 2013), however, students' language usage and their success in language learning can be influenced by various factors. On the one hand, the basis of successful language acquisition is reading (Pardede, 2023), it is considered to be the best way to develop a foreign language (Nuttal, 1982), and it expands the learner's vocabulary and linguistic structures (Endris, 2022). The results achieved are also largely determined by the environment where students learn (Nikolov, 2007), it is influenced by intercultural relationships, i.e., the frequency of opportunities for students to communicate with foreigners (Csizér & Kormos, 2006) and the family milieu surrounding students (Albert & Szabó, 2021). In our study, we focused on the language usage of respondents who are students with an active student status in secondary educational institutions, using the Hungarian Youth 2020 database.

The responses were analyzed using the IBM Statistics 27 software, calculating averages and percentages. In the first set of questions, we aimed to determine the proportion of respondents using the target language they are learning for studying, reading texts written in a foreign language, watching movies or series and for keeping in touch with friends. In the second question, we tried to reveal whether there is a connection between the students' gender and their preferred leisure activities related to the target language. As a third step, we examined students' extracurricular activities related to foreign languages based on their school types. In the next phase of our study, we aimed to explore the relationship between the parents' level of education, the students' proficiency in the target language and their leisure activities related to the foreign language. From our results, we concluded that more than half of the respondents never use the target language for communication, more than 40% never read a book in a foreign language and nearly 40% never watch a film or series in the target language. However, nearly 40% of the target language users frequently use the language they learn for learning purposes. When analyzing the distribution of the above- mentioned variables by gender, a significant difference was discovered only in the case of the variable 'learning'. However, in the grouping according to the type of school, the degree of the parents and the level of language proficiency, the difference is significant: our results confirm that the nature of the school, higher parental education, and language proficiency level all result in a wider spectrum of language usage.

The right to use the database has been made available to us by Társadalomkutató Kft. The source of the data is Magyar Ifjúság 2020. The right to use the database was granted to us by Tar Szabina, a senior researcher at Társadalomkutató Kft.

Irodalomjegyzék/References

- Albert, Á., & Szabó, F. (2021). A családi környezet és idegennyelv-tanulás Magyarországon. *Modern Nyelvoktatás*, 27(1-2), 88-103.
- Endris, A. A. (2022). Investigating the pleasure reading habits of EFL learners in lower secondary schools. *Jurnalul Practicilor Comunitare Pozitive*, 22(3), 68-82.
- Józsa, K., & Imre, I. A. (2013). Az iskolán kívüli angol nyelvű tevékenységek összefüggése a nyelvtudással és a nyelvtanulási motivációval. *Iskolakultúra*, 23(1), 38-51.

- Kormos, J. (2006). Az interkulturális kapcsolatok és az idegen nyelvi motiváció összefüggései: egy interjúkutatás eredményei. *Iskolakultúra*, 16(11), 12-20.
- Kormos, J. (2007). Az angol nyelvtanulási motiváció alakulása Budapesten tanuló egyetemisták és főiskolások körében. *Magyar Pedagógia*, 107(1), 29-43.
- Nikolov M. (2007). A magyarországi nyelvoktatás-fejlesztési politika–nyelvoktatásunk a nemzetközi trendek tükrében. Vágó Irén (szerk.): *Fókuszban a nyelvtanulás*. Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet, Budapest, 43-72.
- Nuttal, C. (1982). *Teaching Reading Skills in a Foreign Language*.
- Pardede, P., Rafli, Z., & Iskandar, I. (2023). Indonesian EFL Learners' Digital Reading Habits. *Journal of English Education and Teaching*, 7(3), 459-479.
- Tánczos, J., & Máth, J. (2005). Attitűdbeli és motivációs sajátosságok az idegen nyelv tanulásában. *Iskolakultúra*, 15(12), 43-47.

**MYTHOLOGICAL CREATURE “VAMPIRE” IN THE
CINEMATOGRAPHY OF SOUTH SLAVIC COUNTRIES: VAMPIRE IN
FILMS “LEPTIRICA” AND “HOLY PLACE” - FOLKLORIC
JUXTAPOSITION**

Medojevic, Milena

University of Debrecen, Hungary (Montenegro)

E-mail: milena.medojevic@gmail.com

Mythological creatures have enchanted and intrigued human beings for ages, and humans unconsciously stimulated their fears and insecurities. People have created a vampire-paranormal obsession that is reflected in everything that human creativity has touched, especially in film adaptations. In this article, readers will see the representation of the mythological creature Vampire on the Serbian film screen. The article dissects two selected films, “She-Butterfly” and “The Holy Place” from the vampire-induced horrors of the South Slavic cinematography. They will representatively be the focus of the study. These examples will reveal how the film of that time conjured up the horror, fear, and general aura of the mythological creature Vampire that has haunted the human race for centuries. In contrast to film representations, the author places a vampire from folklore as a pillar for comparison or a test sample to analyze the similarities, differences, and credibility of the representations in the film. Regarding the supportive material, we will extensively rely on the "Serbian Mythological Dictionary" as it provides a solid collection of various folk explanations and descriptions, which we will use for comparison. The methodological approach includes a description of the film plot with important elements, the analysis of the mentioned elements of interest within separate important parts of the plot, and a comparison with a folklore vampire within the analysis (Medojevic, 2024).

**A VÁMPÍR MINT MITOLÓGIAI LÉNY A DÉLSZLÁV ORSZÁGOK
FILMMŰVÉSZETÉBEN: A VÁMPÍR A ‘LEPTIRICA’(PILLANGÓ) ÉS A
‘THE HOLY PLACE’ (A SZENT HELY) FILMEKBEN – FOLKLO-
RISZTIKUS JUKSZTAPOZÍCIÓ**

A mitológiai lények évszázadok óta elvarázsolják és lenyűgözik az embereket, és öntudatlanul serkentik a félelmeiket és bizonytalanságukat e lényekkel kapcsolatban.

Az emberek különösen a filmaptációk révén létrehoztak egyfajta vámpír-paranormális megszállottságot, melyben tükröződik az emberi kreativitás. Jelen tanulmányban a szerb filmvászonon megjelenő vámpír, mint mitológiai lény ábrázolásoknak a bemutatására kerül sor. A tanulmány a délszláv filmművészet vámpír-indukálta borzalmából létrejött "She-Butterfly" és a "The Holy Place" című filmeket boncolgatja. E példákból kiderül hogy, hogyan idézte meg a korabeli film a vámpír mitológiai lény rémületét, félelmét és általános auráját, amely évszázadok óta kísérti az emberiséget. A filmes ábrázolásokkal szemben a szerző a néphitből származó vámpírt állítja az összehasonlítás pilléréként, elemelve a filmbeli ábrázolások hasonlóságait, különbségeit és hitelességét. A tanulmány nagymértékben támaszkodik a szerb mitológiai szótárra, mivel ez egy részletes gyűjtemény a különböző népi magyarázatokról és leírásokról. Jelen módszertani megközelítés magában foglalja a filmek cselekményének leírását, elemzését és a népi vámpír felfogással való összehasonlítást is (Medojevic, 2024).

Irodalomjegyzék/References

Medojevic, Milena (2024). The Vampire as the Mythological Creature in the Cinematography of South Slavic Countries: Vampire in Films "Leptirica" and "Holy Place" - Folkloric Juxtaposition. *Special Treatment Interdisciplinary Journal [Különleges Bánásmód Interdiszciplináris folyóirat]*, 10. (SI), 83-96.
DOI [10.18458/KB.2024.SI.83](https://doi.org/10.18458/KB.2024.SI.83)

FLOATING “HOME”: THE CHINESE DIASPORA AND THE DYNAMICS OF TRAVEL

Mengh, Liu

University of Debrecen, Hungary (China)

E-mail: liu.meng@arts.unideb.hu

In the context of globalization, the phenomena of diaspora and migration are increasingly prevalent, and the concept of “home” has become complex and multidimensional for dispersed communities. This study focuses on Chinese immigrants to explore how the notion of “home” is reconstructed in the diaspora. Drawing on the concept of “diaspora,” the research analyzes the interplay of culture and space in defining “home,” and how traveling impacts Chinese immigrants’ sense of identity and belonging. This paper is structured to first review the existing literature that provides insights into the theories of diaspora and migration, the cultural significance of “home,” and the role of travel in shaping these concepts. Following a detailed explanation of the methodology employed, the study presents findings that reflect the nuanced ways in which “home” is constructed by Chinese immigrants. This research reveals that “home” signifies more than a geographic location in the transnational context; it is an embodiment of cultural identity and emotional anchorage. The findings show that traveling is not merely a physical movement but also facilitates the flow of cultural elements, allowing Chinese immigrants in diaspora to find their “home” within a multicultural context (Meng, 2024). Additionally, the study discusses maintaining cultural continuity in globalization and reshaping individual and collective identities in the practices of “travelling-in-dwelling, dwelling-in-travelling” (Clifford 1992,108).

LEBEGŐ “OTTHON”: A KÍNAI DIASZPÓRA ÉS AZ UTAZÁS DINAMIKÁJA

A globalizáció kontextusában a diaszpóra és a migráció jelensége napjainkban egyre gyakoribb, az „otthon” fogalma pedig komplexsége és multidimenzióssá vált a szóróványközösségek számára. A tanulmány a kínai bevándorlóakra összpontosít, és ezáltal feltárja miként rekonstruálják az „otthon” fogalmát a diaszpórában. A kutatás a

„diaszpóra” fogalmára támaszkodva elemzi a kultúra és a tér kölcsönhatását az „otthon” meghatározásában, illetve, hogy az utazás hogyan hat a kínai bevándorlók identitás- és összetartozás érzetére. A tanulmány során először áttekintésre kerültek a meglévő szakirodalmak, amelyek betekintést nyújtanak a diaszpóra és a migráció elméleteibe, az „otthon” kulturális jelentőségébe, illetve az utazás szerepébe ezen fogalmak formálásában. Ezt követően bemutatásra került az alkalmazott módszertan részletes magyarázata, majd a tanulmány eredményei, amelyek tükrözik az árnyalt módokat, ahogyan a kínai bevándorlók építik fel az „otthont”. A kutatás feltárja, hogy az „otthon” többet jelent egy földrajzi helynél a transznacionális kontextusban; az a kulturális identitás és az érzelmi lehorgonyzás megtestesülése. Az eredmények taglalják, hogy az utazás nem csupán fizikai mozgás, hanem elősegíti a kulturális elemek áramlását is, lehetővé téve a diaszpórában élő kínai bevándorlók számára, hogy multikulturális kontextusban találják meg az „otthonukat”(Meng, 2024). Továbbá a tanulmány tárgyalja a kulturális folytonosság fenntartását a globalizációban, valamint az egyéni és kollektív identitások átalakulását a „lakva utazás, utazva lakás” gyakorlatában (Clifford 1992,108).

Irodalomjegyzék/References

- Clifford, J. (1992). *Traveling Cultures*. In Gross-berg L., Nelson C. & Treichler P. (eds). *Cultural Studies*, 96-116. New York and London: Routledge.
- Meng, Liu (2024). Floating “Home”: The Chinese Diaspora and the Dynamics of Travel. *Special Treatment Interdisciplinary Journal [Különleges Bánásmód Interdiszciplináris folyóirat]*, 10. (SI), 97-106. DOI [10.18458/KB.2024.SI.97](https://doi.org/10.18458/KB.2024.SI.97)

ÁLLATASSZISZTÁLT KÉPZÉS HELYE A PEDAGÓGUSOK REZILIENCIA FEJLESZTÉSÉBEN

Mészárosné Gupcsó Tímea

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

E-mail: gupcso.timea@ped.unideb.hu

A Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Karán 2021. őszén indult állatasszisztált képzés. Az állatasszisztáció területén szakirányú továbbképzési szak formájában kétféle lehetőség áll rendelkezésre az érdeklődő pedagógusok számára, hogy állatasszisztált foglalkozásokat vezető szakemberekké válhassanak. Választhatnak az Állatasszisztált pedagógiai fejlesztőtevékenység területen pedagógus-szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzési szak vagy az Állatasszisztált segítő tevékenység koordinátor szakirányú továbbképzési szak közül. Az elmúlt időszakban a különböző humán- és társadalomtudományok területén népszerű fogalomként vált a reziliencia (Bordás, 2020). A reziliencia egyfajta rugalmas ellenállóképességet jelent. Segíti az egyént vagy közösséget abban, hogy kedvezőtlen körülmények között is képes legyen a környezet kihívásaihoz alkalmazkodni. A reziliens személy képes adaptálódni a körülményekhez, képlékeny, képes az önfenntartásra és az ön-újraszerveződésre. Egy bizonyos rátermettség jellemzi, amellyel képes komplex módon, sikeresen megküzdeni a szembejövő nehézségekkel és akadályokkal. Törekszik arra, hogy a fejlődéséhez szükséges képességeket és készségeket megszerezze. (Szokoloszy és V. Komlósi, 2015). A neveléstudomány területén egyre inkább előtérbe kerül a pedagógusok és a pedagógusképzésben résztvevők rugalmas ellenállóképességének vizsgálata és fejlesztésének lehetőségei. A hatékony pedagógus működésének elengedhetetlen része a reziliens magatartás, amelyet a felsőoktatási képzések kialakításakor érdemes számításba venni. Az állatok kiemelt szerepet tölthetnek be a reziliencia fejlesztésében. Számos kutatás született az ember-állat kapcsolatok jótékony hatásainak tanulmányozásáról, elsősorban kutyaival, de más állatok is betölthetnek fejlesztő funkciót (pl. nyúl, ló, delfin). Az állatok jelenlétének hatására mérhető fiziológiai, emocionális és szociális változásokat tapasztaltak a kutatók (Babos, 2013). Az előadás célja bemutatni egy olyan vizsgálatot, amely során az állatasszisztált képzésen részt vett gyakorló pedagógusok egyéni életútjában tanulmányozzuk azokat a tényezőket, amelyek ahhoz vezettek, hogy érdeklődésük az állatasszisztáció felé fordult. Megkértük, hogy fogalmazzák meg a résztvevők, hogy

számukra mit jelent a reziliencia fogalma, és hogyan jelenik meg a személyes és a szakmai életterükben. A vizsgálat kérdései mentén kapcsolódási pontokat gyűjtöttünk az ember-állat kapcsolat változásairól, a személyes életút és a pedagógusi pálya kihívásaival való megküzdésről. Vizsgáltuk továbbá az állatasszisztált képzés szerepét a reziliencia fejlesztési lehetőségeinek szempontjából.

THE PLACE OF ANIMAL-ASSISTED TRAINING IN THE DEVELOPMENT OF TEACHERS' RESILIENCE

Animal-assisted training started at the University of Debrecen Faculty of Education for Children and Special Educational Needs in autumn 2021. In the field of animal assisted pedagogy, there are two options for teachers interested in becoming an animal assisted professionals in the form of a specialised further training course. They can choose from Specialization in the area of animal assisted pedagogical development in-service teacher training or Animal assistance coordinator postgraduate specialist training course. Recently, resilience has become a popular concept in various humanities and social sciences (Bordás, 2020). Resilience means a kind of flexibility. It helps an individual or community to adapt to the challenges of the environment even in adverse circumstances. A resilient person is adaptable, malleable, capable of self-preservation and self-regulation. Characterised by a certain ability to cope successfully with the difficulties and facing obstacles in a complex way. Strives to acquire the skills and competences necessary for its development (Szokolszky and V. Komlósi, 2015). The field of education is increasingly focusing on the study and development of resilience in teachers and teacher educators. Resilience is an essential part of being an effective teacher, and should be taken into account when we are planning higher education courses. Animals can play a key role in the development of resilience. There has been a lot of research on the beneficial effects of human-animal interactions, mainly with dogs, but other animals can also play a developmental role (e.g. rabbits, horses, dolphins). Researchers have observed measurable physiological, emotional and social changes as a result of the presence of animals (Babos, 2013). The aim of this presentation is to present a study of the individual life histories of practicing teachers who have participated in animal-assisted training to investigate the factors that led them to become interested in animal-assisted training. We asked the participants to define what the concept of resilience means to them and how it manifests itself in their personal and professional lives. Along the questions of the survey, we collected

connections between changes in the human-animal relationship, personal life path and coping with the challenges of a career as an educator. We also examined the role of animal-assisted training in terms of its potential for developing resilience.

Irodalomjegyzék/References

- Babos E (2013) Állatassisztált terápia – Módszertani előtanulmány óvodáskorú gyerekek kutyával történő fejlesztésére. *Alkalmazott Pszichológia*. 13 (3): 59-81
- Bordás, A. (2020). A reziliencia vizsgálata pedagógusok körében és a pedagógusképzésben. *Pedagógusképzés*, 19(3-4), 5–28. DOI [10.37205/TEL-hun.2020.3-4.01](https://doi.org/10.37205/TEL-hun.2020.3-4.01)
- Szokolszky Á. és V. Komlósi Annamária (2015). A „reziliencia-gondolkodás” felemelkedése – ökológiai és pszichológiai megközelítések. *Alkalmazott Pszichológia*, 15 (1).11-26.

KREATÍV RÉSZKÉPESSÉGEK: A FLEXIBILITÁS SZEREPE A KREATIVITÁSBAN

Mező Ferenc (PhD) és Mező Katalin (PhD)

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Debreceni Egyetem GYGYK

E-mail: ferenc.mezo1@gmail.com kata.mezo1@gmail.com

Háttér és célkitűzések: A kreatív gondolkodás (többek között) egyfajta kognitív rugalmasságot igényel, amely elősegíti az újszerű, eredeti, innovatív ötletek létrejöttét (Kennett et al., 2018). E kognitív rugalmasságra hivatkozunk a flexibilitás (flexibility) szóval, ami a gondolkodás konvenciómentes átsztruálására való képességre utal, és amit gyakran jellemeznek a gondolkodás hajlékonyságaként, vagy nézőpont-változtatásra képes gondolkodásként, és a produktumok sokféleségének megszámlálásával igyekeznek mérhetővé tenni. Maga a flexibilitás fogalma, illetve mérhetővé tétele azonban annyira problematikus, hogy a kreativitástesztok fejlesztői napjainkban olykor már el is tekintenek a vizsgálatától (Mező és Mező, 2023). A flexibilitás annyira nehezen konceptualizálható és operacionalizálható, hogy egyes szerzők és kreativitástesztjeik ma már nem is veszik figyelembe. Fő fogalmi problémái a definíciójával, az in vitro és az in vivo vizsgálata közötti különbséggel, valamint a sokféleség fogalmával kapcsolatosak. Az operacionalizációval kapcsolatos kérdések a flexibilitás vizsgálatára használt kategória-rendszerrel, annak pontozási módszerével, valamint a személyre jellemző flexibilitás pontszám kiszámításával (szubjektivitásával) állnak összefüggésben. Az előadás a flexibilitás konceptualizációjának és operacionalizációjának nehézségeit foglalja össze. Módszer: irodalomelemzéssel bemutatjuk a flexibilitás megközelítéseket, majd olyan a flexibilitás értékelésével kapcsolatos döntési helyzetekre keressük a választ, mint például: a) A kreativitás vizsgálatára használt teszt a flexibilitásra összpontosít-e vagy sem?; b) Milyen kategóriarendszert alkalmazunk a flexibilitás pontozásakor (megjegyzés: a flexibilitás pontozása esetén a tesztelőknek meg kell számolniuk, hogy a válaszok hány fogalmi kategóriába sorolhatók?); c) Milyen módszert alkalmazunk a flexibilitás pontozására? Jelen előadás a flexibilitás vizsgálatának ezen problémáira összpontosít, és egy új skálát (az Xováltozót) javasol egy személy rugalmasságának értékelésére (Mező és Mező, 2023). Eredmények: a személyre jellemző flexibilitás számszerűsítéséhez egy háromfokú (0,

1 vagy 2 értéket tartalmazó) ordinális skála alkalmazását javasoljuk, ami annak ellenére, hogy erősen redukálja a vizsgálati személy válaszait, több szempontból is előnnyel járhat a flexibilitás értékelésekor (egyszerűbb, gyorsabb, időtakarékosabb, átláthatóbb, más flexibilitási számítási módokból is könnyen átalakítható, a fluencia torzító hatásától függetlenebb pontszámot eredményezhet).

CREATIVE SUBSKILLS:

THE ROLE OF FLEXIBILITY IN CREATIVITY

Background and objectives: creative thinking requires (among other things) a degree of cognitive flexibility, that fosters the emergence of novel, original, innovative ideas (Kennett et al., 2018). This is referred to as cognitive flexibility, which refers to the ability to restructure thinking without convention, and what is often described as flexibility of thinking, or the ability of perspective-shifting thinking, and what is tried to be made measurable by counting the variety of products. However, the very notion of flexibility and its measurement is so problematic that nowadays developers of creativity tests at times even turn their backs on testing it (Mező and Mező, 2023). Flexibility is so complicated to conceptualise and operationalise that some authors and their creativity tests are no longer taking it into consideration. Its main conceptual problems relate to its definition, the difference between in vitro and in vivo testing, and the concept of diversity. Operationalisation issues are related to the category system used to assess flexibility, its scoring method, and the calculation of the flexibility score for the individual (subjectivity). The presentation summarises the difficulties of conceptualising and operationalising flexibility. *Method:* we will be presenting approaches to flexibility through a literature review, and then look for answers to decision situations related to the assessment of flexibility, such as: a) Does the test used to assess creativity focus on flexibility or not?; b) What category system is used when scoring flexibility (note: when scoring flexibility, test takers should calculate how many conceptual categories can the answers be assigned into); c) What method do we use to score flexibility? The presentation focuses on these problems of assessing flexibility and proposes a new scale (the Xovariate) to assess a person's flexibility (Mező és Mező, 2023). *Results:* to quantify individual-specific flexibility, we propose the use of a three-point ordinal scale (0, 1 or 2), which, although strongly reducing the subject's responses, can have several advantages when assessing flexibility (It may yield simpler, faster, time-saving, and more transparent scores which are easily convertible from other flexibility calculation methods and can be independent of the biasing effect of fluency.)

Irodalomjegyzék /References

- Mező Ferenc és Mező Katalin (2023): A személyre jellemző flexibilitás pontozásának háromfokú skálát alkalmazó módszere. *OxIPO – interdiszciplináris tudományos folyóirat*, 2023/1. 9-24. DOI [10.35405/OXIPO.2023.1.9](https://doi.org/10.35405/OXIPO.2023.1.9)
- Mező, Ferenc és Mező, Katalin (2023) A flexibilitás konceptualizációjának és operacionalizációjának problémái. *Alkalmazott Pszichológia*, 25 (2). pp. 77-92. ISSN 1419-872X DOI [10.17627/ALKPSZICH.2023.2.77](https://doi.org/10.17627/ALKPSZICH.2023.2.77)
- Kennett, Y. N., Levy, O., Kenett, D. Y., & Havlin S. (2018). Flexibility of thought in high creative individuals represented by percolation analysis. *Applied Physical Sciences*, 115(5), 867–872. DOI [10.1073/pnas.1717362115](https://doi.org/10.1073/pnas.1717362115)

KREATÍV RÉSZKÉPESSÉGEK: AZ ORIGINALITÁS SZEREPE A KREATIVITÁSBAN

Mező Katalin (PhD) és Mező Ferenc (PhD)

Debreceni Egyetem, GYGYK, Eszterházy Károly Katolikus Egyetem
E-mail: kata.mezo1@gmail.com, ferenc.mezo1@gmail.com

Háttér és cél: a kreativitás meghatározása nem egyszerű, mivel egységes, mindenki számára elfogadható kreativitásdefiníció még nem született (Wolf, 2014). Általános megegyezés van abban, hogy a kreativitás kétpólusú (Mező, Mező és Szabóné, 2017, Mező, 2017) azaz: kreatív egyrészt, ami eredeti, újszerű (Chen, Yien és Huang, 2011.); másrészt ami hatékony, hasznos (Runco, 2004). A legújabb értelmezésekben a kreativitás, mint kulcskészség jelenik meg a „huszonegyedik századi készségek között (Besançon, Lubart és Barbot, 2013), s a kreativitást, az egyéni és társadalmi fejlődést meghatározó emberi erőforrásként ismerik el. Ha nem tudjuk kellőképp operacionálni a kreativitás fogalmát, akkor szükség van legalább a kreativitáshoz szükséges rész-képességek megfelelő ismeretére és vizsgálatára. Jelen előadásban a kreatív rész-képességek közül az originalitásra, vagy eredetiségre fókuszálunk. Bár az eredetiség közel 70 éve az egyik leggyakrabban vizsgált kreativitásváltozó, koncepciója és operacionalizálása a mai napig nem tisztázott kellőképpen. A konceptualizáció szempontjából a fő probléma az újdonság referenciakeretének meghatározása. Az operacionalizáció esetén pedig különböző pontozási módszerek léteznek, amelyek alkalmazása befolyásolhatja az eredetiség vizsgálatának eredményét (Mező és Mező, 2022). Az előadásban az originalitás mérésének néhány problémájára is ráirányítjuk a figyelmet, bemutatunk néhány tesztekben alkalmazott pontozási szisztémát, majd rámutatunk az originalitásértékelés különbözőségeire. *Módszer:* A vizsgálatban 14, hazánkban használt originalitás mérő módszer pontozási kalkulációjának bemutatására és összehasonlítására került sor. *Eredmények:* Az originalitás megítélésére lényegében annyi féle pontozási módszer létezik, mint ahány vizsgálat van, azaz a vizsgáló eljárások értékelési rendszere eltérő. Értékelési módszerek: 1) „mindent vagy semmit” jellegű megközelítés, 2) 5%-os válaszgyakoriságú küszöbérték alkalmazása, 3) 1% és 5% válaszadási küszöbértékek alkalmazása, 4) k-index számítás, 5) súlyozással számított k-index használata, 6) Átlagos Originalitás kiszámítása, 7) az originális válaszok előjeles minősítése, 8) Originalitás előjeles minősítése és Originalitás% alkalmazása, 9) vulgáris és előjeles originális válaszok arányának

kiszámítása, 10) válaszadó személyek számához történő viszonyítás, 11) önjellemző kérdőív originalitásra vonatkozó itemeinek alkalmazása, 12) input/output analízis az originalitás individuális megközelítése során, 13) válaszyakoriságon alapuló ötfokú skála alkalmazása kritériumalapú Originalitás-pontokkal, „Húha”-pontokkal és bónuszpontokkal kiegészítve, 14) feladatok Originalitásvizsgálati szempontsora. A konceptuális megközelítések sokszínűsége miatt a különböző szerzők által egyaránt Originalitásnak nevezett vizsgálati változók jelentősen eltérő fogalmakat takarhatnak, ami a vizsgálati eredmények közzététele során félreértelmezésekhez vezethet. Ennek elkerülése érdekében a kreativitás vizsgálatával foglalkozóknak célszerű törekedniük arra, hogy a kutatásaikról szóló beszámolóikban figyelmet fordítsanak az általuk vallott originalitásfogalom pontos definiálására. Az operacionalizáció szempontjából is jelentős változatosságot mutat az originalitásvizsgálatok világa: jelentős különbségek lehetnek a vizsgálat tárgya, adatgyűjtési módszere és pontozási szisztémája között. Célszerű felhívni a figyelmet arra, hogy mindez problémát jelenthet a kreativitás originalitás szempontú megközelítéséről szóló közös diskurzusokban.

CREATIVE SUBSKILLS:

THE ROLE OF ORIGINALITY IN CREATIVITY

Background and Purpose: Defining creativity is not straightforward, as there is no single, universally accepted definition of creativity (Wolf, 2014). It is generally agreed that creativity is bipolar (Mező, Mező and Szabóné, 2017, Mező, 2017): the property of being creative refers to, on the one hand, originality and novelty (Chen, Yien and Huang, 2011.); and, on the other hand, effectiveness and usefulness (Runco, 2004). Recent interpretations have identified creativity as a key skill among the 'twenty-first-century skills' (Besançon and Lubart, 2015), and creativity is recognized as a human resource that determines individual and social development. If the concept of creativity cannot be adequately operationalized, there is a need at least for a proper understanding and examination of the sub-skills necessary for creativity. In this presentation, we will be focusing on originality or uniqueness as a creative sub-skill. Although originality has been one of the most studied creativity variables for almost 70 years, its concept and operationalisation are still not adequately understood. The main problem of the conceptualisation aspect is to define the frame of reference of novelty. In the case of operationalisation, there is a diverse selection of scoring methods, the application of which may influence the outcome of the originality assessment (Mező and Mező, 2022). In the presentation, we will also be drawing attention to some of the issues regarding the measurement of originality, presenting

some scoring systems used in tests, then pointing out the differences in originality assessment. *Method:* The observation presented and compared 14 originality measurement methods used in Hungary. *Results:* There are essentially as many different scoring methods for assessing originality as there are examinations, i.e. the scoring systems for the assessment procedures are different. Evaluation methods: 1) "all or nothing" approach, 2) application of a 5% response-frequency threshold, 3) application of response-thresholds of 1% and 5%, 4) k-index calculation, 5) use of k-index calculated with weighting, 6) Calculation of Average Originality, 7) index rating of original answers, 8) 8) Qualification of originality by index and application of Originality%, 9) calculation of the ratio of vulgar and indexed original answers, 10) comparison with the number of respondents, 11) use of the originality items of the self-report questionnaire, 12) input/output analysis in the individual approach to originality, 13) use of a five-point scale based on response frequency, supplemented by criterion-based Originality points, "Wow" points and bonus points, 14) criteria for originality-assessment of tasks. Due to the diversity of conceptual approaches, the study variables that different authors refer to as 'Originality' may cover significantly different concepts, which may lead to misinterpretations during the publication of test results. In order to avoid this, researchers in the field of creativity should endeavor to pay attention to provide a precise definition of their notion of originality in their research reports. There is also considerable diversity in the world of originality tests in terms of operationalisation: there may be significant differences in the subject matter, data collection method, and scoring system. It is worth pointing out that this can be a problem in common discourses on the originality of creativity.

Irodalomjegyzék/References

- Chen, K. H., Yien, J. M., Huang, C. J. (2011). The Perceived Leader Support Behavior for Sub-ordinate's Creativity: The Moderating Effect of Trust. *Journal of Social Sciences*, 7 (2). 257–264.
- Mező F. és Mező K. (2022) Az originalitás konceptuális és operacionális megközelítéseinek történeti áttekintése = Historical overview of the conceptual and operational approaches of originality. *Alkalmazott Pszichológia*, 22 (2). pp. 35-51. DOI [10.17627/ALKPSZICH.2022.2.35](https://doi.org/10.17627/ALKPSZICH.2022.2.35)
- Mező K. (2017) A kreativitás időbeli aspektusai. Egyetemi doktori értekezés, Debreceni Egyetem, Debrecen.

<https://dea.lib.unideb.hu/server/api/core/bitstreams/57b93c44-4f39-4519-abfc-b2728cd0f1fa/content>

Mező K., Mező F. és Szabóné Balogh Á. (2017) A tesztfelvétel időtartamának hatása a kreativitástesztek eredményeire. *Magyar Pszichológiai Szemle*, 72 (3). pp. 311-324. DOI [10.1556/0016.2017.72.3.1](https://doi.org/10.1556/0016.2017.72.3.1)

Runco, M. A. (2004). Creativity. *Annual Review of Psychology*.55. 657–687.

Wolf, R. N. (2014). Defining the concept of creativity. University of Twente, Netherlands.

Net:<http://essay.utwente.nl/66263/1/Wolf%2C%20R.A.%20%20s0066508%20%28verslag%29.pdf>

EGY CSEPP A HANGOK VILÁGÁBAN: ESETTANULMÁNY

Muntean Loredana (PhD)

Nagyváradí Egyetem

E-mail: mt.loredana@gmail.com

Több tanulmány szerint (Svalina, Bačlija Sušić, Lapat; Jaap, Patrick stb.) az oktatásban gyakran tapasztalható, hogy zenenevelés terén a tanárok általában a tehetséges diákokra összpontosítanak, míg az átlagos vagy kevésbé tehetséges tanulók figyelmen kívül maradnak. A szakirodalomban bemutatott kutatások száma és témája bizonyítékul áll, hogy a tehetséges diákokra fordított figyelem és támogatás túlzott lehet, miközben az átlagos képességű diákok, akik a legnagyobb számban vannak jelen az osztályokban, gyakran háttérbe szorulnak. Ez a tendencia számos esetben vezethet olyan tanulókhoz, mint a vizsgált eset, akik valójában rendelkeznek potenciállal, de az oktatási rendszer nem biztosítja számukra a megfelelő támogatást vagy figyelmet. Az esettanulmány kiemeli, hogy az egyéni munka, a hagyományos ének technikát kialakító és fejlesztő gyakorlatok, valamint a technológiai támogatás kombinációja kritikus lehet az ilyen diákok fejlődésében, és felhívja a figyelmet az oktatási rendszer átfogóbb megközelítésének fontosságára az ének- és zeneoktatás terén. Az előadás bemutatja egy 13 éves diák esettanulmányát, aki kezdetben nem volt képes tiszta hangokat kiénekelni, éneket tanulni. Hat együttműködési alkalom során, hagyományos és IKT eszközökkel, rendszeresen gyakoroltunk. A diák önszorgalomból is énekelt különböző gyakorlatot és gyermekdalt, melyeket rendszeres visszajelzésekkel segítettünk fejleszteni. Most már képes a do-la közötti hangokat, a szekundot és a tercet tisztán kiénekelni. Ez az elemzés ösztönzi az olvasókat (tanárokat, szülőket, hallgatókat) arra, hogy átgondolják az oktatási gyakorlatokat, és mérleget, hogyan lehetne hatékonyabban támogatni az átlagos képességű diákokat az ének- és zeneoktatásban. Emellett hangsúlyozza az oktatás differenciált megközelítésének fontosságát annak érdekében, hogy minden diák megkapja a számára szükséges segítséget és ösztönzést.

A DROP IN THE WORLD OF SOUNDS: A CASE STUDY

According to several studies [Svalina, Bačlija Sušić, Lapat (2021); Jaap, Patrick (2014), etc.], it is often observed in education that teachers tend to focus on gifted students in the field of music education, while average or less gifted students are ignored. The number and topic of studies presented in the literature provide evidence that the attention and support given to gifted students can be excessive, while students of average ability, who are the most numerous in classrooms, are often neglected. In many cases, this tendency can lead to students, such as the case under study, who do indeed have potential but are not given the appropriate support or attention by the education system. The case study highlights that a combination of individual work, traditional vocal technique building and development exercises, and technological support can be critical to the development of such students and highlights the importance of a more holistic approach to the education system in the field of singing and music education. The presentation will describe a case study of a 13-year-old student who was initially unable to sing out clear notes and learn a song. Over six collaborative sessions, using both traditional [Dalcroze (1930), Anderson (2012)] and ICT tools [4solfy.com musictheory.net], we practiced regularly. The student also sang a variety of practice and nursery rhymes on their own initiative, which we helped to develop with regular feedback. She is now able to sing out the notes between the do-la, the second and the tercet clearly. This analysis will encourage readers (teachers, parents, students) to rethink their teaching practices and consider how to more effectively support students of average ability in their singing and music education. It also emphasizes the importance of a differentiated approach to teaching to ensure that all students receive the support and encouragement they need.

Irodalomjegyzék/References

4solfy.com

Anderson, W. T. (2012). The Dalcroze Approach to Music Education: Theory and Applications. *General Music Today*, 26(1), 27-33. DOI [10.1177/1048371311428979](https://doi.org/10.1177/1048371311428979)

Jaap, A., & Patrick, F. (2015). Teachers' concepts of musical talent and nurturing musical ability: music learning as exclusive or as opportunity for all? *Music Education Research*, 17(3), 262–277. DOI [10.1080/14613808.2014.950559](https://doi.org/10.1080/14613808.2014.950559)

Jaques-Dalcroze E. (1930). Eurhythmics and its implications (Rothwell F., Trans.). *The Musical Quarterly*, 16, 358-365.

musictheory.net

Svalina, V.; Bačlija Sušić, B.; Lapat, G. (2021). *Primary school teachers' opinions towards musically gifted students. Problems of Education in the 21st Century*. Vol. 79, No 1. ISSN 1822-7864

SNI GYERMEKEK MOZGÁSÁNAK FEJLESZTÉSE TERÁPIÁS KUTYA SEGÍTSÉGÉVEL

Muntean Loredana (PhD) és Balogh Eva Zita

Nagyvárad Egyetem, Neveléstudományi Tanszék, Nagyvárad,
Bonitas Speciális Oktatási Központ

E-mail: mt.loredana@gmail.com evezita@yahoo.com

Az állatokkal való terápiás kapcsolat a pszichés, a szomatikus és a szociális egészség szempontjából meghatározó, hiszen gazdagítja a funkcionális egész jóllétét. Bánszky és munkatársai (2012) számos ilyen és ehhez hasonló tényezőt emelnek ki kutatásaik során. Véleményük szerint az állatokkal történő rendszeres kapcsolat megerősíti az emberekben a felelősségvállalás tapasztalatát, a ragaszkodást, feltétel nélküli elfogadást és szeretetet, mindemellett kialakít egyfajta biztonságérzetet bennünk, hiszen az állat léte már önmagában is csökkenti a szorongásos tüneteket, a magányt, a szociális izolációt. Nem elkerülendő tény, hogy az állatokkal való közös időtöltés kedvez a különféle mozgások optimalizálásának, ezért úgy véljük, hogy az állatasszisztált terápia által számos eredményt lehet elérni csoportos, illetve egyéni foglalkozások keretein belül, továbbá még a sajátos nevelési igényű gyermekek számára is fejlesztést ígér úgy, hogy egyszerre több részképességre hatással van.

Azért esett a választásunk erre az adott kutatási témára, mert keressük az optimális fejlesztési lehetőségeket, melyekkel ezen gyermekek nagy-és finommozgását tudjuk elősegíteni. Kutatásunk fő célja kiemelni a kutyával asszisztált terápia fontosságát a sajátos nevelési igényű gyermekek mozgásának finomításában úgy, hogy a gyermekek heti rendszerességgel vesznek részt kutyával asszisztált terápiás foglalkozásokon, melynek során az anamnézis és a megfigyelések mellett egy, a speciális oktatásban elfogadott mérő skála segítségével (Portage skála) mérjük a gyerekek fejlődését. Feltételezésünk szerint az állatasszisztált terápia hatására a sajátos nevelési igényű gyermekek nagy-és finommozgása jelentősen pozitív irányba változik. A választott kutatási módszereink az esettanulmány és a megfigyelés. Az adatok feldolgozása egyaránt igényel kvalitatív és kvantitatív elemzést. Ez az előadás a kutatások részeredményei bemutatására szolgál, így szemlélve az állatasszisztált terápia előnyeit, jelentőségét a sajátos nevelési igény ellátásában.

IMPROVING THE MOVEMENT OF SEN CHILDREN WITH THE HELP OF A THERAPY DOG

The therapeutic relationship with animals is crucial for psychological, somatic and social health, as it enriches the well-being of the functional whole. Bánszky and colleagues (2012) highlight a number of these and similar factors in their research. In their opinion, regular contact with animals strengthens people's experience of responsibility, attachment, unconditional acceptance and love, and also creates a sense of security, as the very existence of an animal reduces anxiety symptoms, loneliness and social isolation. It cannot be avoided that spending time with animals helps to optimise different movements, and we therefore believe that animal-assisted therapy can achieve a number of results in group and individual sessions, and can even help children with special educational needs to develop their skills by improving several skills at the same time. We have chosen this particular research topic because we are looking for optimal developmental options to promote the gross and fine motor skills of these children. The main aim of our research is to highlight the importance of dog-assisted therapy in refining the movement of children with special educational needs by having them participate in dog-assisted therapy sessions on a weekly basis, during which, in addition to anamnesis and observations, we measure the children's development using a scale (Portage scale) that is accepted in special education. We hypothesize that the animal-assisted therapy will have a significant positive impact on the gross and fine motor skills of children with special educational needs. Our chosen research methods are case study and observation. Data processing requires both qualitative and quantitative analysis. This presentation will present the partial results of the research, thus illustrating the benefits and importance of animal-assisted therapy in the care of children with special educational needs.

Irodalomjegyzék/References:

Bánszky N, Kardos E, Rózsa L, Gerevich J.(2012). Az állatok által asszisztált terápiák pszichiátriai vonatkozásai. *Psychiatria Hungarica*;27(3):180–90.

A GERINCDEFEORMITÁSOK MEGJELENÉSE ÉS MEGELŐZÉSÉNEK MÓDSZEREI

Müller Anetta (Prof., PhD)

Debreceni Egyetem, GTK, Sportgazdasági és Menedzsment Intézet

E-mail: muller.anetta@econ.unideb.hu

A helyes testtartás fontossága a gyerekeknél különösen kiemelt, mert az egészséges fejlődésüket és jólétüket biztosítja. A gyermekkor az, amikor a csontok gyorsan növekednek és fejlődnek. Egy megfelelő testtartás biztosítja, hogy a csontváz egészségesen alakuljon ki, elkerülve a későbbi életkorban jelentkező gerincferdülést és egyéb vázrendszeri rendellenességeket. A helyes testtartás elősegíti a tüdők teljes kapacitásának kihasználását, lehetővé téve a megfelelő oxigénellátást, ami elengedhetetlen a gyerekek energia szintjének és koncentrációs képességének fenntartásához. A megfelelő testtartás támogatja az izmok egyensúlyban való fejlődését, elkerülve az izomgyengeséget és -feszültséget, ami kiegyensúlyozottabb mozgást és kevesebb sérülést eredményez. A helyes testtartás csökkenti a gerinc, ízületek és izmok felesleges terhelését, így elősegítve a mozgásszervi problémák, például a hátfájás és ízületi fájdalmak megelőzését. Javítja a koncentrációt és a tanulási képességet, mivel a test helyes pozícióban van, ami lehetővé teszi a gyerekek számára, hogy hosszabb időn keresztül összpontosítsanak feladataikra anélkül, hogy fájdalmat vagy kényelmetlenséget éreznének. A helyes testtartás önbizalmat sugároz, ami pozitívan befolyásolhatja a gyermek önértékelését és társas kapcsolatait, elősegítve a pozitív személyes kisugárzást és sikereket a szociális interakciókban. A gyermekkori helyes testtartás fejlesztése tehát hosszú távú befektetés a gyermek fizikai és mentális egészségébe, ami elősegíti az egészséges fejlődést és a kiegyensúlyozott, aktív életvitelt. A különböző tartási rendellenességek megjelennek az általános és középiskolás korosztályban, aminek a prevenciójára hangsúlyt kell fektetni. A megelőzésére számos prevenció lehetőség létezik, melyek középpontjában az egészséges életmód, a rendszeres testmozgás, és a megfelelő testtartás áll. Ismertetek néhány kulcsfontosságú megelőzési stratégiát:

Testmozgás és sport: Rendszeres, kiegyensúlyozott testmozgás, különösen azok a típusok, amelyek erősítik a hát és a törzs izmait, mint például úszás, jóga, Pilates, és core erősítő gyakorlatok.

Ergonomikus környezet: A helyes ülő- és állótesttartás kialakítása munkahelyen és iskolában egyaránt, ergonomikus bútorok és eszközök használata, rendszeres szünetek beiktatása a hosszantartó ülés vagy állás során.

Tudatosság és testtartás: Aktív figyelem a mindennapi tevékenységek során kialakított testtartásra, például a telefon vagy számítógép használata közben, valamint a nehéz tárgyak helyes megemlése.

Súlykontroll: Az egészséges testsúly megőrzése, ami csökkenti a gerincre nehezedő terhelést.

Korai felismerés: Rendszeres orvosi ellenőrzések és szűrések, különösen gyermek- és serdülőkorban, hogy időben felismerjük a potenciális problémákat.

Megfelelő táplálkozás: A csontok és izmok egészségének támogatása érdekében fontos a kalciumban és D-vitaminban gazdag étrend.

Pozitív pszichológiai környezet: A stressz csökkentése és a mentális jólét elősegítése, mivel a stressz negatívan befolyásolhatja a testtartást és hozzájárulhat a fizikai problémákhoz.

Az említett stratégiák összessége hozzájárulhat a gerinc egészségének megőrzéséhez és a deformitások kialakulásának megelőzéséhez.

APPEARANCE OF SPINAL DEFORMITIES AND METHODS OF PREVENTION

The importance of proper posture in children is particularly highlighted because it ensures their healthy development and well-being. Childhood is a period when bones grow and develop rapidly. Proper posture ensures that the skeleton develops healthily, avoiding spinal deformities and other skeletal abnormalities that could arise later in life. Proper posture aids in the full utilization of lung capacity, enabling adequate oxygen supply, which is essential for maintaining children's energy levels and concentration abilities. Proper posture supports the balanced development of muscles, avoiding muscle weakness and tension, which results in more balanced movement and fewer injuries. It reduces the unnecessary strain on the spine, joints, and muscles, thereby helping to prevent musculoskeletal issues, such as back pain and joint pains. It improves concentration and learning ability, as the body is in the correct position, allowing children to focus on their tasks for longer periods without feeling pain or discomfort. Proper posture exudes confidence, which can positively influence a child's self-esteem and social relationships, promoting a positive personal presence and success in social interactions. Thus, developing proper posture in

childhood is a long-term investment in a child's physical and mental health, promoting healthy development and a balanced, active lifestyle. Postural abnormalities appear in the general and middle school age group, which requires emphasis on prevention. There are numerous preventive measures available, centered around a healthy lifestyle, regular exercise, and proper posture. Here are some key prevention strategies:

Exercise and sports: Regular, balanced exercise, especially types that strengthen the back and core muscles, such as swimming, yoga, Pilates, and core strengthening exercises.

Ergonomic environment: Developing correct sitting and standing postures at work and school, using ergonomic furniture and tools, and taking regular breaks during prolonged sitting or standing.

Awareness and posture: Active attention to posture during daily activities, such as using a phone or computer, and lifting heavy objects correctly.

Weight control: Maintaining a healthy weight to reduce the load on the spine.

Early detection: Regular medical check-ups and screenings, especially in childhood and adolescence, to timely recognize potential problems.

Proper nutrition: Supporting the health of bones and muscles with a diet rich in calcium and vitamin D.

Positive psychological environment: Reducing stress and promoting mental well-being, as stress can negatively affect posture and contribute to physical problems.

The collective implementation of these strategies can contribute to preserving spine health and preventing the development of deformities.

AUTIZMUS SPEKTRUMZAVARRAL ÉLŐ GYEREKEK MOZGÁSFEJLESZTÉSÉNEK MÓDSZEREI

Müller Anetta (Prof.,PhD)

DE, GTK, Sportgazdasági és Menedzsment Intézet

E-mail: muller.anetta@econ.unideb.hu

Az autizmus spektrumzavar (ASD) egy összetett neurológiai és fejlődési állapot, amely jelentősen befolyásolja az egyén szociális interakcióját, kommunikációját és viselkedését. Az ASD-vel élő gyerekek gyakran mutatnak eltéréseket a motoros készségek területén is, beleértve a nagy- és finommotorikát, koordinációt, és egyensúlyt. Az előadás a mozgásfejlesztés különböző módszerei közül az akadálypályás mozgásfejlesztést mutatja be, amelyek célja az ASD-vel élő gyerekek fizikai képességeinek támogatása és fejlesztése. A mozgásfejlesztés fontos része az ASD-vel élő gyerekek komplex terápiájának, mivel segíti őket abban, hogy javítsák motoros képességeiket, önbizalmukat, és szociális interakciós készségeiket. A mozgásfejlesztési módszerek között szerepel a szenzomotoros tréning, a strukturált fizikai aktivitás, a játékalapú terápia, és a viselkedéses intervenciók, amelyek mind hozzájárulnak az ASD-vel élő gyerekek általános jólétéhez. A szenzomotoros tréning kiemelten fontos, mivel az ASD-vel élő gyerekek gyakran küzdenek a szenzoros feldolgozással. Ez a módszer kombinálja a szenzoros stimulációt (pl. tapintás, látás, hallás) a mozgásfejlesztéssel, hogy segítse a gyerekeket abban, hogy jobban szabályozzák érzékelésüket és javítsák mozgásuk koordinációját. Példák erre a labdás játékok, egyensúlyozó pályák használata, vagy akár a zenei ritmushoz való mozgás. A játékalapú terápia, különösen a szerepjátékok és az interaktív társasjátékok, segítik az ASD-vel élő gyerekeket abban, hogy javítsák kommunikációs készségeiket, problémamegoldó képességeiket, és finommotorikájukat. Ezek a játékok szórakoztató módon ösztönzik a gyerekeket a mozgásra, miközben segítenek a társas interakciók és a sorban állás gyakorlásában is. Az akadálypályás mozgásfejlesztés egyre népszerűbb módszer az autizmus spektrumzavarral (ASD) élő gyerekek körében, amelynek célja a fizikai és szociális készségek együttes fejlesztése. Ez a dinamikus és interaktív módszer kiválóan alkalmazkodik az ASD-s gyerekek változatos igényeihez és képességeihez, miközben játékos és motiváló környezetet biztosít számukra. Az akadálypályák tervezésekor figyelembe veszik a különböző szenzoros ingereket és mozgásformákat, így

támogatva a gyerekek fejlődését számos területen. Fizikai fejlesztés: Az akadálypályák fizikai kihívásokat jelentenek, amelyek javítják a gyerekek nagy- és finommotoros készségeit, egyensúlyérzékét, koordinációját és állóképességét. A különböző állomások – mint például mászóakák, egyensúlyozó deszkák és labda-medencék – változatos mozgásformákat igényelnek, ami segíti a gyerekeket abban, hogy fejlesszék izomerejüket, mozgáskoordinációjukat és mozgásterjedelmüket. Szenzoros integráció: ASD-vel élő gyerekek gyakran küzdenek a szenzoros információk feldolgozásával. Az akadálypályás mozgásfejlesztés lehetőséget ad a szenzoros integráció elősegítésére, mivel a gyerekek különböző textúrákkal, hangokkal és látványelemekkel találkozhatnak a pálya során. Ez a sokszínű szenzoros expozíció segít nekik abban, hogy jobban szabályozzák szenzoros érzékelésüket és reakcióikat. Szociális készségek és kommunikáció: Bár az akadálypályát gyakran egyéni tevékenységként képzelik el, szociális interakcióra és kommunikációra is sor kerülhet a pályán. Csoportos beállításban a gyerekek megtanulhatják, hogyan működjenek együtt, segítsenek egymásnak a feladatokban, és osztozzanak a sikerélményen. Ez javítja a csapatmunka készségeket, a sorban állást és a verbális valamint non-verbális kommunikációt. Önbizalom és sikerélmény: Az akadálypályán való részvétel önbizalmat építhet, amikor a gyerekek sikeresen teljesítenek egy állomást vagy az egész pályát. Minden kis siker értékes visszajelzés, amely erősíti az önértékelést és motiválja őket a további kihívások megpróbálására. Ez a sikerélmény különösen fontos az ASD-vel élő gyerekek számára, akiknek esetében az új kihívásokkal való szembenézés gyakran stresszrel jár. Személyre szabás és adaptáció: Az akadálypályás mozgásfejlesztés nagy előnye, hogy teljes mértékben személyre szabható és adaptálható a résztvevők képességeihez. Ez biztosítja, hogy minden gyerek, függetlenül fizikai vagy szenzoros kihívásaitól, teljes mértékben részt vehessen és profitálhasson a programból. Az akadálypályás mozgásfejlesztés egy sokoldalú és hatékony módszer az ASD-vel élő gyerekek támogatására. Azáltal, hogy ötvözi a fizikai, szenzoros és szociális fejlesztést egy játékos és ösztönző környezetben, hozzájárul a gyerekek átfogó fejlődéséhez. A sikerélmények és az önbizalom növekedése mellett ez a módszer elősegíti a szenzoros integrációt és a szociális készségek fejlődését is, így alapvető eszközévé válik az ASD-vel élő gyerekek komplex támogatásának. Összességében a mozgásfejlesztés az ASD-vel élő gyerekek számára egy integrált megközelítést igényel, amely figyelembe veszi az egyéni különbségeket és szükségleteket. A cél nem csupán a fizikai képességek javítása, hanem az önbizalom, szociális készségek és általános jólét elősegítése is. A sikeres mozgásfejlesztési programok adaptívak, személyre szabottak, és multidiszciplináris megközelítést alkalmaznak, amelyek ötvözik a terápiás, oktatási és családi erő-

fejlesztéseket, biztosítva ezzel a legjobb lehetséges támogatást az ASD-vel élő gyerekek számára.

METHODS OF MOVEMENT DEVELOPMENT OF CHILDREN WITH AUTISM SPECTRUM DISORDERS

Autism Spectrum Disorder (ASD) is a complex neurological and developmental condition that significantly affects an individual's social interaction, communication, and behavior. Children living with ASD often show variations in motor skills as well, including gross and fine motor skills, coordination, and balance. The lecture introduces obstacle course-based movement development among various methods aimed at supporting and enhancing the physical abilities of children with ASD. Movement development is an essential part of the comprehensive therapy for children with ASD, as it helps them improve their motor skills, self-confidence, and social interaction skills. Movement development methods include sensorimotor training, structured physical activity, play-based therapy, and behavioral interventions, all contributing to the overall well-being of children with ASD. Sensorimotor training is particularly important, as children with ASD often struggle with sensory processing. This method combines sensory stimulation (e.g., touch, sight, hearing) with movement development to help children better regulate their perception and improve their movement coordination. Examples include ball games, balance courses, or moving to the rhythm of music. Play-based therapy, especially role-playing and interactive board games, helps children with ASD improve their communication skills, problem-solving abilities, and fine motor skills. These games encourage movement in a fun way while also helping with social interactions and practicing taking turns. Obstacle course-based movement development is becoming an increasingly popular method for children with Autism Spectrum Disorder (ASD), aiming to develop physical and social skills together. This dynamic and interactive method adapts well to the diverse needs and abilities of children with ASD while providing a motivating and playful environment. The design of obstacle courses takes into account various sensory stimuli and forms of movement, thus supporting children's development in multiple areas. Physical Development: Obstacle courses pose physical challenges that improve children's gross and fine motor skills, sense of balance, coordination, and endurance. The various stations, such as climbing frames, balance boards, and ball pools, require diverse forms of movement, helping children develop their muscle strength, movement coordination, and range of motion.

Sensory Integration: Children with ASD often struggle with processing sensory information. Obstacle course-based movement development offers opportunities for sensory integration, as children encounter different textures, sounds, and visual elements along the course. This varied sensory exposure helps them better regulate their sensory perception and responses. Social Skills and Communication: While obstacle courses are often imagined as individual activities, they can also facilitate social interaction and communication. In a group setting, children can learn to cooperate, assist each other with tasks, and share the joy of success. This improves teamwork skills, turn-taking, and both verbal and non-verbal communication. Self-Confidence and Sense of Achievement: Participating in obstacle courses can build self-confidence as children successfully complete a station or the entire course. Every small victory is valuable feedback that strengthens self-esteem and motivates them to try further challenges. This sense of achievement is especially important for children with ASD, who often find facing new challenges stressful. Personalization and Adaptation: A major advantage of obstacle course-based movement development is that it can be fully customized and adapted to participants' abilities. This ensures that every child, regardless of physical or sensory challenges, can fully participate in and benefit from the program. Obstacle course-based movement development is a versatile and effective method for supporting children with ASD. By combining physical, sensory, and social development in a playful and stimulating environment, it contributes to the comprehensive development of children. Along with the growth in self-confidence and the sense of achievement, this method facilitates sensory integration and the development of social skills, thus becoming a fundamental tool in the comprehensive support of children with ASD. Overall, movement development for children with ASD requires an integrated approach that considers individual differences and needs. The goal is not only to improve physical abilities but also to promote self-confidence, social skills, and overall well-being. Successful movement development programs are adaptive, personalized, and employ a multidisciplinary approach, combining therapeutic, educational, and family efforts to provide the best possible support for children with ASD.

MÉRSÉKELT INTELLEKTUÁLIS KÉPESSÉGZAVARRAL ÉLŐ TANULÓK ADAPTÍV FUNKCIONÁLÁSI SZINTJÉNEK HATÁSA A SZÜLŐK SZUBJEKTÍV MEGTERHELÉS ÉRZETÉRE

Nagy Erika

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

E-mail: nagy.erika@ped.unideb.hu

Háttér és cél: az intellektuális képességzavarral élő személyek esetében az intellektuális működés és az adaptív magatartás jelentős korlátozottsága várható, mely jelentősen befolyásolja az egyén szociális és praktikus helyzetekhez való viszonyulását. Az intellektuális képességzavarral élő személyek adaptív funkcionálási szintje befolyásolhatja a szülők megküzdési stratégiáját a krízishelyzetek megélése során. Az előadás a mérsékelt intellektuális képességzavarral élő fiatalok adaptív funkcionálási képességének felmérésével foglalkozik, illetve a Vineland Szociális Érettségi Skálán mért eredményeket és a szülők szubjektív megterhelés érzetét hasonlítja össze. *Módszer:* mérsékelt intellektuális képességzavarral élő tanulók (n=9) adaptív funkcionális képességeinek felmérési eredményeinek vizsgálatát végeztük el a Vineland Szociális Érettségi Skála segítségével. Emellett bemutatásra kerül a felmérésben résztvevő tanulók szüleivel (n=9) készített félig strukturált interjúk eredménye, mely a szülők szubjektív megterhelés érzésére, megküzdési stratégiáira és erőforrásaira fókuszál. Egy összehasonlító vizsgálat történt, melyben a résztvevő tanulók adaptív funkcionálási szintje és a szülők szubjektív megterhelés érzete közötti összefüggéseket tártuk fel. *Eredmények:* a vizsgálatban résztvevő tanulók szociális kora jelentős mértékben elmarad az életkoruktól, különösen a kommunikáció, a szocializáció és az önirányítás terén. A vizsgálat a korábbi eredményeket (Hatos,2008; Radványi, 2001) megerősítve rávilágít arra, hogy e képességek fejlesztése elemi feladata a mérsékelt intellektuális képességzavarral élő tanulókkal foglalkozó pedagógusoknak. A szülői interjúkból kiderült, hogy mindannyian rendelkeznek különböző erőforrásokkal, melyek a krízishelyzetek során segíthetnek a nehézségek feldolgozásában. Ezek az erőforrások azonban nem minden esetben voltak elegendőek ahhoz, hogy a szülők terheltségének megélését csökkenteni tudják. A tanulók szociális érettségének szintje és a szülők terheltségének mértéke között nem lehet egyértelműen párhuzamot vonni. A rendszerszemlélet tükrében valószínűsíthető, hogy a gyermek és a család többtényezős változójának figyelembevétele kell ahhoz, hogy megtaláljuk azokat az aspektusokat, amelyek befolyásolják a szülők terheltségi szintjének szubjektív

élményét. A tanulók önállósági szintje és a szülők megküzdési stratégiái között egyértelműbb eredmény figyelhető meg. Az alacsonyabb önállósági szinten lévő tanulók szülei leginkább a társas érzelmi támogatás keresését, mint érzelempőzpontú viselkedéses stratégiát, míg a magasabb önállósági szintet mutató tanulók szülei leginkább a problémától való eltávolodást, mint érzelempőzpontú kognitív stratégiát és a problémakőzpontú felelősségvállalást használták a megküzdés során (Nagy, 2023).

THE EFFECT OF THE ADAPTIVE FUNKCIONING LEVEL OF STUDENTS WITH MODERATE INTELLECTUAL DISABILITY ON THE PARENTS' SUBJECTIVE SENSE OF BURDEN

Background and Aim: Individuals living with intellectual disability are expected to exhibit significant limitations in intellectual functioning and adaptive behavior, which significantly influences their social and practical engagement. The adaptive functional level of individuals with intellectual disability may influence parental coping strategies during crisis situations. This presentation aims to assess the adaptive functional abilities of young individuals with moderate intellectual disability and compare the results obtained from the Vineland Social Maturity Scale with parents' subjective feelings of burden. *Method:* involved examining the results of adaptive functional abilities of students (n=9) with moderate intellectual disability using the Vineland Social Maturity Scale. Additionally, semi-structured interviews were conducted with the parents of participating students (n=9) focusing on their subjective feelings of burden, coping strategies, and resources. A comparative analysis was conducted to uncover correlations between the adaptive functional level of students and parents' subjective feelings of burden. *Results:* The social age of the students participating in the study significantly lagged behind their chronological age, particularly in the areas of communication, socialization, and self-direction. The study, in line with previous findings (Hatos, 2008; Radványi, 2001), highlights the fundamental task of educators working with students with moderate intellectual disability to develop these skills. From the parental interviews, it emerged that they all possess various resources that could help in coping with difficulties during crisis situations. However, these resources were not always sufficient to reduce the parents' perceived burden. There cannot be a straightforward correlation drawn between the level of students' social maturity and the degree of parental burden. Considering a systemic perspective, it is likely that multiple factors related to the child and the family need to be taken into account to identify aspects influencing parents' subjective experience of burden. A

clearer result is observed between the students' level of autonomy and the parents' coping strategies. Parents of students with lower levels of autonomy mostly sought social-emotional support, while parents of students with higher levels of autonomy mostly utilized problem disengagement as an emotion-focused cognitive strategy and problem-focused responsibility-taking in coping (Nagy, 2023).

Irodalomjegyzék /References

- Hatos Gy. (2008): *Az értelmi akadályozottsággal élő emberek: nevelésük, életük.* (4. átdolgozott és bővített kiadás) Gyula: APC-Stúdió ISBN: 978-963-9844-01-8
- Nagy E. (2023): Mérsékelt intellektuális képességzavarral élő tanulók adaptív funkcionálási szintjének felmérése a Vineland Szociális Érettségi Skála segítségével. *Különleges Bánásmód Interdiszciplináris folyóirat*, 9. (4). 25-38. DOI [10.18458/KB.2023.4.25](https://doi.org/10.18458/KB.2023.4.25)
- Radványi K. (2001): *Adatok az értelmileg akadályozott gyermekek képességeinek megítéléséhez iskoláskorú Down – szindrómás személyek értelmi szintjének, szociális kompetenciájának (adaptív viselkedésének) és otthoni környezetének vizsgálata alapján* (Doktori Disszertáció) ELTE BTK, Budapest.

INNOVATIVE METHODS OF TEACHING LANGUAGES TO LEARNERS WITH A SPECIFIC LEARNING DIFFICULTY

Nemes Magdolna (PhD)

Debreceni Egyetem, GYGYK

E-mail: nemesm@ped.unideb.hu

In Hungary, primary school pupils in grade 4 face new challenges as they have a new subject, which is the study of a foreign language. Choosing the first foreign language at school is a hard task for them, since they might already have difficulties in acquiring their first language. Dyslexic learners usually have difficulty with reading and writing in their L1, their reading is slower and they have problems with reading comprehension. Besides possible difficulties, we also discuss the strengths of dyslexic learners, as their most important compensating skills are global/holistic thinking, visualisation, creativity and problem-solving. The research project took place in 2023 when we made interviews with 25 language teachers who used or currently teach dyslexic learners. We decided to make semi-structured interviews with open-ended questions to get the most reliable information/answers about their pedagogical methods, experience and tools used in language classes. Speaking foreign language(s) and holding a language certificate offers a great advantage in getting a place into higher education and can lead to better opportunities in the job market too. During the interviews, we asked questions concerning the language teachers' innovative methods such as using ICT or gamification. Based on the answers of the language teachers, we came to the conclusion that they pay attention to individual development and use Multi-Sensory Teaching Techniques, even though it is challenging to teach a foreign language to children with dyslexia.

A KOMPLEX TANULÁSI ZAVAROKKAL RENDELKEZŐ TANULÓK NYELVOKTATÁSÁNAK INNOVATÍV LEHETŐSÉGEI

Magyarországon az általános iskolai tanulmányok megkezdését követő negyedik évben a diákok számára nagy kihívást jelent egy új tantárgy megjelenése, az idegen nyelv tanulása. A nyelvválasztás és az első idegen nyelv tanulása fokozott nehézséget jelent a diszlexiás tanulók számára, akiknek sokszor az anyanyelvi készségekkel is gondjaik vannak, lassabb az olvasási tempójuk és a szövegértésük gyengébb. Az

előadásban a diszlexiás nyelvtanulók nehézségei mellett az erősségeikről is szót ejtünk, mert a diszlexiás tanulók legfontosabb kompenzáló készsége a globális/holisztikus gondolkodás, a vizualizálás, a kreativitás és a problémamegoldás. A továbbtanulásban és a munkaerőpiacon is előnyt jelent a nyelvtudás és a nyelvvizgabizonyítvány. Vizsgálatunk során 2023-ban idegen nyelvet oktató tanárokkal (n=25) készítettünk interjút, akik pályájuk során már dolgoztak vagy jelenleg is dolgoznak diszlexiás diákokkal. Vizsgálati módszerként az interjút alkalmaztuk annak érdekében, hogy a megkérdezettek saját tapasztalataikat megosztva adjanak választ a pedagógiai módszereikre, tapasztalataikra és a nyelvórán felhasznált eszközökre vonatkozó kérdéseinkre. A jelen előadásban bemutatott kutatási kérdéseink a nyelvoktatás során használt IKT eszközökre és a gamifikációra irányulnak. A vizsgálat eredményei tanulással járhatnak a formális képzés fejlesztésére vonatkozóan (pl. pedagógusképző intézmények, nyelvtanárok képzése), továbbá a pedagógusok önfejlesztésében is (pl. módszertani segédletek formájában).

THE JINN – THE CULPRIT OF THE ARABIC WORLD

Németh, Kinga

Debrecen University

E-mail: nemeth.kinga@gmail.com

The study attempts to ponder on the prevalent religious beliefs, urban (vernacular) legends, everyday customs and traditions related to the figure of the jinn and its origins within the Kuwaiti population. The paper discusses the mentioned from the point of view of official Sunni Islam, which is a primary objective in order to better unweave Islam's disposition towards superstitions and vernacular beliefs. The local group in question are the Sunni Arab Muslims that are above the age of 18, have a Kuwaiti residence, from all genders and professions. The snowball method was used to find the interview subjects. The aim of this presentation is to provide the generic Islamic concept about the jinn and to place it into a context within the framework of individual interpretations of the interview subjects that reside in Kuwait, are Sunni Muslims, men and women, between the age of 18-65. The applied resources were the Holy Quran, websites marked authentic for Quran interpretations, contemporary and past literature written on the subject. Further, several interviews of the local Arabic community, blogs, articles of urban legends and Ruqyah are the backbones of the present paper (Németh, 2024). The language of communication with the interview subjects were Arabic and English, however they are all published in English only.

A JINN -A VÁDLOTTAK PADJÁN AZ ARAB VILÁGBAN

A jelen prezentáció célja a dzsinnhez kapcsolódó mindennapi kuvaiti szokások, hiedelmek, városi legendák bemutatása, a dzsinn eredetének rövid ismertetése mellett. A fentieket a hivatásos szunnita Iszlám szemszögéből ismertetem, mely elsődleges a hivatásos vallás vernakuláris hiedelmekkel, babonákkal szembehelyezkedő álláspontjának felfejtéséhez. A vizsgált csoport a 18-65 év közötti, Kuvaitban élő szunnita muzulmán nők és férfiak az élet minden területéről. Az interjúalanyok felkutatása során a hólabda módszert használtam. A prezentáció elsődleges célja a dzsinn iszlámban elfoglalt pozíciójának, illetve a vernakuláris értelmezések, és azok reprezentációs módjainak bemutatása. A kutatás során felhasznált források, úgy mint

a Kegyes Korán, a weben fellelhető autentikus Korán magyarázatok és értelmezések, kortárs és más társadalomtudományi írások, továbbá az adatközlőkkel elkészített interjúk, a weben fellelhető videók, blogok és cikkek, a Rukyah-hoz kapcsolódó vernakuláris szokások alkotják az előadás gerincét (Németh, 2024). Az interjúk nyelve vegyesen angol illetve arab volt a kommunikációs helyzetnek megfelelően. Az interjúrészleteket itt csak magyarul közlöm.

Irodalomjegyzék/References

Németh, Kinga (2024). The Jinn – The Culprit of the Arabic World. *Special Treatment Interdisciplinary Journal [Különleges Bánásmód Interdiszciplináris folyóirat]*, 10. (SI), 107-122. DOI [10.18458/KB.2024.SI.107](https://doi.org/10.18458/KB.2024.SI.107)

MOZGÁSSÉRÜLT SZEMÉLYEK GÉPJÁRMŰ VEZETÉSI TAPASZTALATAI AZ ÉRINTETTEK ÉS AZ OKTATÓK SZEMSZÖGÉBŐL

Oravecz Adrienn (PhD)

Semmelweis Egyetem Szaknyelvi Intézet

E-mail: ora_adri@msn.com

Hazai és nemzetközi szinten számos tanulmány vizsgálta már a gépjármű vezetés különböző aspektusait és tényezőit egészséges személyek esetében. Jelen tanulmány újszerűsége és célja, hogy betekintést adjon egy eddig hazai és nemzetközi szinten tudományosan kevésbé kutatott területbe, amely a mozgáskorlátozott személyek jogosítvány szerzési és gépjármű vezetési tapasztalataival kapcsolatos. A szerző saját kis elemszámú interjúk katatásában az oktatók (5 fő) és mozgássérült vezetők tapasztalatait (9 fő) felhasználva ismerteti ezt a speciális területet.

DRIVING EXPERIENCES OF PEOPLE WITH MOBILITY IMPAIRMENTS AND FROM THE POINT OF VIEW OF INSTRUCTORS

Experiences of people with disabilities obtaining licenses category B and Experiences of B category instructors teaching people with disabilities. At the national and international level, many studies have already examined the various aspects and factors of driving a car in the case of healthy people. The novelty and purpose of this study is to provide insight into an area that has been scientifically under-researched at the national and international level, which is related to the experiences of people with reduced mobility in obtaining a driver's license and driving a vehicle. The author uses the experiences of instructors (5 people) and disabled drivers (9 people) to describe this special area in her own research with a small number of interviews.

A TERÁPIÁS KUTYÁK SZEREPE

Pálincás Réka és Müller Anetta (Prof., PhD)

Debreceni Egyetem, GTK, Sportgazdasági és menedzsmernt Intézet

E-mail: rekapalincas9@gmail.com muller.anetta@econ.unideb.hu

A terápiás kutyák különleges segítőtársak azok számára, akik fizikai, érzelmi vagy szociális kihívásokkal néznek szembe. Ezek a rendkívül képzett állatok különböző területeken képesek javítani életminőséget, támogatva ezzel a fogyatékkal élőket és azokat, akik kiemelt figyelmet igényelnek. A terápiás kutyák szerepe sokrétű, a fizikai rehabilitációtól kezdve az érzelmi támogatásig terjed, pozitív hatást gyakorolva a gondozottak mindennapjaira. Érzelmi támogatás és stresszcsökkentés: a terápiás kutyák képesek csökkenteni a stresszt, az anxietyt és a depressziót. Jelenlétükkel és érintésükkel elősegítik a nyugalom és a jólét érzését. Az állatokkal való interakció serkenti az oxitocin, az úgynevezett "szeretethormon" termelődését, ami ellazuláshoz és stresszcsökkentéshez vezet. Ez különösen hasznos lehet olyan kiemelt figyelmet igénylő csoportok számára, mint például a PTSD-vel (poszttraumatikus stressz zavar) élő személyek. Szociális készségek fejlesztése: a terápiás kutyák elősegíthetik a szociális készségek fejlődését is. A kutyák iránti természetes érdeklődés lehetőséget teremt a szociális interakciókra, segítve ezzel a kommunikációs készségek és az önbizalom növekedését. A terápiás kutyák jelenléte különösen előnyös lehet az autizmussal élő gyerekek számára, akik gyakran küzdenek a szociális interakciókkal. Fizikai rehabilitáció: a terápiás kutyák bevonása a fizikai rehabilitációs programokba motiváló lehet, és javíthatja a betegek együttműködését a terápiás gyakorlatokban. A kutyák segíthetnek a mozgásra ösztönzésben, javíthatják a motoros készségeket és segíthetnek az egyensúly és a koordináció fejlesztésében. Például egy labdát dobni egy kutyának vagy sétálni vele, kiváló gyakorlatok lehetnek a mozgássérült páciensek számára, segítve őket a fizikai erőnlét és az önállóság javításában. Tanulási készségek fejlesztése: a terápiás kutyák hasznos eszközök lehetnek az oktatásban is, segítve a tanulási folyamatot és a kognitív készségek fejlesztését. A kutya jelenléte csökkentheti a tanulási nehézségekkel küzdő gyerekek szorongását, így könnyebbé téve számukra az olvasást, írást és egyéb tanulmányi feladatokat. Az olvasás egy kutyának például egyre népszerűbb módszer, amely segít a gyerekeknek fejleszteni az olvasási készségeiket anélkül, hogy félnének a kritikától vagy a kudarctól. Összefoglalva, a terápiás kutyák fontos szerepet töltenek be a fogyatékkal élők és a kiemelt figyelmet

igénylő személyek életében. Széles körű előnyeik révén javítják az életminőséget, támogatva a fizikai, érzelmi és szociális fejlődést. A terápiás kutyák nem csupán kedvtelésből tartott állatok; ők komoly segítőtársak, akik képesek áthidalni az emberek közötti kommunikációs és érzelmi réseket, elősegítve a gyógyulást és a fejlődést minden érintett számára.

THE ROLE OF THERAPY DOGS

Therapy dogs are a special companion for those facing physical, emotional or social challenges. These highly trained animals can improve quality of life in a variety of areas, supporting people with disabilities and those who need special attention. The role of therapy dogs is multi-faceted, ranging from physical rehabilitation to emotional support, making a positive impact on the daily lives of the people they care for. Emotional support and stress reduction: Therapy dogs can reduce stress, anxiety and depression. They can promote a sense of calm and well-being through their presence and touch. Interaction with the animals stimulates the production of oxytocin, the so-called "love hormone", which leads to relaxation and stress reduction. This can be particularly useful for groups that need special attention, such as people with PTSD (post-traumatic stress disorder). Social skills development: Therapy dogs can also help to develop social skills. A natural interest in dogs creates opportunities for social interaction, helping to develop communication skills and confidence. The presence of therapy dogs can be particularly beneficial for children with autism who often struggle with social interactions. Physical rehabilitation: The inclusion of therapy dogs in physical rehabilitation programmes can be motivating and can improve patient cooperation in therapeutic exercises. Dogs can help encourage movement, improve motor skills and help improve balance and coordination. For example, throwing a ball to a dog or walking with it can be excellent exercises for patients with mobility impairments, helping them to improve physical strength and independence. Developing learning skills: Therapy dogs can also be a useful tool in education, helping the learning process and the development of cognitive skills. The presence of a dog can reduce the anxiety of children with learning difficulties, making reading, writing and other academic tasks easier for them. Reading to a dog, for example, is an increasingly popular way to help children develop their reading skills without fear of criticism or failure. In summary, therapy dogs play an important role in the lives of people with disabilities and those with special needs. They provide a wide range of benefits to improve quality of life,

supporting physical, emotional and social development. Therapy dogs are not just pets; they are serious companions who can bridge communication and emotional gaps between people, promoting healing and development for all concerned.

ÉRTELMILEG AKADÁLYOZOTT GYERMEKEK ÉTKEZÉSE

Pető Ildikó (PhD)

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

E-mail: peto.ildiko@ped.unideb.hu

A táplálkozás fontosságát nem csak a Maslow által ismertté vált szükségletpiramis mutatja, de a mindennapokban is érezzük. Az ember számára a táplálkozás létfenntartó szükséglet, aminek a zavara az értelmi fogyatékos személyek esetében komplex kérdést jelenthet, akár már születésüktől kezdve. Különböző, elsősorban külföldi vizsgálatok szerint az intellektuális képességzavarral küzdő személyek körében az étkezési-zavarok aránya 30-90 %. A táplálkozás létfenntartó szerepének, mint elsődleges funkciójának a vitathatatlansága miatt figyelembe kell venni annak organikus, funkcionális és pszichés szerepét és lehetséges zavarait. Szükséges kiemelni a táplálkozás szerepét a szociális kapcsolatok fejlődésében, aminek első szakasza az anya-gyermek kapcsolat, mikor a gyermek autonóm táplálkozása kialakul. Az autonóm táplálkozás normál fejlődés esetén egy olyan folyamat, ami több mérföldkő elérését jelenti, amelyek közül az első a diádikus egymásra hangolódás és az utolsó szakaszok egyike pedig a közös étkezésekben való részvétel. Egy folyamatban lévő vizsgálat, amibe eddigi 18 fő 7-17 éves értelmileg akadályozott gyermek szülőjét vontunk be, eredményeiről számolunk be, ami során félig strukturált interjúval tárjuk fel az értelmi fogyatékos (értelmileg akadályozott) személyek etetési-étkezési kérdéseit, nehézségeit, a korai táplálás alakulását, a fejlődés sajátosságait. A szülők már a gyermekük korai éveiben is tudatában voltak a várható, az értelmi akadályozottsághoz kapcsolódó nehézségeknek, de jellemzően nem láttak összefüggést gyermekük állapota és étkezési nehézségei között. Az összegyűjtött (de folyamatosan gazdagodó) tapasztalatok közül az étkezésben mutatott autonómiára és a család és intézmények pozitív és negatív hatásaira fókuszálunk az előadás során, amikor kifejtjük, hogy a szakemberektől kapott információkban bízva, vagy annak ellenére is a szülők bíztak/bíznak a gyermekük étkezési önállóságának kialakulásában. A szülők az intézmények szerepének pozitívan értékelték, úgy érezték, hogy az iskolák számára is fontos a gyermek jólléte, figyelembe veszik/vették a család által kialakított szokásokat és a gyermek egyéni kívánságait.

FEADING AND EATING FOR CHILDREN WITH INTELLECTUAL DISABILITIES

The importance of nutrition is not only reflected in Maslow's pyramid of needs, but is also felt in everyday life. For humans, nutrition is a life-sustaining necessity, and for people with intellectual disabilities, the disruption of this can be a complex issue, even from birth. Various studies, mainly from abroad, have shown that the prevalence of eating disorders among people with intellectual disabilities ranges from 30-90%. Given the indisputable nature of the role of nutrition as a primary function in maintaining life, its organic, functional and psychological role and possible disturbances must be taken into account. The role of nutrition in the development of social relationships, the first stage of which is the mother-child relationship, when the child's autonomous feeding is established, should be highlighted. Autonomous feeding in normal development is a process that involves the achievement of several milestones, the first of which is the diadic coordination and one of the last stages is participation in shared meals. We report the results of an ongoing study involving 18 parents of children with intellectual disabilities aged 7-17 years, using semi-structured interviews to explore the feeding-feeding issues and difficulties of people with intellectual disabilities, the evolution of early feeding, and the specificities of development. Parents were already aware of the expected difficulties associated with their child's intellectual disability in the early years of their child's life, but typically did not see a link between their child's condition and feeding difficulties. Among the collected (but continuously enriching) experiences, we will focus on autonomy in eating and the positive and negative effects of family and institutions in the presentation, when we will explain that, trusting or not trusting the information provided by professionals, parents trusted/trusted their child's development of eating autonomy. Parents were positive about the role of the institutions, they felt that the schools were also important for the child's well-being, they took/are taking into account the family's habits and the child's individual wishes.

A NEHEZEN NEVELHETŐ GYERMEK PROBLÉMÁJÁNAK ELMÉLETI ÉS GYAKORLATI VONATKOZÁSAI A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTTI MAGYARORSZÁGON

Pornói Imre (PhD)

Debreceni Egyetem, GYGYK

E-mail: pornoi.imre@ped.unideb.hu

A kutatás a két világháború közötti Magyarországon megjelenő, a nehezen nevelhetőséggel foglalkozó pedagógiai, pszichológiai, egészségügyi tanulmányoknak, az iskolai értesítők e témával foglalkozó tanári előadásainak, s a sajtóban megjelenő előadásoknak és az érintetteknek szóló hirdetéseknek a felderítését és azok tartalmi elemzését végezte el. A kutatás kiterjedt a Budapesti Orvosi Újság, a Nemzeti Közoktatás, a Néptanítók Lapja, A jövő útjain, a Magyar Gyógypedagógia, az Orvosképzés, a Jó egészség, a Magyar Paedagógia, a Pesti Napló, a Népszava, az Orvosi Hetilap, a Friss Újság, az Új Kelet, a Pesti Hírlap, az Újság, az Új Barázda, a Magyar Hírlap, a 8 órás újság, a Nemzeti Újság, a Magyarság, a Reggeli Hírlap, a Tolnai Világlapja hasábjaira, s gimnáziumi, tanítóképzőintézeti, rabbiképző-intézeti, népis-kolai, kereskedelmi középiskolai, gyógypedagógiai tanárok közlönyeinek és értesítőinek évfolyamaira. A témával orvosok, pszichológusok, gyógypedagógusok, pedagógusok, gyermek - és családvédelmi, valamint igazságszolgáltatási szakemberek foglalkoztak külön-külön, de egymással együttműködve is. A nehezen nevelhetőséget az első világháború egyfajta lelki utóhatásaként is értelmezték, melyet elsődlegesen a megelőzés, szeretet és ellenőrzés együttes jelenlétével láttak kezelhetőnek. Fogalmilag azokat sorolták bele, akiknél az iskola nevelési és oktatási eljárásai az átlaghoz képest kevésbé érvényesültek. Az eredménytelenség okaiként az öröklés mellett a szülők nevelési módszereit és a környezet hatásait nevezték meg, kiemelve az iskola ezzel kapcsolatos eszköztelenségét. Megválaszolandó kérdésként vetődött fel, hogy a nehezen nevelhető gyermek rendellenes egyénisége kiindulópontja, vagy következménye-e a külső környezet negatív hatásainak. Orvosilag a nehezen nevelhetőség mögötti testi és lelki tulajdonságok kölcsönös egymásrahatásának feltárására helyezték a fő hangsúlyt. Megoldásként nevelőotthonok, napközi otthonok felállítása mellett, a szabadidő megfelelő felhasználását, s a tankötelezettségi törvény szigorú betartását, s a tantervekben nevelés óra betételét javasolták. Az iskolai értesítők elemzése jelzi, hogy visszatérően foglalkoztak a nehezen nevelhetőséggel nemcsak

tantestületi fórumokon, hanem szülői értekezleteken is. A sajtótermékek hirdetései között a nehezen nevelhető és problémás gyermekek fejlesztésével foglalkozó felvilágosító nyilvános előadások többek között a Teleia egyesületben, a nagyváradi WIZO rendezésében, az újpesti Szülők Iskolájában és segítő intézmények konkrét lehetőségeivel ismerkedhettek meg az érintett szülők, mint a budapesti Pedagógiai és Gyógypedagógiai Vizsgáló és Nevelési Állomás, az Állami Kisegítő Iskola, a miskolci nevelési és ifjúsági tanácsadó intézet, s a gyógypedagógiai, nevelési és pályaválasztási országos tanácsadó.

THE THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS OF THE PROBLEM OF THE DIFFICULT TO EDUCATE CHILD IN HUNGARY BETWEEN THE TWO WORLD WARS

The research carried out the discovery and content analysis of the pedagogical, psychological, and health studies published in Hungary between the two world wars, dealing with the difficulty of education, the teacher's lectures on this topic in the school bulletins, and the lectures and advertisements addressed to those involved in the press. The research was carried out the columns of in the Budapesti Orvosi Újság, Nemzeti Közoktatás, Néptanítók Lapja, A jövő útjain, Magyar Gyógypedagógia, Orvosképzés, Jó egészség, Magyar Paedagógia, Pesti Napló, Népszava, Orvosi Hetilap, Friss Újság, Új Kelet, Pesti Hírlap, Újság, Új Barázda, Magyar Hírlap, 8 órai újság, Nemzeti Újság, Magyarság, Reggeli Hírlap, Tolnai Világlapja, and for in high schools, teacher training institutes, rabbinic training institutes, folk schools, commercial high school, special education teachers' bulletins. Doctors, psychologists, special pedagogues, teachers, child and family protection, and justice experts dealt with the topic individually, but also in cooperation with each other. Difficulty being educated was also interpreted as a kind of spiritual after-effect of the First World War, which was primarily seen to be treated with the combined presence of prevention, love and control. Conceptually, they included those for whom the school's education and training procedures were less effective than the average. In addition to heredity, parents' educational methods and the effects of the environment were cited as the reasons for the ineffectiveness, highlighting the lack of resources of the school in this regard. The question that needs to be answered is whether the abnormal personality of a child who is difficult to raise is the starting point or a consequence of the negative effects of the external environment. Medically, the main emphasis was placed on exploring the mutual interaction of the physical and mental

characteristics behind the difficulty of education. As a solution, in addition to setting up foster homes and daycare centers, they suggested the appropriate use of free time, strict compliance with the compulsory schooling law, and the inclusion of an education lesson in the curricula. The analysis of the school bulletins indicates that the difficulty of education was repeatedly addressed not only at faculty forums, but also at parent meetings. Between the advertisements of the press products, the parents concerned could learn about the specific possibilities of educational public lectures dealing with the development of difficult-to-educate and problematic children in, among others, the Teleia association, organized by the WIZO in Nagyvárad, the Parents' School in Újpest and supporting institutions, such as the Pedagogical and Special Pedagogical Examination and Education Center in Budapest. Station, the State Auxiliary School, the educational and youth counseling institute in Miskolc, and the national counselor for special education, education and career choice.

ZSONGLÓRKÖDÉS A HATÉKONY TANULÁSHOZ– ÚJ KÉSZSÉGEK ELSAJÁTÍTÁSÁT ÖSZTÖNZŐ MÓDSZEREK AZ ÓBUDAI EGYETEM SZABADON VÁLASZTHATÓ KURZUS

Prokai Piroska és Pál-László Bendegúz

Óbudai Egyetem, Rejtő Sándor Könnyűipari és Környezetmérnöki Kar

Magyar Zsonglőr Egyesület

E-mail: prokai.piroska@uni-obuda.hu pal.laszlo.bendeguz@gmail.com

Játék és tanulás, avagy tanuljunk úgy, hogy közben jól érezzük magunkat. Sajnos a mai teljesítményorientált társadalomban már az oktatás is arról szól, hogy egy előre meghatározott feladatot időre tudjon megvalósítani a hallgató. Ez a kényszer nagyon megterheli a diákokat, főleg akkor, ha ők maguk maximalisták és szeretnék a legjobbat kihozni magukból, továbbá félnek a kudarctól (a félév ismétléstől), illetve a csoporttársak képességével való összehasonlítás során tapasztalat aluteljesítés érzésétől. A tanulást sokszor sokkal inkább tehernek élik meg, mintsem örömmel – a tudás öröme. A „Zsonglőrködés a hatékony tanuláshoz” kurzus már öt alkalommal került meghirdetésre az Óbudai Egyetem hallgatói számára. A kurzus elsődleges meghirdetésének az oka, azon hallgatók megsegítése volt, akik valamilyen fogyatékossgal élnek, elsősorban tanulási zavarral küzdenek (diszlexia, vagy diszgráfia). Ám a kurzusokon azokat a hallgatókat is szívesen látjuk, akik kíváncsiságból jelentkeznek. Sokféle tanulássegítő kurzus létezik, melyeken tanulás módszertani elméleteket lehet elsajátítani. Azonban a „Zsonglőrködés a hatékony tanuláshoz” kurzus során fontos szerepet kap a játékosítás, és az új készségek elsajátítása. Ezek azok a területek, ahol a cirkuszpedagógia is bekapcsolódik a fejlesztésbe. A gyakorlati foglalkozásokon a frontális oktatási körből kilépve, egyfajta saját tehetség felismerés által minden hallgató csapatmunkában vesz részt, azaz a saját erősségeivel támogathatja a csapattársakat. Ez a szemléletformálás lehetővé teszi, hogy a hallgatók nyitottabbak legyenek mások felé, és merjenek segítséget kérni, illetve segítséget nyújtani a rászorulóknak, azaz könnyebben beilleszkedjenek egy közösségbe. Mivel a zsonglőrködés egy olyan tevékenység, mely megfelelő módszertannal könnyen elsajátítható, segítséget nyújt abban, hogy a hallgatók motiváltan fogjanak neki az új dolgok megtanulásának, és kitartóak legyenek azok elsajátítása során. Megdolgoztatva a jobb és a bal agyfélteke közötti kommunikációs csatornákat, a zsonglőrködés fejleszti az idegrendszer. A „Zsonglőrködés a hatékony tanuláshoz” című kurzus meghirdeté-

sének a célja tehát, hogy a zsonglőrködés a neurológiai harmónia és a tanulási hatékonyság növelésében játszott szerepének elméleti és gyakorlati megismerésén túl a hallgatók önbizalmát és csapatmunkában való részvételi hajlandóságát fejlessze.

JUGGLING FOR EFFECTIVE LEARNING - METHODS TO ENCOURAGE THE ACQUISITION OF NEW SKILLS IN AN OPTIONAL COURSE AT ÓBUDA UNIVERSITY

Play and learn, or learn while having fun. Unfortunately, in today's achievement-oriented society, education is already about getting a student to complete a predetermined task on time. This pressure can be very stressful for students, especially if they themselves are perfectionists and want to do their best, and fear failure (repeating a term) and the feeling of underachievement when compared to the abilities of their peers. They often experience learning as a burden rather than a joy - the joy of knowing. The "Juggling for Effective Learning" course has been offered five times to students at Óbuda University. The primary reason for the course was to help students who have a disability, primarily a learning disability (dyslexia or dysgraphia). However, students who are curious about the course are also welcome to attend. There are a wide variety of learning support courses that provide learning methodological theories. However, in the "Juggling for effective learning" course, gamification and the acquisition of new skills play an important role. These are areas where circus pedagogy is also involved in the development. In the practical sessions, each student is involved in teamwork, i.e. they can support their teammates with their own strengths, by moving out of the frontal teaching circle and by identifying their own talents. This approach enables students to be more open to others and to dare to ask for help and to help those in need, thus making it easier for them to integrate into a community. As juggling is an activity that is easy to learn with the right methodology, it helps students to be motivated to learn new things and to persevere in their learning. By working the communication channels between the right and left brain, juggling develops the nervous system. The course "Juggling for Effective Learning" is therefore designed to develop students' confidence and willingness to participate in teamwork, in addition to providing theoretical and practical insights into the role of juggling in improving neurological harmony and learning efficiency.

„NAGY LÉPÉS KIS CIPŐBEN” - AVAGY MINDEN AZ OVI- SPORTRÓL, AMIT EDDIG TUDUNK

Rábai Dávid (PhD)

Debreceni Egyetem, GYGYK

E-mail: david.rabai67@gmail.com

Az Ovi-Sport Közhasznú Alapítványt 2011-ben az Aranycsapat egykori oszlopos tagja, Buzánszky Jenő alapította azzal a célkitűzéssel, hogy az óvodáskorú gyermekek számára teremtsen lehetőséget a mindennapos mozgás sportágalapú alkalmazására. Az elmúlt tíz évben több mint 500 pálya került átadásra, 3900 óvodapedagógus továbbképzése valósult meg és közel 54000 gyermeket ért el a Program. Jelen előadás célkitűzése, hogy bemutassa az Ovi-Sport kialakulásának legfőbb céljait, a mozgásformák típusait, valamint további alapismereteket nyújtson az óvodai sportolás ezen lehetőségéről. Az előadás mindemellett szeretné még bemutatni az Ovi-Sport mozgásrendszerét, az utóbbi években bekövetkező fejlődését és a sportágak legfőbb jellegzetességeit (Szűcs, 2015; Orbán-Sebestyén, 2016; Kozmáné Tóth, 2017; Szabados, 2018; Hegedűs és mtsai, 2018). Cél még, hogy a prezentáció a Debreceni Egyetem Gyermekevelési és Gyógynevelési Karán 2023 szeptemberétől beindult Ovi-Sporttal kapcsolatos szabadon választható tárgy jellegzetességeit is ismertesse, bemutassa a tantárgy struktúráját és legfontosabb feladatait. Az előadás kitér még a tantárgyfejlesztés és a témával kapcsolatos kutatások jövőbeli lehetőségeire és az együttműködések lehetséges irányaira. Az előadás összeállításához a témában íródott szakirodalmat és az Ovi-Sport Programfüzetet vontuk vizsgálat alá, mindezeket pedig a tantárggyal kapcsolatos saját tapasztalatok egészítették ki. Az elemzések után kirajzolódott, hogy az Ovi-Sport Program a 2011-es elindulása óta jelentős fejlődésnek indult, hiszen nem csak hazánkban, hanem a környező országokban is létesülnek Ovi-Sport pályák. Kezdetben csak a Magyar Labdarúgó Szövetség égiszén belül működött a program, azonban manapság már több sportági szövetség (pl. Magyar Röplabda Szövetség, Magyar Kosárlabdázók Országos Szövetsége) is csatlakozott a kezdeményezéshez. Szintén világhossá vált, hogy a téma tudományos megközelítése még gyerekcipőben jár, kevés vizsgálat született eddig (pl. az Ovi-Sport Program gyakorlati megvalósulásai, a gyakorló pedagógusok véleménye, elégedettsége, stb.), így ezen terület mindenképpen erősítésre szorul a jövőben.

"BIG STEP IN SMALL SHOES" - EVERYTHING WE KNOW ABOUT OVI-SPORT

The Ovi-Sport Public Benefit Foundation was founded in 2011 by Jenő Buzánszky, a former member of the Golden Team, with the aim of creating opportunities for preschool children to use sport-based everyday physical activity. In the past ten years, more than 500 sport fields have been handed over, 3,900 preschool teachers have been trained and the programme has reached nearly 54,000 children. The aim of this theoretical presentation is to introduce the main objectives of the development of Ovi-Sport, the types of movement and to provide further basic knowledge about this possibility of playing sport in kindergartens. The performance also aims to present the movement system of Ovi-Sport, its development in recent years and the main characteristics of the sports (Szűcs, 2015; Orbán-Sebestyén, 2016; Kozmáné Tóth, 2017; Szabados, 2018; Hegedűs et al., 2018). The aim of the presentation is also to describe the characteristics of the optional subject of Ovi-Sport at the Faculty of Child Education and Special Education of the University of Debrecen, which will be launched in September 2023, and to present the structure and the most important tasks of the subject. The presentation will also present future possibilities for the development of the subject and research on the topic, and possible directions for cooperation. The presentation was based on the literature on the subject and the Ovi-Sport Programme Guide, complemented by our own experience of the curriculum. After the analyses, it became clear that the Ovi-Sport Programme has made significant progress since its launch in 2011, because Ovi-Sport fields are being established not only in Hungary, but also in neighbouring countries. Initially, the programme only operated under the auspices of the Hungarian Football Association, but nowadays several sporting federations (e.g. the Hungarian Volleyball Association, the National Association of Hungarian Basketball Players) have joined the initiative. It has also become clear that the scientific approach to the subject is still young, with few studies having been carried out so far (e.g. the practical implementations of the Ovi-Sport Programme, the opinions and satisfaction of practising teachers, etc.), so this area certainly needs to be strengthened in the future.

Irodalomjegyzék/References

Hegedűs és mtsai (2018): *Óvodáskorú gyermekek mozgásfejlesztése: személyiség fejlesztése a labdarúgást előkészítő OVI-FOCI gyakorlatokkal*. Ovi-Sport Közhasznú Alapítvány, Budapest. ISBN: 978-963-08-4931-9.

- Kozmáné Tóth T. (2017): *OVI-KÉZI: óvodáskori mozgásfejlesztés a kézilabda világában: mozgás-és személyiségfejlesztés a kézilabdát előkészítő OVI-KÉZI gyakorlatokkal: oktatói kézikönyv óvodapedagógusok részére.* Ovi-Sport Közhasznú Alapítvány, Budapest. ISBN: 978-963-12-9350-0.
- Orbán-Sebestyén K. (2016): *Teniszoktatás és mozgásfejlesztés óvodásoknak: oktatói kézikönyv óvodapedagógusok részére.* Ovi-Sport Közhasznú Alapítvány, Budapest. ISBN: 978-963-12-5907-0.
- Szabados I. (2018): *OVI-RÖPI: szinórlabdázás hatékony oktatása az óvodában: oktatói kézikönyv óvodapedagógusok részére.* Ovi-Sport Közhasznú Alapítvány, Budapest. ISBN: 978-615-002179-9.
- Szűcs Zoltán (2015): *Tollaslabda oktatás az Ovi-Sport program keretében: mozgás-és személyiségfejlesztés a tollaslabdát előkészítő Ovi-Tollas gyakorlatokkal: oktatói kézikönyv óvodapedagógusok részére.* Ovi-Sport Közhasznú Alapítvány, Budapest. ISBN: 978-963-12-2814-4.

A SZAKISKOLAI LEMORZSOLÓDÁS JELENSÉGÉNEK IGAZGATÓI PERSPEKTÍVÁI AZ ÉSZAK-MAGYARORSZÁGI, ÉSZAK-ALFÖLDI ÉS NYUGAT-DUNÁNTÚLI RÉGIÓKBAN

Rétháti Csilla

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

E-mail: csilla.rethati@gmail.com

Az iskolai lemorzsolódás komplex jelenség, ami egyszerre társadalmi és oktatási probléma is. Kőpatakiné (2007) kutatásában azt találta, hogy a szakiskolában kevesebb a lemorzsolódás az SNI tanulók tekintetében, mint a többségi iskolában integráltan nevelt különleges bánásmódot igénylő tanulóknál, aminek háttérében a speciális stratégiák, a módszertani felkészültség, valamint humánusabb osztályozás is állhat. A felmerülő probléma típusok közül a leggyakrabban előforduló az igazgatók elmondása szerint az infrastruktúra fejletlensége, a család hozzáállása, nem megfelelő értékrendje, a kevés speciális taneszköz és a tanulási motiváció hiánya. Az Európai Oktatási Térség „Minőségi oktatás és képzés mindenki számára” kiadványában a komplex háttértényezőket tárt fel a lemorzsolódások kapcsán, melyek lehetnek személyes és családi gondok, tanulási-, illetve társadalmi-gazdasági. Ezen jelenség értelmezéséhez fontos tényező az oktatási rendszer szerkezete, az iskolai légkör, valamint a tanárok és a diákok közötti viszonyrendszer. Előadásomban a szakiskolák igazgatóinak számára létrehozott interjúinkat mutatom be. Kutatásunkban az Észak-magyarországi, Észak-alföldi és Nyugat- dunántúli régiókból érkeztek kitöltések. Az előzőekben kérdőívvel megkérdezett iskolák igazgatói közül a Nyugat-Dunántúlon a 10 intézményből hat fő vállalta az interjút, ezért a hátrányos helyzetű régiókból is megegyező számú interjú elkészítése volt a cél. A következő kutatási kérdések fogalmazódtak meg: 1) Az igazgatók véleménye szerint milyen okokra vezethető vissza a lemorzsolódás a szakiskolások körében a családi háttér (a család szocio-ökonomiai jellemzői, a szülők iskolázottsága, foglalkoztatási helyzete, kulturális és gazdasági tőkéje) tükrében? 2) Az intézmény kapcsolati hálója miként befolyásolhatja a lemorzsolódás csökkentését és hogyan hat a hátránykompenzáció hatékonyságára? Az interjúk elemzése a hanganyagok leiratának többszöri átolvasása és az előzőleg elvégzett dokumentumelemzés eredményeit figyelembe véve alkottuk meg a kutatási kérdéseinkre választ adó elemzési szempontokat, miszerint a szövegekorpuszokat deduktív kódolásnak vetettük alá. A válaszadók szerint a lemorzsolódást leginkább a

szülők és a család jellemzői, illetve a gyermekjóléti és a gyermekvédelmi rendszernek a működése, valamint a jogszabályok változásai befolyásolják. A családok jellemzőinél a szocio-ökonómiai jellemzők, a szülők iskolázottsága, foglalkoztatási helyzete, kulturális és gazdasági tőkéje egyaránt említésre került. Arra a kérdéseinkre, hogy az intézmény kapcsolati hálójának miként befolyásolhatja a lemorzsolódás csökkentését és hogyan hat a hátránykompenzáció hatékonyságára azt a következtetést tudjuk levonni, hogy egymás hatását erősítik. Munkánk során feltérképeztük az Észak-magyarországi és Észak-alföldi, mint hátrányos helyzetű régiók és a Nyugat-dunántúli régióban található szakiskolák igazgatóinak perspektíváját a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók családi hátterére, és a lemorzsolódás lehetséges okaira vonatkozóan. Megismertük a vezetőkön keresztül az intézmények kapcsolati hálóját és a hátránykompenzációs tevékenységét a lemorzsolódás csökkentésére. Eredményeink több esetben egyezést mutattak más hazai és nemzetközi kutatások eredményével mindannak ellenére, hogy azok többnyire nem eltérő tantervű iskolákban keletkeztek.

DIRECTORS' PERSPECTIVES OF THE PHENOMENON OF VOCATIONAL SCHOOL DROPOUT IN THE REGIONS OF NORTHERN HUNGARY, NORTHERN GREAT PLAIN AND WESTERN TRANS-DANUBIA

The dropout in the school is a complex phenomenon, which is both a social and an educational problem. In her research, Kőpatakiné (2007) found that there are fewer dropouts in special vocational schools for SEN students than for students with special needs who are educated in a mainstream school, which may be due to special strategies, methodological preparation, and more humane classification. According to the principals, among the types of problems that arise, the most common ones are the underdevelopment of the infrastructure, the family's attitude and inappropriate values, the few special teaching tools and the lack of learning motivation. In its publication "Quality education and training for all", the European Education Area revealed the complex background factors in relation to dropouts, which can be personal and family problems, learning and socio-economic problems. An important factor in interpreting this phenomenon is the structure of the education system, the school atmosphere, and the relationship between teachers and students. In my presentation, I will present the interviews we created for the directors of vocational schools. In our research, submissions came from the regions of Northern Hungary, the Northern Great Plain and Western Transdanubia. Among

the principals of the previously interviewed schools in Western Transdanubia, six of the 10 institutions agreed to be interviewed, so the goal was to prepare the same number of interviews from disadvantaged regions as well. Based on the previously presented literature, the following research questions were formulated: 1) According to the principals, what are the causes of dropout among vocational school students: the family background (socio-economic characteristics of the family, parents' education, employment status, cultural and economic capital) in the mirror? 2) How can the institution's network of relationships influence the reduction of dropouts and how does it affect the effectiveness of disadvantage compensation? Taking into account the results of the analysis of the interviews, multiple readings of the transcripts of the audio materials, and the results of the previously performed document analysis, we created the analysis aspects that answered our research questions, according to which the text corpora were subjected to deductive coding. According to the respondents, dropout is mostly influenced by the characteristics of the parents and the family, as well as the operation of the child welfare and child protection system, as well as changes in legislation. Regarding the characteristics of the families, socio-economic characteristics, parents' education, employment status, and cultural and economic capital were all mentioned. In response to the question of how the institution's network of relationships can influence the reduction of dropout and how it affects the effectiveness of disadvantage compensation, we can draw the conclusion that they strengthen each other's influence. In the course of our work, we mapped the perspective of the directors of vocational schools in the disadvantaged regions of Northern Hungary and the Northern Great Plain and the Western Transdanubian region regarding the family background of students at risk of dropping out and the possible reasons for dropping out. Through the leaders, we got to know the network of institutions and the disadvantage compensation activities to reduce dropout. In several cases, our results coincided with the results of other domestic and international research, despite the fact that they were mostly produced in schools with no different curriculum.

Irodalomjegyzék/References

Kőpatakiné Mészáros M. (2007): Helyzetjelentés a sajátos nevelési igényű tanulókról Magyarországon. In: Kőpatakiné Mészáros M., Mayer J., Singer P. (szerk.): *Akadálypályán. Sajátos nevelési igényű tanulók a középfokú iskolákban*. SuliNova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht., Budapest.

TEACHERS' PERCEPTIONS REGARDING THE INTEGRATION OF DIGITAL LEARNING FOR AUTISM SPECTRUM DISORDERS (ASD) STUDENTS IN INCLUSIVE CLASSROOMS

Rusli, Nor Amalina Binti

University of Debrecen, Hungary (Malaysia)

E-mail: amalinaa.rusli@gmail.com

This study examines the perspectives of teachers regarding the integration of digital learning tools for students with Autism Spectrum Disorders (ASD) in inclusive classrooms. The study highlights the importance of addressing teachers' perspective to effectively employ digital learning in inclusive educational settings and promote positive outcomes for ASD students. Through questionnaires and semi-structured interviews, insights were gathered from a sample of 131 primary teachers in government schools in Malaysia. All the teachers involved in this study teach ASD students in 7 different subjects which are Mathematics, Science, English, Malay Language, Art, Music and ICT. Results indicate that the use of digital learning for the teachers in the teaching ASD students are to tailor the content, pace, and style of instruction, capture the students' interest and attention; and provide a structured and consistent learning environment. In conclusion, the perspectives presented by teachers may benefit the ministry and the school by concentrating on three primary components, which are (1) expanding opportunities for professional development in the area of teaching students with ASD in inclusive classrooms; (2) expanding professional development opportunities for teachers in the field of digital learning; and (3) further increasing the convenience of technology devices in the classroom.

AZ INKLUZÍV OSZTÁLYOKBAN TANÍTÓ PEDAGÓGUSOK VÉLEMÉNYEI AZ AUTIZMUS SPEKTRUM ZAVARRAL ÉLŐ TANULÓK DIGITÁLIS TANULÁSÁNAK INTEGRÁCIÓJÁRÓL

A tanulmány az inkluzív osztályokban tantó pedagógusok véleményeit vizsgál az autizmus spektrum zavarral élő tanulók digitális tanulási eszközeinek integrálásával kapcsolatban. A tanulmány rávilágít arra, hogy fontos a pedagógusok szemléletének formálásával foglalkozni a digitális tanulás hatékonyabb alkalmazása és az ASD tanulók pozitív eredményeinek előmozdítása érdekében. A vizsgálat során kérdőívek

és félig strukturált interjúk segítségével gyűjtöttek véleményeket, malajziai állami iskolák 131 általános iskolai tanárok megkérdezésével. A tanulmányban részt vevő tanárok mindegyike ASD-s tanulókat tanít 7 különböző (matematika, természettudományok, angol, maláj nyelv, művészet, zene és IKT) tantárgyból. Az eredmények azt mutatják, hogy a pedagógusok az ASD tanulókat tanítása során a digitális tanulást úgy alkalmazzák, hogy a tanítás tartalmát, tempóját és stílusát egyénre szabják, megragadják a tanulók érdeklődését és figyelmét, valamint strukturált és következetes tanulási környezetet biztosítanak. Összefoglalva, a pedagógusok által felvázolt perspektívák három fő összetevőre koncentrálnak: (1) a szakmai fejlődési lehetőségek bővítése az ASD-vel rendelkező tanulók inkluzív osztályokban történő tanítása terén; (2) a tanárok szakmai fejlődési lehetőségeinek bővítése a digitális tanulás területén; és (3) a technológiai eszközök további növelése az osztályteremben.

GYERMEKEK A DIGITÁLIS VILÁGBAN

Sólyom Anna, hallgató és Galán Anita (PhD)

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

E-mail: sannasolyom@gmail.com galan.anita@ped.unideb.hu

Az előadás a gyermekek online tartalom használati szokásaival és a biztonságos internethasználatra neveléssel foglalkozik. Az előadás során két vizsgálat bemutatására kerül sor. Az első vizsgálat célja megismerni az általános iskolás korosztály IKT eszközhasználati, illetve médiafogyasztási szokásait. A vizsgálat megvalósítására Mezőcsát város két általános iskolájának osztályközösségeiben került sor. A diákok megkérdezése mellett kíváncsiak voltunk arra is, hogy a szülők mennyire ismerik a gyermekek médiafogyasztási szokásait. Az iskolás életkorban a gyermekek számára fontos példa a szülők szerepe minden tekintetben így a tudatos médiafogyasztás elsajátításában is. Viszont a szülők keveset tudnak például a tartalomszűrő szoftvekről, amik segíthetnének számukra, hogy ellenőrizni és biztosítani tudják gyermekek biztonságos tartalomfogyasztását. A gyermekek sok alkalmazást és programot használnak, amiket a szülők nem ismernek, illetve gyakran kontrollálatlan időbeosztásban használják a rendelkezésükre álló eszközöket. Az osztályközösségek működésének szempontjából vizsgáltuk, hogy mely IKT eszközhasználat jelenik meg a gyermekek kommunikációjában és szabadidőtöltésében. A tapasztalatok szerint beépültek ezek az eszközök, általuk létrejöhetnek olyan csoportdinamikát szervező tényezők, melyekre nincs ráhatása a pedagógusoknak, illetve szülőknek, ha nem ismerik a gyermekek médiafogyasztási szokásait. A második (jelenleg zajló) vizsgálatban a prevenciók lehetőségei vizsgálatára fókuszálunk. Hipotézisünk szerint az iskolai tantervi háló által közvetített tananyagtartalmak nem adnak elegendő tájékoztatást a gyerekek számára, hogy tudatos médiafogyasztókká váljanak. A kutatás további részében az érintettekkel szeretnénk kérdőíveket kitöltetni, fókuszcsoportos beszélgetéseket végezni pedagógusokkal, hogy milyen további tájékoztatói és prevenciók lehetőségei bevezetését látnák indokoltnak. A diákoktól arról szeretnénk információt szerezni, hogy miként látják az iskolában digitális kultúra tárgy során tanultakat, mennyire hasznos számukra az online térben történő mindennapos interakcióik során, továbbá milyen más felületekről tájékozódnak, ha internet-biztonságról, online bántalmazásról tartalomszűrésről szeretnének információkat szerezni.

CHILDREN IN THE DIGITAL WORLD

The presentation deals with children's habits of using online content and educating them to use the internet safely. The presentation will present two research, the first of which aims to understand the ICT device use and media consumption habits of primary school children. The study was carried out in the class communities of two elementary schools in the city of Mezőcsát. Besides interviewing the pupils, we also wanted to know how well parents know their children's media consumption habits. In addition to asking students, we also wanted to know how much parents know about their children's media consumption habits. At school age, the role of parents is an important role model for children in all aspects, including the acquisition of media consumption awareness. However, parents know little about, for example, content filtering software that could help them to monitor and ensure their children's safe consumption of content. Children use many apps and programmes that parents are not aware of, and often use the tools available to them on an uncontrolled schedule. From the point of view of classroom functioning, we looked at which ICT device use is present in children's communication and leisure activities. Experience has shown that these tools are embedded and can create factors that organise group dynamics over which teachers and parents have no control if they are not aware of children's media consumption habits. In the second (ongoing) study, we will focus on prevention options. Our hypothesis is that the curricular content of the school curriculum does not provide children with sufficient information to become conscious media consumers. In the further part of the research, we would like to fill in questionnaires with stakeholders and conduct focus group discussions with teachers on what further information and prevention options they would consider appropriate. We would like to get information from students on how they perceive what they learn in digital culture at school, how useful it is for them in their daily interactions in the online space, and what other platforms they consult for information on internet safety, online bullying and content filtering.

A BESZÉD GRAMMATIKAI SZERKESZTETTSÉGÉNEK FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEI ÓVODÁS GYERMEKEKNÉL

Szabó Ágnes (PhD)

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

E-mail: kraniczne.agnes@ped.unideb.hu

Korábbi kutatások szerint (Krániczné 2023) azoknál a gyermekeknél, akiknek a szülei keveset olvasnak hangosan, szignifikánsan gyengébb a spontán beszéd grammatikai szerkesztettsége, mint azoknál a gyermekeknél, akiknek minden este olvasnak a szülei. Óvodáskor végére a tipikusan fejlődő gyermekek a felnőtt nyelvi mintáknak megfelelően kezdik toldalékolni a szavakat (Neuberger 2014). Ahhoz, hogy az anyanyelv-sajátítás ne okozzon problémát a gyermek számára, nagyon fontos a megfelelő nyelvi minta. A vizsgálat 6 éves gyermekek félszpontán narratívájában vizsgálja a grammatikai szerkesztettséget a közlésegyeségek fejlődési mutatójának mód-szerével. Arra a kérdésre kerestem a választ, hogy hogyan változik a gyermekek közléseinek grammatikai komplexitása abban az esetben, ha heti két alkalommal célzottan nyelvi fejlesztésben vesznek részt. A vizsgálat hipotézisei szerint a célzott fejlesztés hatására a KFM értékek emelkedni fognak, valamint magasabbak lesznek a kontrollcsoport eredményeitől. Vizsgálatban 30 óvodás gyermek vett részt. A fejlesztés utáni eredményeiket összevettem a korábbi eredményeikkel, valamint olyan hasonló korú gyermekek eredményeivel, akik (még) nem részesültek fejlesztésben, így 60 gyermek adatai kerültek feldolgozásra. A gyermekekkel egy képleírást rögzítettem. A lejegyzett félszpontán narratívák grammatikai és szintaktikai szerkesztettségének vizsgálatához a közlésegyeségek fejlődési mutatója (KFM) nevű módszert használtam. Az eredmények azt mutatták, hogy a fejlesztés hatására fél év után egyre több szóból álló narratívákat hoztak létre, ezek grammatikai szempontból is összetettebbek voltak. A tesztelés minden esetben egyénileg történt, a gyermekek által megszokott óvodai környezetben. A vizsgálat során a gyermekek között előfordultak nagy egyéni eltérések is. A nyelvi szint fejlettsége hatással lehet a későbbi tanulási folyamatokra, így az esetleges lemaradások korai felismerése után kiemelten fontosnak tartom a megfelelő fejlesztések elvégzését.

DEVELOPMENT OF GRAMMATICAL STRUCTURE OF SPEECH WITH PRESCHOOL CHILDREN

According to previous research (Krániczné, 2023), children whose parents read aloud less often have significantly poorer grammatical structure in spontaneous speech than children whose parents read aloud every night. By the end of preschool, typically developing children start to affix words according to adult language patterns (Neuberger, 2014). To ensure that the acquisition of the mother tongue does not cause problems for the child, it is very important to possess the right language pattern. This research investigates grammatical structure in 6-year-old children's semi-spontaneous narratives using the developmental index of communicative units method. I was looking for the answers to the question of how the grammatical complexity of children's utterances changes when they receive targeted language development twice a week. The hypotheses of the study are that the targeted development will lead to an increase in KFM scores and higher scores than the control group. My research involved 30 pre-school children. Their post-developmental outcomes were compared with their previous outcomes and with the outcomes of children of a similar age who had not (yet) received development, resulting in 60 children. I recorded a picture description with the children. I used a method called the developmental index of units of communication (KFM, Közlésegységek Fejlődési Mutatója, DSS, Developmental Sentence Scoring) to examine the grammatical and syntactic structure of the semi-spontaneous narratives recorded. The results showed that, after six months of development, narratives with more words were produced and were more grammatically complex. In all cases, testing was done individually in the kindergarten environment to which the children were accustomed. The study also found large individual differences between children. The level of language development can have an impact on later learning processes, so I consider it of paramount importance to make appropriate improvements after early identification of any gaps.

Irodalomjegyzék/References

- Krániczné Szabó, Á. (2023): 4–6 éves gyermekek félspontán narratíváinak grammatikai szerkesztettsége. *Anyanyelv-pedagógia* 3.
- Neuberger, T. (2014): *A spontán beszéd sajátosságai gyermekkorban*. ELTE Eötvös Kiadó. Budapest.

AZ ISKOLAI SZOCIÁLIS SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG ELSŐ HÁROM ÉVÉNEK TAPASZTALATAI A KUTATÁSOK TÜKRÉBEN

Szecskó János

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

E-mail: szecsko.janos@ped.unideb.hu

Az iskolai szociális segítség az elmúlt húsz évben egyre növekvő figyelmet kap magyar és nemzetközi viszonylatban is, egyre inkább mutatkozik igény a szociális szakember jelenlétére a nevelési-oktatási intézményekben. A szolgáltatás 2018. évi kötelező bevezetése óta több empirikus és elméleti tanulmány született a témában, amely az eddigi gyakorlati tapasztalatokról számol be. Az előadásban az iskolai szociális segítő tevékenység működésének tapasztalatait mutatjuk be, olyan publikált kutatási eredmények elemzésével, amely a kötelező bevezetés első három évében született. A kiválasztott hat tanulmányt, három szempont alapján elemeztünk, azaz a szociális segítő beilleszkedése és fogadtatása az intézményben, a segítő iskolában eltöltött óráinak száma és a szakmai együttműködések kialakításának jellemzői. A tanulmány rávilágít arra, hogy nagy jelentősége van a szakemberek oktatási intézményekbe való beilleszkedésére a segítőik személyiségének, a világos kompetenciahatároknak, az intézményben eltöltött órák számának és az interprofesszionális együttműködések színvonalának is. Jelen előadás egy átfogó, a magyar iskolai szociális munka jelenlegi működését empirikusan vizsgáló kutatás elméleti alapjai megalapozottságához kíván hozzájárulni.

THE FIRST THREE YEARS OF THE SCHOOL SOCIAL WORK IN HUNGARY IN THE LIGHT OF THE RESEARCH

In the last twenty years, school social work has received increasing attention both in Hungary and internationally, and there is a growing need for the presence of a social professional in educational institutions. Since the mandatory introduction of the service, several empirical and theoretical studies have been published on the subject, which report on the practical experience and the insights of the professionals. In our research question, we looked for the answer to the experiences of the operation of school social work, in studies that were born in the first three years of the mandatory introduction. The selected six studies were analyzed on the

basis of three aspects which is the integration of the social worker in the institution, the number of hours spent by the social worker at the school and the characteristics of the development of professional collaborations. The document analysis reveals that the social worker, clear competence boundaries, the number of hours spent in the institution and the level of interprofessional cooperation have great importance for the integration of professionals into educational institutions. The present study aims to contribute to the theoretical foundations of a comprehensive empirical study of the current functioning of Hungarian school social work.

AZ IDŐSKORI FIZIKAI AKTIVITÁS ÉS AZ EGÉSZSÉG KAPCSOLATÁNAK VIZSGÁLATA HAJDÚBÖSZÖRMÉNYBEN

Szerdahelyi Zoltán (PhD) és Laoues-Czibalmos Nóra (PhD)

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

E-mail: szerdahelyi.zoltan@ped.unideb.hu laoues.nora@ped.unideb.hu

Az idősödő társadalom fogalmához kapcsolódó folyamatok megismerése a hazai tudományos életben is kiemelt figyelmet kap napjainkban is, hiszen Magyarország demográfiai jellemzőinek egyik markáns pillére a születéskor várható élettartam növekedése, melyhez csökkenő születésszám párosul. Ezek a folyamatok számos kihívás elé állítják a politikai döntéshozókat és az egészségügyi ellátórendszert egyaránt. Az időskorú népesség egészségi állapotának javítása kulcsfontosságú cél lesz az elkövetkező időszakban. Az általunk „kezelt” egészségtőke mennyisége és az életkor között legtöbbször fordított arányosság áll fenn. Lényeges, hogy az életkor előrehaladtával mennyire tudjuk minimalizálni az egészségveszteségeinket. Kutatásunk célja, hogy azonosítsuk a vizsgált populáció tagjainak szociokulturális háttere és a fizikai aktivitása közti összefüggéseket, valamint az időskorú lakónépesség egészségi állapota és fizikai aktivitása közötti kapcsolatokat típusát, azok erősségét. Vizsgálatunkba a hajdúböszörményi 65 év feletti lakónépességet vontuk be. A kérdőívek válaszaiból kiderült, hogy a megkérdezettek a saját egészségi állapotukat nem tartják megfelelőnek, mely eredménynek megfelel az igazolt betegségek száma és típusa. A megkérdezettek csupán kevesebb, mint hatodának nincs rendszeres orvosi ellátást igénylő betegsége. Az általánosan rossz egészségi állapot jelenti a legerősebb befolyásoló tényezőt a fizikai aktivitás terén az idősek körében. Egyértelmű kép rajzolódik ki, mely a szabadidősportolás, a magasabb iskolai végzettség és a magasabb jövedelmi szint összefonódását mutatja, melyhez jobb általános egészségi állapot társul. Az alacsonyabb jövedelemmel és iskolai végzettséggel rendelkezők esetében borúsabb képet láthatunk. Ez a leginkább veszélyeztetettebb réteg, melynek tagjaira különös figyelmet kell fordítani.

THE EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN PHYSICAL ACTIVITY IN ELDERLY AGE AND HEALTH IN HAJDÚBÖSZÖRMÉNY

Studying the processes related to the concept of an ageing society receives special attention in contemporary Hungarian scientific life as well, since one of the striking pillars of Hungary's demographic characteristics is the increase in life expectancy at birth, coupled with a decreasing birth rate. These processes pose a number of challenges for policymakers and the health-care system alike. Improving the health of the elderly population will be a key goal in the period ahead. In most cases, there is an inverse correlation between the amount of health capital we "manage" and age. It is important how well we can minimize our health losses with age. The aim of our research is to identify the correlations between the sociocultural background and physical activity of the members of the studied population, as well as the type of relationships and their strength between the health status and physical activity of the elderly residents. Our study included the population over 65 years of age in Hajdúböszörmény. The answers to the questionnaires revealed that the respondents consider their own health status to be inadequate, which is matched by the number and type of confirmed diseases. Only less than a sixth of those surveyed do not have an illness requiring regular medical attention. Overall poor health is the strongest factor influencing physical activity among elderly people. A clear picture emerges showing the intertwining of leisure sports, higher educational attainment, and higher income levels; associated with better overall health. For those with lower incomes and education, the picture is gloomier. This is the most vulnerable stratum and its members deserve special attention.

KOGNITÍV KOMPETENCIÁK FELMÉRÉSE HÁTRÁNYOS HELYZETŰ ÓVODÁSOK KÖRÉBEN BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN, HAJDÚ-BIHAR ÉS SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYÉBEN

Szerepi Sándor (PhD)

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

E-mail: szerepis@ped.unideb.hu

EFOP-3.1.3-16-2016-00001, „Társadalmi felzárkózási és integrációs köznevelési intézkedések támogatása” címmel vettünk részt 2017 és 2020 között egy az Oktatási Hivatal által vezetett országos projektben, melyet egyszerűen „Esélyteremtő Óvoda” néven használtunk munkánk során. A projekt célja elsősorban az óvodák megsegítése volt a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű roma, cigány gyermekek nevelését, fejlesztését tekintve. A munka egy fontos szakasza volt az a felmérés, melyben egy sajátos – az óvodai élethez alkalmazkodó, az óvodapedagógusok megfigyeléseire épülő – képességfelmérést végeztünk el az intézmények aktív közreműködésével. Jelen tanulmányban a felmérés egy fontos aspektusát, a kognitív kompetenciák vizsgálatát helyezük előtérbe. Három kategóriában (észlelés-érzékelés, gondolkodás, képzelet), kategóriánként öt dimenzióban kaptunk eredményeket a három kiválasztott megye projektben részt vevő óvodáiból. A teljes felmérésben összesen 1112 gyermekről szolgáltatott információt az óvodák, melyből a három általunk elemzett megyét tekintve a következőképpen alakult a beérkezett válaszok száma: Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 259, Hajdú-Bihar megyében 178, míg Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 271, azaz $n=708$ gyermekre vonatkozó óvodapedagógus állítás elemzésére került sor jelen tanulmányban. Az eredményekben szignifikáns különbség nem tapasztalható: mindössze néhány esetben tapasztaltunk Borsod-Abaúj-Zemplén megye kapcsán negatív irányú eltérést a szociális kompetenciák terén.

SURVEY OF THE COGNITIVE COMPETENCES ABOUT THE DISADVANTAGED PRESCHOOL CHILDREN IN THE COUNTIES BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN, HAJDÚ-BIHAR AND SZABOLCS- SZATMÁR-BEREG

Between 2017 and 2020, we participated in a national project led by the Education Office, called „Support for social inclusion and integration measures in

public education” (EFOP-3.1.3-16-2016-00001), which we simply called "Kindergarten for Opportunities". The aim of the project was mainly to help kindergartens educate and develop disadvantaged and multiply disadvantaged Roma and Gypsy children. An important phase of the work was the survey, in which a specific assessment of skills was carried out with the active participation of the institutions, adapted to life in the kindergarten and based on the observations of the kindergarten teachers. In the present study, we focus on an important aspect of the survey, the study of cognitive competencies. Results were obtained in three categories (perception, thinking, and imagination), in five dimensions per category, from the kindergartens participating in the project in the three selected counties. In the total survey, the kindergartens provided information on a total of 1112 children, of which the number of responses received in the three counties analyzed by us was as follows: 259 in Borsod-Abaúj-Zemplén county, 178 in Hajdú-Bihar county and 271 in Szabolcs-Szatmár-Bereg county. So kindergarten teachers' statements regarding n=708 children were analyzed in this study. No significant difference can be observed in the results: only in a few cases did we experience a negative deviation in social competences in Borsod-Abaúj-Zemplén county.

DIGITÁLIS ADMINISZTRÁCIÓ AZ ÓVODAI TEHETSÉGTÁMOGATÁS SZOLGÁLATÁBAN

Szilágyi Barnabás (PhD)

Debreceni Egyetem

E-mail: szilagyibarnabas@gmail.com

A fejlődéslélektani kutatások eredményeként Favell óta ismerjük azokat az alapvető kritériumot, miszerint a fejlődési szakaszokat minőségi különbségek jellemzik, hogy egyik szakaszból a másikba történő átmenet egyszerre jelentkezik a gyermek viselkedésének majdnem minden vonatkozásában, és hogy egy-egy szakaszra jellemző viselkedési és testi változások összefüggő mintázatot alkotnak. A gyermekek mérése, értékelésük fokozott igénye és elvárása, valamint az ezzel kapcsolatos dokumentációs feladatok megnöttek, köszönhető a számos kidolgozott kapcsolódó módszertannak. Ezzel párhuzamosan digitális technológiák fejlődése is hozzájárulhat a pedagógusok adminisztrációs feladatainak támogatásához. Megoldások állnak rendelkezésre az értékelés eredményeinek rögzítésére, a nyomonkövetésre, valamint az erre épülő megoldások lehetőségét adnak ez alapján a spontán érés támogatására, a fejlesztéssel! Cél a gyermekek legszenzitívabb időszakában a velük foglalkozó pedagógusok támogatása, gyermekeink fejlődése érdekében. Jelen előadás betekintést nyújt a fejlődéslélektani szakmai alapokra épülő, képesség/részképességek bölcsődei és óvodai digitális értékelésébe. Az értékelés eredményeként támogatás biztosítható a spontán érés, a fejlődés, a képesség/részképességek differenciált támogatására. Az értékelés módszertani jellege lehetőségét biztosít a kiemelkedő képességek korai azonosításra, részképességek differenciált fejlesztésre. Az előadásban bemutatásra kerülő digitális alkalmazás pedagógusok munkáját támogató program.

DIGITAL ADMINISTRATION IN THE SERVICE OF TALENT SUPPORT IN PRESCHOOLS

As a result of developmental psychology research, we have known since Favell that fundamental criteria characterize developmental stages, that the transition from one stage to another occurs simultaneously in almost every aspect of a child's behavior, and that behavioral and physical changes characteristic of a particular stage form a coherent pattern. The measurement of children, the increased demand and

expectation for their evaluation, and the related documentation tasks have increased, thanks to numerous developed related methodologies. Concurrently, the development of digital technologies can contribute to supporting the administrative tasks of educators. Solutions are available for recording assessment results, monitoring, and solutions based on these provide opportunities for supporting spontaneous maturation and development. The aim is to support educators working with children during their most sensitive period, for the development of our children! This presentation provides insight into the digital assessment of abilities/sub-abilities in kindergarten and preschool, based on the foundations of developmental psychology. As a result of the assessment, support can be provided for spontaneous maturation, development, and differentiated support for abilities/sub-abilities. The methodological nature of the assessment provides an opportunity for identifying 'talent seeds' and for differentiated development of sub-abilities. The developed digital application, which will be presented in the lecture, supports the work of educators

ALTERNATÍV ZENEI IRÁNYZATOK SOKSZÍNŰSÉGÉNEK ELMÉLETE

Tamásiné Dsupin Borbála (PhD) és Hovánszki Jánosné (PhD)

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

E-mail: b.dsupin@gmail.com

hovanszkijne@gmail.com

Magyarország zenei nevelése Kodály Zoltán koncepcióján és Forrai Katalin kisgyermekkorai módszertani útmutatásán alapszik, s ez a magyar zenei nevelés nélkülözhetetlen alapja és segítője. A módszer alapvető értékeket alkalmaz a gyermekek zenei készségeinek, képességeinek fejlesztésére. Nagyjából azonos időszakban Európa szerte több zenepedagógus is foglalkozott a zenetanítás struktúrájának és módszertani eszköztárának a megreformálásával. A zenepedagógusok közül Dalcrose, Orff, Willems, Freinet pedagógiáját szeretném kiemelni, akik programjukban eredményesen alkalmazták a kisgyermekkorai zenei nevelést, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését. Pedagógiájuk, módszereik alapján egyetértettek a következő néhány alapelvben: a zenei nevelést minél korábban el kell kezdeni, a folyamatos zenei aktivitást (ének, ritmus, hallás, mozgás, improvizáció, hangszer, zenehallgatás) kell előtérbe helyezni, az életkori sajátosságok mellett megfelelő hangsúlyt kell kapnia az egyéni adottságoknak, hiszen a pszichikus képességek egyenetlen fejlődése miatt egy korosztályon belül, több évnyi szintbeli különbség is lehet. Más-más képességekkel, hajlamokkal, érdeklődéssel és motiváltsággal rendelkeznek a gyermekek, így hatékonyabb a személyes kötődést lehetővé tevő egyéni és csoportos játékokat alkalmazni. Meg kell teremteni azokat a feltételeket, melyekben a gyermekek tapasztalatokat szerezhetnek befogadóként és alkotóként egyaránt, s minél több idő-, tér-, mozgás-, hang-, tapintás- és színélményük legyen tevékenységük folyamán. Nem szabad megfeledkeznünk a zene érzelmi hatásáról sem, melynek nagy szerepe van a közösségi magatartás kialakításában. Az éneklés ugyanúgy, mint a beszéd, a központi idegrendszer működésének függvénye, egy feltételes reflex, mely a légzősműködés feltétlen reflexére épül. Ezért a fejlesztés folyamán az ének-zenei tevékenységek nemcsak az ép, hanem a sérült gyermekek fejlesztésére is rendkívül pozitív hatással vannak. A zene képes fejleszteni az empátiás készségeket, a szociális érzéket. A ritmusok és harmóniak segítségével a nagy és finommozgások fejlődése érhető el. Jótékony hatással van a gondolkodás, a kreativitás, az önmegevalósítás területén és hozzájárul az énező

fejlesztéséhez. A zene javítja a közérzetet, a koncentrációt, aktív segítséget jelent a figyelemfejlesztésben is. Nyitottságot, rugalmasságot eredményez. Erőteljesen hat a beszédkézségre, a képzelőerőre, és az improvizációs készségre is. Épp ezért tudjuk használni a zenét gyógyító, fejlesztő célokra is. Számos olyan esetben alkalmazható, ahol a lelki segítő- és személyiségfejlesztő módszerek általában, így pl. értelmi-, mozgás-, hallás- és látássérülteknél, pszichés ill. mentális sérülteknél, pszichiátriai betegeknél, a mentalizáció fejlesztésére, a kreatív funkciók erősítésére, de beszédhibásoknál, tanulási-, magatartási- és viselkedési zavarokkal küszködőknél is. A fentiek alapján látható, hogy az általános zenei képességfejlesztés egybeesik a terápiás fejlesztő hatásokkal. A kutatások hosszú sora bizonyítja, hogy minél korábbi életszakaszban kell elkezdeni a zene segítségével történő személyiség-kibontakoztatást, fejlesztést, vagy korrekciót. Az egyes pedagógiák elméleti bemutatása után ízelítőt kaphatunk e zenei irányzatok látványos és élvezetes gyakorlatából is, a különböző európai nemzetek zenepedagógusainak módszerein és zenei játékein keresztül.

THEORY THE DIVERSITY OF ALTERNATIVE MUSIC PEDAGOGY METHODS

The musical education in Hungary is based on the concept of Zoltán Kodály and the methodological guidance of Katalin Forrai in early childhood education, which is an indispensable basis and support for the Hungarian musical education. The method applies fundamental values to the development of children's musical skills and abilities. At about the same time, music teachers throughout Europe were engaged in reforming the structure and methodological tools of music teaching. Among these music teachers, I would like to highlight the pedagogy of Dalcrose, Orff, Willems and Freinet, who successfully applied early childhood music education and the development of children with special educational needs in their programmes. Based on their pedagogy and methods, they agreed on the following principles: musical education should start as early as possible, continuous musical activity (singing, rhythm, listening, movement, improvisation, instrument, listening) should be emphasized, and in addition to age-specific characteristics, individual talents should be given due emphasis, since due to the uneven development of psychic abilities, there can be several years of difference in levels within a single age group. Children have different abilities, aptitudes, interests and motivation, so it is more effective to use individual and group play that allows for personal attachment. The conditions should be created in which children can experience both as receivers and

creators, and have as many experiences of time, space, movement, sound, touch and colour as possible in the course of their activities. We must also remember the emotional impact of music, which has a major role to play in the development of community behaviour. Singing, like speech, is a function of the central nervous system, a conditioned reflex based on the unconditioned reflex of respiration. Singing and music activities in the development process therefore have a very positive effect on the development not only of healthy children but also of children with disabilities. Music can develop empathy and social skills. Through rhythms and harmonies, the development of large and fine movements can be achieved. It has beneficial effects on thinking, creativity, self-expression and contributes to the development of the sense of self. Music improves well-being, concentration and actively helps to develop attention. It leads to openness and flexibility. It has a powerful effect on speech, imagination and improvisation skills. This is why we can use music for healing and developmental purposes. It can be used in many cases where spiritual support and personal development methods are generally used, such as for people with intellectual, motor, hearing and visual impairments, psychiatric and mental disabilities, psychiatric patients, to improve mentalization, to strengthen creative functions, but also for people with speech impairments, learning, behavioural and conduct disorders. The above shows that the development of general musical skills coincides with therapeutic development effects. There is a long body of research demonstrating that the earlier in life, the earlier the start of personal development, enhancement or correction through music. After a theoretical presentation of each pedagogy, we will also get a taste of the spectacular and enjoyable practice of these musical trends through the methods and musical games of music teachers from different European nations.

LENT AND EASTER IN THE PHILIPPINES: CATHOLIC RELIGIOUS PRACTICES IN THE DISCOURSE OF GENDER PERFORMATIVITY

Tamayo, Jose Antonio Lorenzo

University of Debrecen, Hungary (Philippine Islands)

E-mail: jolotamayo@gmail.com

Filipinos consider Holy Week as the holiest days of Lent and Easter. During this time, the Philippines is shrouded with centuries-old rituals and practices that persist in contemporary times. Using the framework of gender performativity, this study examines three forms of *pamamanata* (devotion): *pagsasanto* (taking care of a religious image), *penitensya* (penance), and *salubong* (Easter procession). The aim is to identify *pamamanata* practices that align with the feminine, masculine, gay, and those bordering between masculine and feminine tropes. The study maximized data from the author's fieldwork and ethnographic materials written by academics. This study found that the three *pamamanata* traditions were gendered practices that were affected by the agencies of the family, community, and religion (Tamayo, 2024).

NAGYBÖJT ÉS HÚSVÉT A FÜLÖP-SZIGETEKEN: KATOLIKUS VALLÁSI GYAKORLATOK A NEMI PERFORMATIVITÁS DISKURZUSÁBAN

A filippínók a nagyböjt és a húsvét legszentebb időszakának tartják. Ez idő alatt az országot évszázados rituálék és gyakorlatok lepik el, amelyek a mai napig fennmaradtak. A tanulmány a gender performativitás kereteit felhasználva a *pamamanata* (áhitat, odaadás) három formáját vizsgálja: a *pagsasanto* (egy vallási kép gondozása), a *penitensya* (vezeclés) és a *salubong* (húsvéti körmenet). A cél a feminin, maszkulin, meleg, illetve a maszkulin és feminin típusok közötti határesetnek számító *pamamanata*-gyakorlatok azonosítása. A tanulmány maximalizálta a szerző terepmunkájából és a tudósok által írt néprajzi anyagokból származó adatokat. A tanulmány megállapította, hogy a három *pamamanata*-hagyomány nemek szerinti gyakorlat, melyekre a család, a közösség és a vallási szervezetek is hatással vannak (Tamayo, 2024).

Irodalomjegyzék/References

Tamayo, Jose Antonio Lorenzo L. (2024). Lent and Easter in the Philippines: Catholic Religious Practices in the Discourse of Gender Performativity. *Special Treatment Interdisciplinary Journal [Különleges Bánásmód Interdiszciplináris folyóirat]*, 10. (SI), 123-134. DOI [10.18458/KB.2024.SI.123](https://doi.org/10.18458/KB.2024.SI.123)

SUPPORTING STUDENTS WITH ANXIETY IN THEIR STUDIES

Tammemäe, Tiit (PhD), Hanna Allmäe & Eleriin Sild

Tallinn University, School of Educational Sciences

E-mail: tiit.tammemae@tlu.ee

Anxiety is one of the most common mental health problems among children and adolescents, which can have a negative impact on their personal relationships and academic activities. The aim of this research was to find out in what way anxiety is expressed at school, how anxiety affects educational activities and what kind of support to offer to the students with anxiety. The following research questions guided this study: 1) How is anxiety expressed among 13-14-year-old students when in school? 2) How does anxiety affect the 13-14-year-old students' educational activities? 3) What kind of support should be provided to students with anxiety at school? The participants consisted of 26 students aged 13-14 from several Estonian schools. For analysis, we collected the data through a questionnaire and interviews. A mixed-methods approach was selected. The research showed that students feel anxious, either during a lesson or before a test/presentation. It appeared that the expression of anxiety at school is individual among the students. Students with anxiety think that their academic performance would be better without the anxiety. Distance learning has reduced students' anxiety in educational activities, the students prefer to participate in the online lessons without turning on the camera and if they don't have to answer in front of the class. Students aged 13-14 prefer to talk to their friends who are also experiencing anxiety than to adults who do not understand their anxiety. The students' answers revealed that the teacher should ask all the students with equal frequency to present their homework. Anxious students could also be supported by helping them recall what they have learned and to use different methods to assess their knowledge. The students stated that they need a quiet and safe place to be alone at school. There is a need to raise awareness about anxiety symptoms and ways for teachers to support students.

A SZORONGÓ DIÁKOK TÁMOGATÁSA TANULMÁNYAIK SORÁN

A szorongás az egyik leggyakoribb mentális egészségügyi probléma a gyermekek és serdülők körében, amely negatív hatással lehet személyes kapcsolataikra és tanulmányi eredményességükre. A kutatás célja, annak megismerése, hogy, milyen módon

jelenik meg a szorongás az iskolában, hogyan befolyásolja a szorongás az oktatási tevékenységeket, és milyen támogatást lehet nyújtani a szorongó diákoknak. A vizsgálat a következő kérdésekből indult ki: 1) Hogyan nyilvánul meg a szorongás az iskolában a 13-14 éves diákok körében? 2) Hogyan befolyásolja a szorongás a 13-14 éves tanulók oktatási tevékenységét? 3) Milyen támogatást kell nyújtani a szorongó tanulóknak az iskolában? A vizsgálatban 26 fő, 13-14 éves diák vett részt, több ész iskolából. Az elemzéshez az adatokat kérdőív és interjúk segítségével gyűjtötték össze. Vegyes módszertani megközelítést választottak. A vizsgálat rávilágított arra, hogy a diákok gyakran szoronganak az órák alatt, vagy egy teszt/prezentáció előtt. Kiderült, hogy a szorongás jelei egyénenként a eltérnek diákok körében. A szorongó diákok úgy gondolják, hogy a szorongás nélkül jobb lenne a tanulmányi teljesítményük. A távoktatás csökkentette a diákok szorongását. A diákok szívesebben vesznek részt az online órákon a kamera bekapcsolása nélkül, és ha nem kell az osztály előtt felelniük. A 13-14 éves diákok szívesebben beszélgetnek olyan barátaikkal, akik szintén szoronganak, mint az olyan felnőttekkel, akik nem értik meg a szorongásukat. A diákok válaszaiból az is kiderült, hogy véleményük szerint a tanároknak minden diákot egyforma gyakorisággal kellene felkérnie a házi feladat bemutatására. A szorongó diákokat úgy is lehet támogatni, hogy tanárok segítenek felidézni a tanultakat, és különböző módszereket lehetne alkalmazni a tudásuk értékelésére. A diákok megfogalmazták, hogy igényelnék a csendes és biztonságos környezetet, ahol egyedül lehetnének az iskolában. A vizsgálat felhívja a figyelmet arra, hogy szükség van a szorongás tüneteinek tudatosítására, és annak megismertetésére, hogy a tanárok hogyan támogathatják a diákokat.

CAUSES AND CONSEQUENCES OF LANGUAGE ASSIMILATION IN LOCAL ROMA COMMUNITIES

Tóth Norbert és Nagygyőriné Kerti Ibolya

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Kar

E-mail: tothnorbert0723@gmail.com, nkerti.ibolya@ped.unideb.hu

In Hungary, acculturation and linguistic assimilation are one of the defining characteristics of native-speaking Gypsy/Roma communities (Biczó, 2019). The trend can be observed throughout the country, according to which local communities that have been more closed until now, strongly tied to conventional traditions, are characterized by tradition-distance, that is, the abandonment of various cultural elements, including linguistic heritage, can also be observed (Tóth, 2022). Our field experiences have highlighted that, even in the case of communities speaking a dialect of Romani, which have been more resistant to the effects of language assimilation, the process can be observed during which the younger generations only understand their mother tongue at the level of understanding and not as active users. In the presentation, we undertake to explore the causes of the language assimilation process and the transgenerational circumstances of language change in two native-speaking communities of Northeastern Hungary (Hodász and Ibrány) that have survived to this day. During the empirical data collection, we relied on quantitative and qualitative research methodology. In the two investigated Oláh Gypsy communities, 50-50 questionnaires were asked, and 10-10 semi-structured interviews were recorded. The pragmatic significance of our research can be captured in the fact that - according to our hopes - the results of the presented research can contribute to understanding what kind of applied and practical action program can be developed to promote the preservation of Romani as a spoken language.

NYELVI ASSZIMILÁCIÓ OKAI ÉS KÖVETKEZMÉNYEI LOKÁLIS ROMA KÖZÖSSÉGEKBEN

Magyarországon az anyanyelvű cigány/roma közösségek egyik meghatározó jellemvonása az akkulturáció és a nyelvi asszimiláció (Biczó, 2019). Országszerte megfigyelhető az a tendencia, mely szerint az eddig zártabb, a tradicionális hagyományokhoz erősen kötődő lokális közösségekre a hagyomány-distancia a

jellemző, vagyis a különböző kultúraelemek, köztük a nyelvi örökség elhagyása is megfigyelhető (Tóth, 2022). Eddigi tereptapasztalataink arra világítottak rá, hogy az eddig a nyelvi asszimilációs hatásoknak jobban ellenálló a romani valamely dialektusát beszélő közösségek esetében is megfigyelhető az a folyamat, mely során a fiatalabb generációk legfeljebb már csak a megértés szintjén és nem aktív használóként bírják anyanyelvüket. Az előadásban arra vállalkozunk, hogy Északkelet-Magyarország két zárványszerűen napjainkig fennmaradt cigány anyanyelvű közösségében (Hodász és Ibrány) tárjuk fel a nyelvi asszimilációs folyamat okait, s a nyelvváltás transzgenerációs körülményeit. Az empirikus adatfelvétel során kvantitatív és kvalitatív kutatómódszertani apparátusra támaszkodtunk. A két vizsgált oláh cigány közösségben 50-50 kérdőív került lekérdezésre, illetve 10-10 félig strukturált interjút rögzítettünk. Kutatásunk pragmatikus jelentősége abban ragadható meg, hogy –reményeink szerint – a bemutatott kutatás eredményei hozzájárulhatnak ahhoz, hogy megérthessük, milyen alkalmazott és gyakorlati szemléletű cselekvési program dolgozható ki a romani beszélt nyelvként történő megőrzésének előmozdításához.

Irodalomjegyzék/References

- Biczó, Gábor (2019). Enculturation and/or acculturation: the situative mechanism of social integration process in Romani communities In: Biczó, Gábor (szerk.) *Így kutatunk mi: A Lippai Balázs Roma Szakkollégium válogatott romológiai tanulmánygyűjteménye*. Debrecen, Magyarország : Didakt . pp. 147-155.
- Tóth, N. (2022). A lovári nyelv “intézményesülése” a társadalmi innováció aspektusából. *Különleges Bánásmód - Interdiszciplináris folyóirat*, 8(4), 85-93. DOI [10.18458/KB.2022.4.85](https://doi.org/10.18458/KB.2022.4.85)

EREDMÉNYESSÉGI ÉS HATÉKONYSÁGI MUTATÓK A PEDAGÓGIAI SZAKSZOLGÁLATOKBAN

Tózsá-Rigóné Nagy Judit (PhD)

Miskolci Tankerületi Központ

E-mail: judit.nagy@kk.gov.hu

Az eredményes és hatékony iskola kérdéskörével az elmúlt évtizedekben számtalan kutatás és tanulmány foglalkozott, így egyre több ismerettel rendelkezünk az eredményességet és hatékonyságot befolyásoló iskolai ismérvekről (Széll, 2018; Lannert, 2018; Hanushek, 1992). A szakszolgálatok „kakukktójságnak” számítanak a köznevelés rendszerében, speciális működésükkel és tevékenységstruktúrájukkal jelentős mértékben eltérnek az iskoláktól. Az elmúlt évtizedben készült szakirodalmi leírások, elemzések több szegmensből értékelik a szakszolgálati működés átalakulását Mile és Kiss, 2022; Kerekes és Tózsá-Rigóné, 2021; Bacsó és mtsai., 2013) az ellátórendszer eredményeit és kihívásait, de az intézmény specifikus hatékonyságmutatói még nem szerveződtek kidolgozott keretrendszerbe. A Miskolci Tankerületi Központ szakmai vezetőjeként 2013 óta ellátom a Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat fenntartói koordinációját. Az elmúlt tíz évben számos finansiális, infrastrukturális és személyi kérdést kezeltünk. Úgy ítéljük meg, hogy jelentős változást értünk el, de a fenntartó számára és az oktatáskutató számára is megválaszolendő a kérdés, hogy eredményes-e az általunk szervezett szakszolgálati feladatellátás. A kérdés elméleti háttérének megalapozása annál is inkább fontos, mert a kapacitáshiány a vármegye egészét tekintve több szakszolgálati területen is jelentős (pl. megyei szakértői bizottsági vizsgálatok), de a közeljövőben bevezetésre kerülő pedagógus értékelési rendszer kapcsán is fontos tisztán látnunk, hogy mely tényezők alapján ítéltető meg az ellátott feladat eredményessége, hatékonysága.

További kérdés, amelyre kutatásomban választ keresek, annak vizsgálata, hogy a szakszolgálat társadalmi környezete és az intézményi beágyazottsága, amelyben a társszervekkel együttműködik, hogyan hat az eredményességére. Kutatásom során arra törekszem, hogy beazonosítsam azt az elemzési módszertant, amely alkalmas a szakszolgálat eredményességi mutatóinak elkülönítésére, a háttérváltozók hatásának mérésére. Jelen előadásban az elméleti háttérrel, az első megközelítés lehetőségeit érintem, és elsősorban a szervezeti folyamatok irányából elemzem a kérdést (Domschitz és Ruzsa, 2018). Eddigi eredményeink azt mutatják, hogy a különböző

működési hagyományok mentén dolgozó szakszolgálati tagintézmények megyei szervezetté érlelődése tudatos vezetéssel és szervezetfejlesztéssel, közös célok, munkamódszerek és jövőkép kialakításával jelentős eredményeket hozott. A jogyorkorlatok megőrzése, a közös szakmai minimum meghatározása és a vezetői hatékonyság hozzájárult a szervezeti eredményességhez.

EFFICIENCY AND EFFECTIVENESS INDICATORS IN SPECIALISED PEDAGOGICAL SERVICE

The issue of effective and efficient schools has been the subject of countless research and studies over the past decades, and we have a growing body of knowledge about the school criteria that influence effectiveness and efficiency (Széll, 2018; Lannert, 2016; Hanushek, 1992). Specialised services are the "odd man out" in the public education system, with a specialised mode of operation and activity structure that is very different from schools. Literature descriptions and analyses from the last decade evaluate the transformation of the specialised service operation from several perspectives (Mile and Kiss, 2022; Kerekes and Tózsza-Rigóné, 2021; Bacsó et al., 2013), the achievements and challenges of the care system, but the specific efficiency indicators of the institution have not yet been organised into a developed framework. Since 2013, as the professional head of the Centre of School District of Miskolc, I have been responsible for the maintenance coordination of the Specialised Pedagogical Service in Borsod-Abaúj-Zemplén County. In the last ten years we have dealt with a number of financial, infrastructural and personnel issues. We consider that we have made a significant change, but the question for the maintainer and for the educational researcher is whether the provision of the professional service we have organised is effective. It is all the more important to establish the theoretical background to this question because the lack of capacity in the county as a whole is significant in several areas of professional services (e.g. the expert committee examinations), but also in the context of the teacher evaluation system that will be introduced in the nearest future, it is important too to get a clear picture of the factors that can be used to judge the effectiveness and efficiency of the services provided. A further question I am seeking to answer in my research is how the social environment of the service and the institutional embeddedness in which it interacts with its partner agencies affects its effectiveness. In my research, I seek to identify an analytical methodology that is suitable for isolating indicators of effectiveness of the Specialised Pedagogical Service, measuring the impact of

background variables. In this presentation, I will touch upon the theoretical background and the possibilities of the first approach, and analyse the issue primarily from the perspective of organisational processes (Domschitz and Ruzsa, 2018). Our results so far show that the practices of the member institutions, which have different operational traditions, into a county organisation, with conscious leadership and organisational development, the development of common goals, working methods and vision, has brought significant results. The preservation of good practices, the definition of a common professional minimum and managerial effectiveness have contributed to organisational effectiveness.

Irodalomjegyzék/References

- Bacsó Á., Hodossy A., Mile A., Papp G., Perlusz A. és Torda Á. (2013): *Helyzetelemzés készítése a pedagógiai szakszolgálati intézményrendszer működése, működési feltételeinek feltárására, továbbá javaslatok megfogalmazása a pedagógiai szakszolgálati ellátórendszer optimális működési gyakorlatának kialakításához.* (Kézirat). Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft., Budapest.
- Domschitz M.; Ruzsa Á. (2018). *A szervezeti változáskezelés és a szervezetfejlesztés.* NKE, Budapest.
- Hanushek E. (1992). The Trade-off between Child Quantity and Quality. *Journal of Political Economy* Vol. 100, No. 1, pp. 84-117
- Lannert, J (2018). Nem gyermeknek való vidék: a magyar oktatás és a 21. századi kihívások. In: Kolosi, T.; Tóth, I. Gy. (szerk.) *Társadalmi Ríport 2018 Budapest, Magyarország : TÁRKI, TÁRKI Társadalomkutatási Intézet Zrt.* pp. 267-285.
- Mile, A., és Kiss, L. (2022). Kihívások és megfelelések a pedagógiai szakszolgálati ellátórendszerben. *Gyógypedagógiai Szemle*, 50(1.), 35–50. DOI [10.52092/gyosze.2022.1.3](https://doi.org/10.52092/gyosze.2022.1.3)
- Szél K.(2018). *Iskolai légkör és eredményesség.* Belvedere, Szeged.

INTERSECTIONALITY AS A THEORETICAL FRAMEWORK TO STUDY MIGRANT WORKERS

Tran, Manh Kha

University of Debrecen, Hungary (Vietnam)

E-mail: khatmkgrad@gmail.com

Intersectionality depicts the intricate interplay of various social categorizations in shaping the experiences of individuals or communities rather than single categorization alone. This article attempts to introduce intersectionality as an essential theoretical framework for research and analysis of migrant workers' lived experience with social inequalities, and at the same time, their social positionings. Initially a critique of academic feminism from a Black activist and more inclusive perspective, intersectionality has been quickly adopted by researchers from other fields as a framework due to its usefulness in researching inequalities. By tracing intersectionality back to the context where Crenshaw coined the term, together with the presentation of its key proponents and analyses of two case studies, this article hopes to shed light on the way intersectionality can be an essential tool to explore the way migrant workers employ their multiple and intersecting identities to seek upward social mobility (Tran, 2024).

AZ INTERSEKCIONALITÁS MINT ELMÉLETI KERET A MÍGRÁNS MUNKAVÁLLALÓK EGYENLŐTLENSÉGEKKEL ÉS TÁRSADALMI POZICIONÁLÁSSAL KAPCSOLATOS TAPASZTALATAINAK TANULMÁNYOZÁSÁHOZ

Az interszekcionalitás a különféle társadalmi kategorizálások bonyolult kölcsönhatását ábrázolja az egyének vagy közösségek tapasztalatainak alakításában. Jelen tanulmány megkísérli bevezetni az interszekcionalitást, mint alapvető elméleti keretet a migráns munkavállalók társadalmi egyenlőtlenségekkel kapcsolatos megélt tapasztalatainak, és egyben társadalmi pozícióinak kutatásához és elemzéséhez. Az interszekcionalitás kezdetben az akadémikus feminizmus fekete aktivista és befogadóbb perspektívájú kritikája volt, majd gyorsan átvették más területek kutatói is elméleti keretként, mivel hasznos volt az egyenlőtlenségek kutatásában. Jelen tanulmány az interszekcionalitást visszavezeti a Crenshaw által megalkotott kontextusra az elmélet fő támogatóinak bemutatásával és két esettanulmány elemzésével. A tanulmány

rávilágít arra, hogy hogyan lehet az interszekcionalitás alapvető eszköz annak feltárásához, hogy a migráns munka-vállalók hogyan alkalmazzák többszörös és egymást keresztező identitásukat a felfelé irányuló társadalmi mobilitás érdekében (Tran, 2024).

Irodalomjegyzék/References

Tran, Manh Kha (2024). Intersectionality as a Theoretical Framework to Study Migrant Workers' Lived Experience with Inequalities and Social Positioning. *Special Treatment Interdisciplinary Journal [Különleges Bánásmód Interdiszciplináris folyóirat]*, 10. (SI), 135-144. DOI [10.18458/KB.2024.SI.135](https://doi.org/10.18458/KB.2024.SI.135)

NÉZETEK A KONDUKTORI SZAKÉRTELEMRŐL

Túri Ibolya (PhD)

Semmelweis Egyetem Pető András Kar

E-mail: turi.ibolya@semmelweis.hu

Háttér és célkitűzés: A hazai és nemzetközi neveléstudományi szakirodalom széles körben tartalmaz kutatásokat a pedagógiai nézetek feltárására, sajátosságaiak vizsgálatára, tartalmi szerveződéseik, kapcsolódásaik értelmezéseire. A nézetkutatások egyetértenek abban, hogy a jelöltek nézeteinek azonosítása és tudatosítása különösen fontos pedagógussá válásuk folyamatának támogatásához, hiszen nézeteik befolyásolják a képzésben való részvételüket, és kihatnak későbbi pedagógiai tevékenységükre, ún. viselkedési és metodikai mintaként hatnak. A kutatás célja volt feltárni, hogyan vélekednek a képzés elején, illetve a képzés befejezéséhez közel a jelöltek a sikeres és eredményes pedagógusi tevékenységhez szükséges konduktori szakértelemről, melyek ennek a számukra hangsúlyos elemei, valamint megfigyelhető e változás nézeteikben. *Módszer:* A Semmelweis Egyetem Pető András Karán végzett vizsgálat elvégzésére egyrészt idősorosan, egy adott konduktorjelölti évfolyam folyamatos, évenként megismételt vizsgálata által, másrészt keresztmetszetvizsgálatban, a képzésben résztvevő I., II., III. és IV. évfolyamos konduktorhallgatók részvételével került sor. A kutatási módszerek közül fókuszcsoportos interjúk (N = 20) segítségével, fogalomtérképek készítésével (N = 90), valamint metaforaelemzés (N = 250) keretében törekedtünk a konduktori szakértelemhez kapcsolódó hallgatói nézetek tartalmi feltárására és elemzésére. A fókuszcsoportos interjúkra kényelmi mintavételi eljárás alkalmazásával került sor, a végzős IV. évfolyamos hallgatók közül minden harmadik hallgató bevonásával. A fogalomtérképek megalkotására idősoros vizsgálatban, (5-6 fős) kiscsoportban, a metaforák kitöltésére keresztmetszet vizsgálat keretében került sor. *Eredmények:* A metaforák elemzésének eredményei szerint a hallgatók legtöbbször a konduktori szerephez a segítő, gondozó hasonlatot és a háttérterületi szakember metaforáját fogalmazták meg; a konduktori tevékenységet elsősorban segítség-gondoskodásnak és összetett tevékenységnek látják, amelyben megjelenik a pedagógiai tevékenység mellett további területek (egészségügy, gyógypedagógia, pszichológia, szociológia stb.) ismeretének szükségessége is, egy összetett szerep- és tevékenységmintázat. A fogalomtérképek elemzésének eredményei alapján láthatjuk, a konduktori szakértelem tekintetében egyértelműen

megjelenik a konduktori tudás, szakmai ismeret, amelyet az idősoros kutatás keretében egyértelműen szükséges elemként fogalmazznak meg. A konduktor személyiségjellemzői körében elsődlegesen a gyermekszeretet, határozottság, empátia, türelem, kreativitás, nyitottság, érdeklődés, a munkához való alázat, hűség jellemzőket említik, tehát mindazon ismérveket, amely által a hallgatók véleménye szerint a „jó és eredményes” konduktor leírható. Vizsgálatunk alapján az is igazolást nyert, hogy a konduktori szakértelemhez kapcsolódó nézetek a képzés során változnak, bővülnek, összetettebbé válnak.

VIEWS ON THE EXPERTISE OF THE CONDUCTOR

Background and aims: In the national and international educational literature, a large body of research has explored pedagogical views, their specificities, content organisation and interrelationships. It is agreed that identifying and raising awareness of teacher candidates' pedagogical beliefs is particularly important in supporting their process of becoming teachers, as their beliefs influence their participation in training and affect their subsequent pedagogical practice, acting as a so-called behavioural and methodological model. The aim of the research was to explore how candidates at the beginning and towards the end of their training perceive teacher training competence as a necessary condition for successful and effective teaching, which elements of this competence they emphasise and what changes in their views can be observed. *Method:* The study was conducted at the Pető András Faculty of Semmelweis University in a time-series, continuous examination of a given year group of conductor candidates, repeated every year, and in a cross-sectional study with the participation of the first, second, third and fourth year conductor students. Research methods included focus group interviews (N = 20), concept mapping (N = 90) and metaphor analysis (N = 250) to explore and analyse the content of students' views on the competence of conducting. Focus group interviews were conducted using a convenience sampling procedure, involving one in three of the final year IV students. The concept maps were constructed in a time-series study in small groups (5-6 persons) and the metaphors were filled in using a cross-sectional study. *Results:* According to the results of the analysis of the metaphors, most of the students formulated the metaphor of the facilitator and the carer and the metaphor of the interdisciplinary professional as a role of the conductor; they see the activity of the conductor as a complex activity, mainly as a helping and caring one, in which, besides the pedagogical activity, the need for knowledge of other fields (health, special

education, psychology, sociology, etc.) is also present, a complex role and activity pattern. The results of the analysis of the concept maps show that, with regard to the expertise of the conductor, there is a clear need for conductor knowledge and professional expertise, which is clearly defined as a necessary element in the context of the time-series research. Among the personality traits of a conductor, the characteristics of love of children, determination, empathy, patience, creativity, openness, interest, humility and loyalty to work are mentioned as the most important, i.e. all the characteristics by which, in the opinion of the students, a "good and effective" conductor can be described. Our study also confirmed that the views related to the competence of a conductor change, expand and become more complex during the training.

A TANULÁSI ZAVAR AZONOSÍTÁSÁNAK ÚJ LEHETŐSÉGEI – A VALÓSZÍNŰSÉGI VÁLTOZÓKRA ALAPOZOTT DIAGNOSZTIKA

Vida Gergő (PhD) és Vigh Dajcs Bernadett

Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar

E-mail: vida.gergo@uni-sopron.hu dajcs.bernadett@uni-sopron.hu

A kutatás célja a szakértői bizottságok gyakorlatára vonatkozó vizsgálat volt a tanulási zavarok diagnosztizálásában. A kutatás azt vizsgálta, hogy a szakértői véleményekben alkalmazott módszertan és döntéshozatali folyamatok milyen mértékben befolyásolják a tanulási zavar diagnózisát, különösen a különböző szakértők esetében. A kutatás részben a grounded theory módszerével próbálta azonosítani az elméleti keretet a tanulási zavar diagnosztizálásához, azonban ez nem vezetett egyértelmű eredményre. Ennek hiányában a kvalitatív tartomelemzés és a kvalitatív komparatív analízis módszereit alkalmaztuk az esettanulmányokban. Az fsQCA (Fuzzy-set Qualitative Comparative Analysis) módszerét is felhasználtuk a diagnózis kialakításában résztvevő tényezők azonosítására. A kutatás mintáját 2019-2020-ban, a karantén előtti időszakban végzett gyermekvizsgálatok szakértői szövegei alkották. A dokumentumokat digitális formában elemeztük, anonimizáltuk, majd kódoltuk és csoportosítottuk az ATLAS.ti szoftver segítségével. A szavak gyakoriságát vizsgálták és külön csoportokba rendezték őket. A kutatás eredményei három nagy halmazra osztották a szavakat: a feladatokhoz kapcsolódó szavakat, a feladatok elvégzését vagy a képességek minősítését leíró szavakat és az egyéb jelzőket. Korábban már az fsQCA segítségével azonosítottuk a különböző tényezőket, amelyek befolyásolhatják a tanulási zavar diagnosztizálását. A kutatás eredményei rámutatnak arra, hogy a tanulási zavar diagnózisának kialakítása összetett folyamat, amelyet számos tényező befolyásolhat. Az eredmények fontosak lehetnek az oktatáspolitikai és a gyakorlat számára, hogy jobban megértsék a diagnosztikai folyamatot és annak hátterében álló döntéshozatali mechanizmusokat. A felhasznált módszertan és az eredmények további kutatásokhoz nyújtanak alapot a tanulási zavarok diagnosztizálásának hatékonyabbá tételében érdekében, függetlenül attól, hogy mely ország diagnosztikus gyakorlatát vizsgáljuk.

NEW POSSIBILITIES FOR LEARNING DISABILITY IDENTIFICATION - DIAGNOSTICS BASED ON PROBABILITY VARIABLES

The study aimed to examine the practice of expert committees in diagnosing learning disabilities. The research observed the extent to which the methodology and decision-making processes used in peer reviews influence the diagnosis of learning disabilities, particularly in the case of different experts. The research partly used the grounded theory to identify a theoretical framework for diagnosing learning disability, but this did not lead to an exact result. In its absence, qualitative content analysis and qualitative comparative analysis were used in the case studies. The fuzzy-set Qualitative Comparative Analysis (fsQCA) method was also used to identify the factors involved in setting the diagnosis. The research sample consisted of expert texts on child examinations conducted in 2019-2020 during the pre-quarantine period. The documents were analyzed in digital format, anonymized, coded and grouped using the ATLAS.ti software. The frequency of the words was examined and grouped into separate categories. The results of the study divided the words into three broad sets: words related to tasks, words describing the performance of tasks or qualification of skills and other markers. With the help of fsQCA we had identified the different factors which may influence the diagnosis of learning disabilities. The results of the study indicate that the development of a learning disability diagnosis is a complex process that may be influenced by a number of factors. The findings may be important for educational policy and practice to better understand the diagnostic process and the underlying decision-making mechanisms. The applied methodology and results can provide a basis for further research to improve the diagnosis of learning disabilities regardless of the countries' diagnostic practices.

**AZ ÁLLAT-ASSZITÁLT TERÁPIÁK AZ AUTIZMUSSEL ÉLŐ
GYERMEKEK TERÁPIÁJÁBAN – EGY SZISZTEMATIKUS IRODALMI
ÁTTEKINTÉS EREDMÉNYEI A GYÓGYPEDAGÓGUS KÉPZÉS
FÓKUSZÁBÓL**

Vigh-Dajcs Bernadett és Vida Gergő (PhD)

Soproni Egyetem, Benedek Elek Pedagógiai Kar

E-mail: dajcs.bernadett@uni-sopron.hu

vida.gergo@uni-sopron.hu

Az autizmus spektrum zavar (ASD) egyre több gyermeket érint világszerte, amely komplex kihívást jelent a családok, az oktatási intézmények és a terápiás szakemberek számára is. A statisztikai adatok alapján ez alól Magyarország sem kivétel. Az állat-asszisztált terápiák egyre nagyobb népszerűségnek örvendenek az ASD-vel küzdő gyermekek fejlesztésében. Az állatok jelenlétének pozitív pszichológiai és szociális hatásai az affektív terület fejlesztésében tettenérhetőek. Szisztematikus szakirodalmi áttekintésünk (SLR) célja bemutatni, hogyan integrálható az állat asszisztált terápia az autizmussal élő gyermekek terápiás folyamatába, milyen elméleti keretek, módszerek és eredmények köthetők ehhez a gyógypedagógusképzés fókuszából. Az elvégzett SLR elsődleges célja felmérni az állat-asszisztált terápiák relevanciáját az ASD-vel küzdő gyermekek kommunikációs készségeinek, szociális interakcióinak és általános jólétüknek a fejlesztésében. További cél annak lehatárolása, hogy mindez miként implementálható a felsőoktatás, azon belül a gyógypedagógusképzésbe. Az ASD-hez köthető DSM és BNO elméleti keretei kiemelik a szociális támogatás kulcsfontosságát, amelyekben az állatok szerepe, mint a szociális és érzelmi támogatás forrásai, felértékelődhet. A kutatás során a másodlagos forráselemzés és az SLR módszerét alkalmaztuk. A mintát az elemzéshez az erőforrásaink alapján hozzáférhető tudományos adatbázisok biztosították, mely tanulmányokat több lépcsős, rétegzett mintavételezés során szűrtük. Az adatok elemzése során követtük az SLR metodikai lépéseit. A kutatás eredményei alapján elmondható, hogy az állat-asszisztált terápiák alkalmazása ASD-vel küzdő gyermekek kommunikációs készségeiben és szociális interakcióiban hatékony lehet. A feldolgozott szakirodalmi források alapján a ló- és a kutya asszisztált terápia bizonyult hatékonynak a gyerekek érzelmi szabályozásának javításában és a szociális kapcsolatok fejlesztésében. Az eredmények elméleti relevanciája az állat-asszisztált terápiák mélyebb pszichológiai és szociális hatásmechanizmusainak feltárására vonatkozó további kutatások körvonalázásában

rejlük, illetve a vonatkozó gyakorlat kutatási lehetőségeire utalhat, beleértve az állatok és az emberek közötti kölcsönhatások mechanizmusának vizsgálatát. A felsőoktatás fókuszából a gyógypedagógusképzésben lehet mindennek jelentősége ugyanis az állat-asszisztált terápiák integrálása az ASD-vel küzdő gyermekek fejlesztéséhez köthető kurzusok programjaiba új módszertani megközelítéseket igényelhet, amelyek elősegíthetik a gyermekközpontú, egyéni igényeket figyelembe vevő terápiás stratégiák kidolgozását és az inkluzív szemlélet megjelenítését. Az eredmények hozzájárulhatnak az oktatók, terapeuták és a hallgatók kooperációjához, mely a gyógypedagógusképzést közelebb viheti a hétköznapi gyakorlathoz. Ezzel hatékonyabban integrálhatók az állat-asszisztált programok az autizmussal élő gyermekek támogatásába is az oktatás valamennyi szintjén.

ANIMAL-ASSISTED THERAPIES IN THE THERAPY OF CHILDREN WITH AUTISM - RESULTS OF A SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW FROM THE FOCUS OF TEACHER EDUCATION

Autism Spectrum Disorder (ASD) is affecting an increasing number of children worldwide, presenting a complex challenge for families, educational institutions and therapeutic professionals. Statistics show that Hungary is no exception to this trend. Animal-assisted therapies are becoming increasingly popular for the development of children with ASD. The positive psychological and social effects of the presence of animals can be seen in the development of the affective domain. The aim of our systematic literature review (SLR) is to show how animal-assisted therapy can be integrated into the therapeutic process of children with autism and what theoretical frameworks, methods, and outcomes can be linked to this from the focus of special needs teacher education. The primary aim of the SLR was to assess the relevance of animal-assisted therapies in the development of communication skills, social interactions, and general well-being of children with ASD. Another aim is to determine how this can be implemented in higher education, including teacher education. The theoretical frameworks of DSM and BNO related to ASD highlight the key importance of social support, in which the role of animals as a source of social and emotional support can be valorized. Secondary source analyses and the SLR were used in this study. The sample for the analysis was provided by scientific databases available through our resources, which were filtered through multistage stratified sampling. We followed the methodological steps of the SLR to analyze the data. The results of this study suggest that animal-assisted therapies can be effective in improving communication skills and social interactions in children with ASD.

Based on the literature reviewed, equine- and canine-assisted therapies were found to be effective in improving children's emotional regulation and developing social relationships. The theoretical relevance of the findings lies in the outline of further research to explore the deeper psychological and social mechanisms of action of animal-assisted therapies and may suggest research opportunities for relevant practice, including the investigation of mechanisms of interaction between animals and humans. From a higher education focus in teacher education, this may be relevant, as the integration of animal-assisted therapies into the curricula of courses related to the development of children with ASD may require new methodological approaches that can facilitate the development of child-centered therapeutic strategies that take into account individual needs and reflect an inclusive approach. The results could contribute to cooperation among teachers, therapists, and students, which could bring teacher education closer to everyday practice. This would also allow for more effective integration of animal-assisted programs in the support of children with autism at all levels of education.

REDEFINING WOMEN'S SOCIETAL ROLES AMONG THE BUKUSU COMMUNITY OF BUNGOMA COUNTY IN WESTERN KENYA

Werunga, Damaris Simuli & Gábor, Biczó (Prof., PhD)

University of Debrecen, Hungary (Kenya)

University of Debrecen

E-mail: wdamarissimuli@gmail.com biczo.gabor@ped.unideb.hu

According to the 2019 Kenyan census, Bukusu is the largest of the 17 tribes of the Luhya ethnic community in Bungoma County in western Kenya with a population of 1.2 million people. The Bukusu people have long been known in Kenya to have stringent cultural practices such as vigorous male circumcision, wife inheritance, polygyny, and funeral taboos, among others. However, there have been noticeable changes in the recent past in the decline in these cultural practices. Alluding to the changes is that women's roles in the Bukusu community have undergone significant changes since the 19th century, with several social, economic, political, and cultural developments influencing these shifts. Women's roles are cultural constructions of the community; what women are socialized into are the communities' expectations of women. There are overarching trends that demonstrate the transformation of Bukusu women's roles, such as a historical perspective that looks through the lens of traditional roles. Such roles include childrearing, household responsibilities, and caregiving to the family and community. Bukusu women play roles as breadwinners, and professionals and even engage in political activities and no longer stay at home; instead, they attend schools and take up professional jobs. They are also constantly changing gender norms through shifting attitudes and media representation due to their exposure to global information and influential ideologies. The once explicitly defined and practiced roles of Bukusu women have been experiencing a myriad of shifts. Women's roles have significantly transformed in globalized Kenya which is more exposed to the world in social, economic, political, and technological aspects. Transformation in this effect denotes the change in the whole community or an individualized level. In addition, it requires a shift in mindset, skills, and desire to embrace the selected traditions and convictions involved in changing their position in the community. Bukusu women are breaking the glass ceiling by going far beyond Bukusu's fixed norms to adopt globalization characteristics geared towards human diversity and multiplicity of perspectives. For example, more Bukusu women occupy

public spaces like their male counterparts; they provide for and sustain their families. Feeling that they are no longer subjected to the traditional role of managing the welfare of the extended family and community, they are preoccupied with nuclear family welfare and primarily children, from arranged marriages for Bukusu women to choosing their spouses. This text delves into the redefinition of the role of women among the Bukusu of Bungoma County in western Kenya from the year 1945 to 2023. The article's main objective is to investigate the origin of the change of roles of women among the Bukusu people. This work holds the hypothesis that there is an origin for the prevailing transformations of roles of women among the Bukusu. This article is significant in adding new knowledge to the anthropological studies of women with a particular focus on the Bukusu women of Bungoma County in Kenya. The research methodology incorporated a systematic literature review utilizing books, journals, and research works that complement the author's emic observations. The article establishes that changes in the roles of women in the Bukusu community emanate from missionary activities, colonialism, and globalization manifestations in the region (Werunga & Biczó, 2024).

A NŐK TÁRSADALMI SZEREPÉNEK ÚJRADEFINIÁLÁSA A NYUGAT-KENYAI BUNGOMA MEGYE BUKUSU KÖZÖSSÉGÉBEN

A 2019-es kenyai népszámlálás szerint a Bukusu a nyugat-kenyai Bungoma megyében található luha etnikai közösség 17 törzse közül a legnagyobb, lakossága 1,2 millió fő. A bukusu nép Kenyában régóta ismert az olyan szigorú kulturális szokásaikról, mint például a férfiak erőteljes körülmetélése, a feleségek öröklése, a többnejűség és a temetési tabuk. A közelmúltban azonban érezhető változások történtek, melyek e kulturális gyakorlatok visszaszorulásával jártak. A változásokra utal, hogy a bukusu közösségében a nők szerepe tekintetében is jelentős változások tapasztalhatók a 19. század óta, melyeket számos társadalmi, gazdasági, politikai és kulturális fejlemény befolyásolt. A női szerepek a közösség kulturális konstrukciói; a nők szocializációja, és a közösségek nőikkel szembeni elvárásainak felelnek meg. Vannak olyan átfogó tendenciák, amelyek a bukusui női szerepek átalakulását mutatják, mint például a hagyományos szerepek szemszögéből szemlélhető történelmi perspektíva. E szerepek közé tartozik a gyermeknevelés, a háztartási feladatok, valamint a család és a közösség iránti gondoskodás. A bukusui nők kenyérkereső és szakértői szerepet töltenek be, sőt politikai tevékenységet is folytatnak, és már nem maradnak otthon; ehelyett iskolába járnak és munkát vállalnak. A globális infor-

mációknak és befolyásos ideológiáknak való kitettségüknek köszönhetően a nemi normák is folyamatosan változnak a változó attitűdök és médiareprezentáció révén. A bukusi nők egykor egyértelműen meghatározott és gyakorolt szerepei számtalan változáson mentek keresztül. A nők szerepe jelentősen átalakult a globalizált Kenyában, amely társadalmi, gazdasági, politikai és technológiai szempontból jobban ki van szolgáltatva a világnak. Az átalakulás ebben a hatásban az egész közösség vagy az egyén szintjén bekövetkező változást jelenti. Ezenkívül a gondolkodásmód, a készségek, a kiválasztott hagyományok és meggyőződések elfogadására irányuló vágy megváltozását igényli, amely a közösségben elfoglalt helyzetük megváltoztatásával jár. A bukusi nők áttörnek az üvegplafont azáltal, hogy messze túlmutatnak a bukusi rögzített normákon, azáltal, hogy elfogadják az emberi sokszínűsége és a perspektívák sokféleségére irányuló globalizációs jellemzőket. Például egyre több bukusi nő foglalja el a közterületeket (úgy, mint férfi társaik); ők gondoskodnak családjukról és tartják el őket. Mivel úgy érzik, hogy már nem a hagyományos szerepük a tágabb család és a közösség jólétének irányítása, így elsősorban a nukleáris család jólétével és a gyermekekkel foglalkoznak, a bukusi nők számára szervezett házasságoktól kezdve a házastársak kiválasztásáig. A prezentáció a nyugat-kenyai Bungoma megye bukusi asszonyai szerepének újradefiniálását vizsgálja az 1945 és 2023 közötti időszakban. Az előadás fő célja, hogy megvizsgálja a nők szerepváltásának eredetét a bukusi nép körében. A kutatás abból a hipotézisből indul ki, hogy a bukusi körében uralkodó női szerepek átalakulásának van eredete. A téma feldolgozása jelentős abban a tekintetben, hogy új ismeretekkel gazdagítja a nővel kapcsolatos antropológiai tanulmányokat, különös tekintettel a kenyai Bungoma megye bukusi asszonyaira. A kutatási módszertan szisztematikus irodalmi áttekintést tartalmazott, felhasználva könyveket, folyóiratokat és kutatási munkákat, amelyek kiegészítik a szerző megfigyeléseit (Werunga & Biczó, 2024).

Irodalomjegyzék/References

Werunga, Damaris Simuli & Biczó, Gábor (2024). Redefining the Societal Role of Women Among the Bukusu Community of Bungoma County in Western Kenya (1945-1923). *Special Treatment Interdisciplinary Journal [Különleges Bánásmód Interdiszciplináris folyóirat]*, 10. (SI), 145-157. DOI [10.18458/KB.2024.SI.145](https://doi.org/10.18458/KB.2024.SI.145)

PARTICIPATION IN SPORTS AMONG DISADVANTAGED SLOVAK CHILDREN

Židek Péter (PaedDr.)

Selye János Egyetem, Tanárképző Kar (Szlovákia)

E-mail: zidekp@uj.s.sk

The social and economic changes of the 21st century increasingly highlight the importance of equal opportunities and an inclusive society. In this context, a comprehensive understanding of the situation, needs, and opportunities of disadvantaged children is particularly crucial. Slovakia, like many Central and Eastern European countries, faces specific challenges in reducing social inequalities and providing quality educational and recreational activities accessible to every child. In this regard, participation in sports activities is not only relevant for health preservation but also serves as a tool for social integration, enhancing self-esteem, and encouraging teamwork. The significance of sports and physical activity is undeniable in childhood: it promotes physical and mental health, and plays an important role in developing social skills. However, the sporting habits of disadvantaged children encounter numerous obstacles that limit their enjoyment of these benefits. These barriers are mostly related to economic, social, and infrastructural factors, which have a profound impact on children's lives and developmental opportunities. Firstly, economic disadvantages pose a significant barrier to participation in sports. The costs associated with necessary equipment and membership fees for clubs or gyms are often unaffordable for less wealthy families. This results in disadvantaged children having to forgo regular participation in sports, which affects their physical condition and self-confidence. Moreover, social and cultural factors also influence the sporting opportunities of these children. For example, in certain communities, participation in sports is not considered a priority, especially if the family is struggling for immediate economic survival. Additionally, in some cases, the sports participation opportunities for girls are limited by social norms and prejudices, which suggest that sports activities are more suitable for boys. Infrastructural deficiencies also hinder disadvantaged children's access to sporting opportunities. In many low-income areas, there simply are not adequate sports facilities, such as parks, sports fields, or swimming pools. Where such facilities do exist, they are often not in good condition or lack safety, which also prevents children

from engaging in sports. Despite the complex and challenging situation, there are positive examples and initiatives aimed at expanding the sporting opportunities for disadvantaged children. Numerous non-profit organizations and community programs offer free or discounted sports opportunities, targeted support, and the provision of necessary equipment for participation in sports. These programs not only focus on promoting physical activity but also on developing teamwork, self-confidence, and leadership skills, which have a long-term positive impact on children's lives. In summary, although the sporting habits of disadvantaged children face numerous obstacles, it is important that we recognize and act at the societal level to overcome these barriers. Sports is not just a game or a leisure activity; it is a tool for promoting physical and mental health, as well as social integration. Ensuring equal access to sports opportunities is a fundamental step towards reducing social inequalities.

HÁTRÁNYOS HELYZETŰ SZLOVÁK GYEREKEK SPORTOLÁSI AKTIVITÁSA

A 21. század társadalmi és gazdasági változásai egyre inkább előtérbe helyezik az egyenlő lehetőségek és az inkluzív társadalom fontosságát. Ebben a kontextusban különösen fontos a hátrányos helyzetű gyermekek helyzetének, szükségleteinek és lehetőségeinek átfogó megértése. Szlovákia, mint számos közép- és kelet-európai ország, sajátos kihívásokkal néz szembe a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése és a minden gyermek számára elérhető, minőségi oktatási és szabadidős tevékenységek biztosítása terén. E tekintetben a sportolási aktivitás nem csupán egészségmegőrzés szempontjából releváns, hanem mint eszköz szolgál a társadalmi beilleszkedés, az önbecsülés növelése és a csapatmunkában való részvétel ösztönzése terén is. A sport és a fizikai aktivitás jelentősége vitathatatlan a gyermekkorban: elősegíti a fizikai és mentális egészség megőrzését, valamint fontos szerepet játszik a szociális készségek fejlesztésében. A hátrányos helyzetű gyerekek sportolási szokásai azonban számos akadályba ütköznek, amelyek korlátozzák őket ezen előnyök élvezetében. Ezek az akadályok többnyire gazdasági, társadalmi és infrastrukturális tényezőkhöz kapcsolódnak, melyek mélyreható hatást gyakorolnak a gyerekek életére és fejlődési lehetőségeire. Először is a gazdasági hátrányok jelentős gátat képeznek a sportolás kapcsán. A sportoláshoz szükséges felszerelések és a klubokban, vagy edzőtermekben való részvétel díjai gyakran elérhetetlenek a kevésbé tehető családok számára. Ez azt eredményezi, hogy a hátrányos helyzetű gyerekek kénytelenek le-

mondani a rendszeres sportolásról, ami kihatással van fizikai állapotukra és önbizalmukra is. Továbbá, a társadalmi és kulturális tényezők is befolyásolják ezeknek a gyerekeknek a sportolási lehetőségeit. Például, bizonyos közösségekben a sportolást nem tekintik prioritásnak, különösen, ha a család azonnali gazdasági túléléséért küzd. Ezen kívül, bizonyos esetekben a lányok sportolási lehetőségeit társadalmi normák és előítéletek is korlátozzák, amelyek szerint a sport tevékenységek inkább a fiúknak valók. Infrastrukturális hiányosságok is nehezítik a hátrányos helyzetű gyerekek hozzáférését a sportolási lehetőségekhez. Sok alacsony jövedelmű területen egyszerűen hiányoznak a megfelelő sportlétesítmények, mint például parkok, sportpályák vagy úszómedencék. Ahol léteznek is ilyen létesítmények, ott gyakran nem megfelelőek a körülmények vagy a biztonság hiányzik, ami szintén akadályozza a gyerekeket a sportolásban. Annak ellenére, hogy a helyzet komplex és kihívásokkal teli, vannak pozitív példák és kezdeményezések, amelyek célja a hátrányos helyzetű gyerekek sportolási lehetőségeinek bővítése. Számos nonprofit szervezet és közösségi program kínál ingyenes vagy kedvezményes sportolási lehetőségeket, célzott támogatásokkal és a sportoláshoz szükséges eszközök biztosításával. Ezek a programok nemcsak a fizikai aktivitás elősegítésére összpontosítanak, hanem a csapatmunka, az önbizalom és a vezetői képességek fejlesztésére is, melyek hosszú távú pozitív hatással bírnak a gyerekek életére. Összefoglalva, bár a hátrányos helyzetű gyerekek sportolási szokásai számos akadállyal szembesülnek, fontos, hogy társadalmi szinten elismerjük és cselekedjünk ezeknek a korlátoknak a leküzdése érdekében. A sport nem csupán játék vagy szabadidős tevékenység; eszköz a testi és lelki egészség, valamint a társadalmi integráció előmozdítására. Az egyenlő hozzáférés biztosítása a sportolási lehetőségekhez alapvető lépés a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése felé.

ÁLLATASSZISZTÁLT TANÍTÁSI ÓRÁK - MESTERPROGRAMOM ÉS ANNAK GYAKORLATI MEGVALÓSÍTÁSA

Zombor Márta

Szent József Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium

E-mail: zombormarta@gmail.com

A terápiás kutyákkal való találkozásomkor magával ragadott a kutyák okossága, fegyelmesség, engedelmsége. Az, ahogyan az emberrel együtt dolgoznak és nem is érzik munkának, miközben a rászoruló gyermekeknek segítenek, velük együtt ténykednek. A gyermekek pedig megnyílnak, akarnak, igyekeznek és ezen folyamat során komoly fejlődésen mennek keresztül. Játszva, észrevétlenül. A kutya gyerekekre gyakorolt jótékony hatása ma már nem kérdés. A kutyákkal végzett együtt-cselekvés nyitottabbá teszi a gyerekeket, felszabadultabbak lesznek, oldódnak a szorongásaik, ezáltal magabiztosabbakká válnak. Emellett az okos, képzett kutyáktól tanulni is tudnak. A kutyák jelenléte, nyugodtsága, nyitottsága, kötődése, spontán viselkedése a gyerekekre jó hatással van. Ezt látva, átvehetik, elsajátíthatják, a fegyelmet, figyelmet, engedelmséget, kitartást, szeretetet, hűséget. Ez ösztönözt, hogy valamilyen módon hozzuk közelebb a kutyákat a gyerekekhez, hozzuk be a kutyát az iskolába, hozzuk be a gyerekek mindennapjaiba. A gyerekek az iskolában elsősorban tanulnak és ez sok kisdíáknak igen nagy kihívás, rengeteg szorongással, feszültséggel és kudarccal teli élmény. Pedagógusként tudom, hogy nagyon nehéz ezekkel a rossz beidegződésekkel leszámolni és pozitív élménnyé fordítani a tudás elsajátításának folyamatát. Mesterprogramom ezt a két dolgot párosítja össze. A kutyával segített tanórák megteremtésével ezeket a rossz élményeket könnyebben tudjuk átformálni és a programban részt vevő gyerekek számára nagy élmény a kutyákkal való együtt dolgozás, tanulás. Ezzel együtt mi, a programban részt vevő pedagógusok is fejlődünk mind szakmailag, mind módszertanilag, fejlődik a személyiségünk és nagyobb tudásra teszünk szert. 2021 szeptemberében kezdtünk állatasszisztált matematika órákat tartani heti egy alkalommal. Azóta a program bővült, szélesedett. Az előadáson arról lesz szó, hogyan is néz ki a program, milyen jótékony hatásai vannak a kutyával asszisztált tanóráknak, hogyan tudott kiteljesedni és hogyan valósul meg mindez a hétköznapiakban, iskolánkban.

CLASSES WITH ANIMAL ASSISTANCE- MY MASTER'S PROGRAM AND HOW I MADE IT HAPPEN

During my first encounter with therapy dogs, I was fascinated how smart, disciplined, and obedient they were. The way they were working side by side with humans, without feeling the pressure of the job, while they were helping children in need, working alongside with them. During this process, the children are improving constantly- they open up, try, and develop at the same time. In addition, they are not aware of the hard work they put in it, because it seems to be a play for them. Nowadays, the improvement in the child's behaviour with animal assistance is unquestionable. Working with dogs can make a child open to the world, can make them loosen up, can help with their anxiety and this way they can be more confident. Moreover, the smart and trained dogs can teach them some new methods too. The presence of the animals, what are calm, open and can act spontaneous in these situations have a good impact on the children. They can watch and learn discipline, obedience, perseverance, attention, love and loyalty too. This is the reason for my decision to find a way to put these dogs closer to the students, bring them to the school, to their everyday life. School is the primary area for studying, which can be quite demanding for some of the students, with lot of stress, anxiety, and failure too. As a teacher, I know, it can be difficult to overcome these bad conditions, and turn these learning experiences into something positive. My master's program links these two areas together. Lessons with therapy dogs can turn these negative experiences into something more pleasant, because these special occasions can be game changing for the children. This is a great opportunity for us, teachers too, because we can improve ourselves not just in our works, but in our personal lives too. We started teaching mathematics with trained dogs once a week in September 2021., but our program has been developing since then. During our lecture we will talk about the details of our program, we will discuss the positive effects of the dog-assisted lessons, how could this idea be improved and adapt in our everyday and school life too.

KONDUKTOROK SZEREPE AZ INKLUZÍV NEVELÉS ELŐKÉSZÍTÉSÉBEN

**Zsebe Andrea (PhD) Mátyásiné Kiss Ágnes
és Hodász Kata**

Semmelweis Egyetem Pető András Kar

E-mail: zsebe@semmelweis.hu pedagogiai.intezet@semmelweis-univ.hu

hodasz.kata@semmelweis.hu

Háttér: Pető András már első intézetében (1950) célként fogalmazta meg a mozgássérült emberek integrációjának szükségességét és lehetőségét. A szegregáltan működő konduktív nevelési rendszer feladata, hogy a nevelteket felkészítse az integrált oktatásra és a többségi társadalomba beilleszkedésre. *Célkitűzés:* előadásunkban célunk a konduktív nevelés azon alappilléreinek bemutatása, amelyek támogatják, előkészítik a mozgássérült 3-18 éves gyermekek szegregált nevelését követő sikeres fogadását, majd befogadását. Kiemelten szeretnénk előadásunkban foglalkozni az együttnevelés sikeres előkészítését segítő köznevelési szemléletformáló programunk bemutatásával. *Módszer:* a társadalmi szemléletformálását elősegítő kutató műhelyünkben az inkluzív szemlélet kialakulását segítő köznevelési szemléletformálás az egyik kiemelt projektünk. Ennek keretében összegyűjtöttük dokumentumelemzéssel és megfigyelésekkel, melyek azok az alappillérek a konduktív nevelésben, amelyek előkészítik a mozgássérült tanköteles korú gyermekek sikeres befogadását többségi környezetbe. Előadásunkban a következő konduktív pedagógiai alappillérek kerülnek bemutatásra: konduktív csoport, konduktív komplex program, holisztikus szemléletű pedagógiai habilitáció, partnerkapcsolatok a családdal és a társszakmákkal. Az előadásunk második részében pedig, az önkontrollos klinikai vizsgálat módszerét alkalmazó pedagógiai szemléletformáló programunkat mutatjuk be. *Eredmények:* a konduktív nevelőmunka szervezeti kerete és egyben egyik nevelési célja is a csoport kialakítása. A konduktív csoportban történő fejlesztés jelentősége, hogy segíti a mozgásban akadályozott egyén későbbi/újbbóli társadalmi beilleszkedését. A gyermekek szocializációja hátrányaik ellenére folyamatos. A csoportban tanult normák segítik az egyén eligazodását később a társadalmi életben. A gyermekközösség által nyújtott személyiségfejlesztő hatások, az egyén szociális kompetenciájának fejlesztése megalapozza a későbbi társadalmi befogadást. A csoportban történő fejlesztés mellett a konduktív komplex program a neveltek eredményes társadalmi beilleszkedésének

másik legfontosabb összetevője. Az életkor-specifikus nevelési és fejlesztési célokat tartalmazó konduktív komplex program megalapozza a tanulók sokoldalú fejlesztését a napi pedagógiai gyakorlat során. Az integrációhoz szükséges kulcskompetenciák koncentráltan, együttesen jelennek meg benne. A konduktorok holisztikus szemlélettel közelítik meg a nevelteket. A konduktív nevelés holisztikus szemlélete, miszerint a mozgássérült ember fejlesztése nem lehetséges egyes részfunkciók, részterületek zavarának kezelése által, hanem az egészlegesség elve, az egység szemlélet alapján az embert középpontba állítva kell tekinteni. A szülőkkel és társszakmákkal kialakított partnerkapcsolat változatos szinterei szintén eredményesen támogatják az inkluzív nevelés előkészítését. A konduktív nevelés egyedülálló abban a tekintetben, hogy a csecsemőkor végétől a családra, mint partnerre tekint a nevelési folyamatban. A szülő bevonásával történő csoportos korai konduktív fejlesztés kulcsfontosságú szerepet tölt be a neveltek későbbi sikeres fogadásában, majd befogadásában, segíti a szülő és a gyermeke közötti kommunikációt, kötődést, a szülőt fejlesztőpartnernek tekinti a nevelési folyamatban. A Semmelweis Egyetem Pető András Kara 2008 óta valósít meg köznevelési intézményekkel szoros együttműködésben mozgássérült személyek elfogadását, befogadását támogató pedagógiai szemléletformáló programokat. A hosszútávú és mélyreható attitűdváltozás elérése érdekében a szemléletformáló programok több alkalomból épülnek fel. A programok, valamint a programokhoz kapcsolódó mérések célja a fogyatékosággal kapcsolatos tudatosság előmozdítása, továbbá a mozgássérült gyermekek befogadásának támogatása a többségi intézményekbe.

ROLE OF CONDUCTORS IN PREPARING FOR INCLUSIVE EDUCATION

Background: András Pető articulated the necessity and possibility of integrating people with disabilities already in his first institute in 1950. The segregated conductive education system aims to prepare its students for integrated education and integration into mainstream society. *Objective:* The aim of our presentation is to demonstrate the foundational pillars of conductive education that support and prepare the successful reception and inclusion of children with disabilities aged 3-18 following segregated education. We particularly want to focus on presenting our inclusive educational mindset-shaping program which assists in the successful preparation for inclusive education. *Method:* In our research workshop promoting social mindset shaping, shaping inclusive attitudes is one of our key projects. Within this framework, we have collected documents and observations that outline the

foundational pillars in conductive education preparing children with disabilities for successful integration into mainstream environments. Our presentation will highlight the following conductive pedagogical pillars: conductive group, conductive complex program, holistic approach to pedagogical habilitation, partnerships with families and other professionals. In the second part of our presentation, we will introduce our educational mindset-shaping program using the self-regulatory clinical examination method. *Results:* The organizational framework of conductive educational work also includes forming groups as one of its educational objectives. The significance of development within a conductive group lies in aiding the later or renewed social integration of individuals with movement impairments. Despite their disadvantages, children's socialization continues within the group. The norms learned within the group assist individuals in navigating social life later on. The personality-developing effects provided by the child community lay the foundation for later social acceptance. Alongside group development, the conductive complex program is another crucial component for the successful social integration of those being educated. The conductive complex program, containing age-specific educational and developmental goals, lays the groundwork for students' comprehensive development in daily educational practice. Key competencies for integration are concentrated and collectively presented within it. Conductors approach their students with a holistic perspective. Conductive education's holistic approach views the development of disabled individuals not as achievable through addressing individual dysfunctions or sub-areas, but through a principle of entirety, placing the individual at the center. Partnering with parents and other professionals in various settings also effectively supports the preparation for inclusive education. Conductive education is unique in viewing families as partners in the educational process from infancy onwards. Group-based early conductive development with parental involvement plays a crucial role in the later successful reception and inclusion of those being educated. It aids in enhancing communication and attachment between parent and child, considering the parent as a developmental partner in the educational process. Since 2008 the András Pető Faculty of Semmelweis University has been implementing pedagogical mindset-shaping programs in close collaboration with educational institutions to support the acceptance and inclusion of people with disabilities. To achieve long-term and profound attitude changes, mindset-shaping programs are built upon multiple occasions. The aim of these programs, along with associated measurements, is to promote awareness regarding disabilities and to support the inclusion of children with disabilities in mainstream institutions.